

สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยบูรพา
ต.แสนสุข อ.เมือง จ.ชลบุรี 20131

ปัญหาการปฏิบัติงานของชุดพัฒนาสัมพันธ์มวลชนตามโครงการจัดตั้งหมู่บ้าน/ชุมชนเข้มแข็ง
เอาชนะยาเสพติด ศึกษากรณีอำเภอชายแดน จังหวัดเชียงใหม่

พ.อ.นิรันดร์ชัย ทิพย์กาญจนกุล

#1600260370
-8 ม.ค. 2563

386493

งานนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต

กลุ่มวิชาการบริหารทั่วไป

วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา

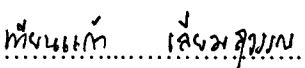
สิงหาคม 2561

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยบูรพา

อาจารย์ผู้ควบคุมงานนิพนธ์ และคณะกรรมการสอบปากเปล่างานนิพนธ์ได้พิจารณา
งานนิพนธ์ของ พันเอก นิรันดร์ชัย ทิพย์กาญจนกุล ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของ
การศึกษาตามหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต ของมหาวิทยาลัยบูรพาได้

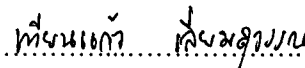
อาจารย์ผู้ควบคุมงานนิพนธ์

..... อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก
(รองศาสตราจารย์ ดร.ชินรัตน์ สมสืบ)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
(อาจารย์ ดร.เทียนแก้ว เลี่ยมสุวรรณ)

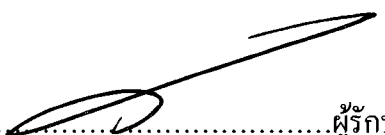
คณะกรรมการสอบปากเปล่างานนิพนธ์

..... ประธาน
(รองศาสตราจารย์ ดร.ชินรัตน์ สมสืบ)

..... กรรมการ
(อาจารย์ ดร.เทียนแก้ว เลี่ยมสุวรรณ)

..... กรรมการ
(อาจารย์ ดร.สุปราณี ธรรมพิทักษ์)

วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ อนุมัติให้รับงานนิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต ของมหาวิทยาลัยบูรพา

.....ผู้รักษาการแทนคณบดีวิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อานนท์ วงษ์แก้ว)

วันที่...17...เดือน...สิงหาคม...พ.ศ...2561...

กิตติกรรมประกาศ

งานนิพนธ์เรื่อง “ปัญหาการปฏิบัติงานของชุดพัฒนาสัมพันธ์มวลชน ตามโครงการจัดตั้ง หมู่บ้าน/ ชุมชนเข้มแข็ง เอาชนะยาเสพติด ศึกษากรณีอำเภอชานแดน จังหวัดเชียงใหม่” สำเร็จลง ด้วยดี ด้วยความกรุณาจากผู้ทรงคุณวุฒิ และคณาจารย์หลายท่านที่ได้อนุเคราะห์ให้ความช่วยเหลือ อย่างดี โดยเฉพาะอย่างยิ่ง รศ.ดร.ชินรัตน์ สมสืบ และ ดร.เทียนแก้ว เกี่ยมสุวรรณ อาจารย์ที่ปรึกษา ที่ได้กรุณาให้คำปรึกษาและคำแนะนำ รวมทั้งตรวจสอบ แก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ในการทำงาน นิพนธ์ครั้งนี้ ส่งผลให้การศึกษาสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี และได้ผลการศึกษาที่เป็นประโยชน์ ต่อการ แก้ไขปัญหาการปฏิบัติงานของชุดพัฒนาสัมพันธ์มวลชน ผู้ศึกษาขอกราบขอบคุณเป็นอย่างสูงมา ณ ที่นี้

งานนิพนธ์ครั้งนี้สามารถสำเร็จลงได้ ด้วยความร่วมมือจากผู้นำ กรรมการหมู่บ้านใน หมู่บ้านเป้าหมาย ของชุดพัฒนาสัมพันธ์มวลชน ในการตอบแบบสอบถาม ทำให้ได้ข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างสมบูรณ์ครบถ้วน ผู้ศึกษาขอขอบคุณทุกท่านอย่างยิ่งจากใจจริง

พ.อ.นิรันดร์ชัย ทิพย์กาญจนกุล

59930152: กลุ่มวิชา: การบริหารทั่วไป; รป.ม. (การบริหารทั่วไป)

คำสำคัญ: ปัญหาการปฏิบัติงาน/ ชุมชนพัฒนาสัมพันธ์มวลชน/ ชุมชนเข้มแข็ง

นิรันดร์ชัย ทิพย์กาญจนกุล: ปัญหาการปฏิบัติงานของชุมชนพัฒนาสัมพันธ์มวลชน ตามโครงการจัดตั้งหมู่บ้าน/ ชุมชนเข้มแข็ง เอาชนะยาเสพติด ศึกษากรณีอำเภอชายแดน จังหวัดเชียงใหม่ (PROBLEMS IN THE CONDUCT OF PUBLIC RELATIONS DEVELOPMENT TEAM FOLLOWING THE STRONG VILLAGE/ COMMUNITY PROJECT AGAINST DRUGS : CASE STUDY OF BOUNDARY DISTRICTS IN CHANG MAI PROVINCE) คณะกรรมการควบคุมงานนิพนธ์: ชินรัตน์ สมสืบ, Ph.D., เทียนแก้ว เลี่ยมสุวรรณ, ปร.ค. 104 หน้า. ปี พ.ศ. 2561

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคของชุมชนพัฒนาสัมพันธ์มวลชนในการปฏิบัติงานตามโครงการจัดตั้งหมู่บ้าน/ชุมชนเข้มแข็งอำเภอชายแดน จังหวัดเชียงใหม่ 2) เพื่อเปรียบเทียบระดับปัญหาจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลและ3) เพื่อเสนอแนวทางการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคของชุมชนพัฒนาสัมพันธ์มวลชนในการจัดตั้งหมู่บ้าน/ชุมชนเข้มแข็งอำเภอชายแดน จังหวัดเชียงใหม่อย่างยั่งยืนต่อไป กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้นำ กรรมการหมู่บ้านในหมู่บ้านเป้าหมายที่ชุมชนพัฒนาสัมพันธ์มวลชน ปฏิบัติงานตามโครงการจัดตั้งหมู่บ้าน/ ชุมชนเข้มแข็งอำเภอชายแดน จำนวน 286 คน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ สถิติการบรรยาย (Descriptive statistics) และทดสอบสมมติฐาน โดยใช้สถิติอนุมาน เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่าง โดยใช้ t-test และ One-way ANOVA และทดสอบรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ้ (Scheffe)

ผลจากการวิจัย พบว่า ปัญหาการปฏิบัติงานของชุมชนพัฒนาสัมพันธ์มวลชน ตามโครงการจัดตั้งหมู่บ้าน/ ชุมชนเข้มแข็ง อำเภอชายแดน โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย เมื่อเรียงลำดับ พบว่า ผู้นำ กรรมการหมู่บ้านในหมู่บ้านเป้าหมาย ของชุมชนพัฒนาสัมพันธ์มวลชน มีปัญหาด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในหมู่บ้าน/ ชุมชน เป็นอันดับแรก รองลงมาคือ การประชุมเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม และสุดท้าย คือ การสืบสภาพข้อมูลหมู่บ้านเป้าหมาย

ผลการศึกษาเปรียบเทียบปัญหาการปฏิบัติงานของชุมชนพัฒนาสัมพันธ์มวลชน ตามโครงการจัดตั้งหมู่บ้าน/ ชุมชนเข้มแข็ง อำเภอชายแดน พบว่า ผู้นำ กรรมการหมู่บ้านในหมู่บ้านเป้าหมาย ของชุมชนพัฒนาสัมพันธ์มวลชนที่มีเพศ อายุ การศึกษาสูงสุด และอาชีพต่างกัน มีระดับปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานของชุมชนพัฒนาสัมพันธ์มวลชนต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

59930152: MAJOR: GENERAL ADMINISTRATION; M.P.A.

(GENERAL ADMINISTRATION)

KEYWORDS: BINDING/ ROYAL THAI AIR FORCE SECURITY REGIMENT

NIRUNCHAI TIPKANJANAKUL: PROBLEMS IN THE CONDUCT OF PUBLIC RELATIONS DEVELOPMENT TEAM FOLLOWING THE STRONG VILLAGE/ COMMUNITY PROJECT AGAINST DRUGS: CASE STUDY OF BOUNDARY DISTRICTS IN CHAING MAI PROVINCE. ADVISORY COMMITTEE: CHINNARAT SOMSUEB, Ph.D., TIENKAEW LIEMSUWAN, Ph.D. 104 P. 2018.

The objectives of this research were to: 1) identify problems and obstacles in the conduct of public relations development team following the strong village/ community project against drugs of boundary districts in Chiang Mai province 2) compare the level of problems classified by personal factors, and 3) propose the sustainable guidelines for the prevention and solution of public relations development team following the strong village/ community project against drugs of boundary districts in Chiang Mai province. The samples selected for the study were 286 leaders of the village council in the target villages where the public relations development team has conducted following the strong village/ community project against drugs. Statistics used in data analysis include: descriptive statistics, frequency, percentage, mean and standard deviation. Perform hypothesis testing by using inference statistics to compare differences, t-test and One-way ANOVA and Scheffe's method.

The research found that problems in the conduct of public relations development team following the strong village/community project against drugs in overall is low. When sorted, it was found that: (1) the leaders of the village council in the target villages of the public relations development team have problems with the prevention and solution of narcotic drugs in the village/community, (2) participatory workshop and (3) detecting the target village information.

The result compared with problems in the conduct of public relations development team following the strong village/community project against drugs found that the leaders of the village council in the target villages of the public relations development team; who have different gender, age, education and occupation; had different significant problems and obstacles in the conduct of public relations development team was 0.05.

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
สารบัญ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ซ
สารบัญภาพ.....	ญ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
คำถามการวิจัย.....	4
วัตถุประสงค์การวิจัย.....	4
สมมติฐานการวิจัย.....	5
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	6
ขอบเขตของการวิจัย.....	7
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	7
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	10
แนวคิดเกี่ยวกับการปฏิบัติงาน.....	10
การป้องกันและไขปัญหาเสาพิศิดในหมู่บ้าน/ชุมชน.....	26
ข้อมูลชุดพัฒนาสัมพันธ์มวลชนและอำเภอชายแดน จังหวัดเชียงใหม่.....	33
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	37
3 วิธีดำเนินการทำวิจัย.....	51
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	51
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	54
การสร้างและตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ.....	54
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	55
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	56
เกณฑ์การแปลผล.....	57

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4 ผลการวิจัย.....	58
ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	58
ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานของชุดพัฒนา สัมพันธ์มวลชนตามโครงการจัดตั้งหมู่บ้าน/ชุมชนเข้มแข็ง เอชนะ ยาเสพติด.....	61
ตอนที่ 3 การทดสอบสมมติฐาน.....	70
ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะในการป้องกันและแก้ไขปัญหา ยาเสพติด ตามโครงการ จัดตั้งหมู่บ้าน/ชุมชน เข้มแข็งเอชนะยาเสพติด.....	76
5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	80
สรุปผลการวิจัย.....	80
อภิปรายผล.....	84
ข้อเสนอแนะ.....	91
บรรณานุกรม.....	95
ภาคผนวก.....	97
ประวัติย่อของผู้วิจัย.....	104

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
2-1	บัญชีหมู่บ้าน/ ชุมชนเป้าหมายของชุดพัฒนาสัมพันธ์มวลชน (ชพส.) ที่ 3201..... 34
2-2	บัญชีหมู่บ้าน/ ชุมชนเป้าหมายของชุดพัฒนาสัมพันธ์มวลชน (ชพส.) ที่ 3202..... 34
2-3	บัญชีหมู่บ้าน/ ชุมชนเป้าหมายของชุดพัฒนาสัมพันธ์มวลชน (ชพส.) ที่ 3203..... 35
2-4	บัญชีหมู่บ้าน/ ชุมชนเป้าหมายของชุดพัฒนาสัมพันธ์มวลชน (ชพส.) ที่ 3204..... 36
2-5	บัญชีหมู่บ้าน/ ชุมชนเป้าหมายของชุดพัฒนาสัมพันธ์มวลชน (ชพส.) ที่ 3205..... 36
2-6	สรุปประเด็นการวิจัยและตัวแปรของงานวิจัยเกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขปัญหา ยาเสพติด 45
2-7	สรุปเปรียบเทียบความสอดคล้องของตัวแปร 48
3-1	ประชากร..... 52
3-2	ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง 53
4-1	จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามข้อมูลทั่วไปส่วนบุคคล 59
4-2	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงาน ของชุดพัฒนาสัมพันธ์มวลชนตาม โครงการจัดตั้งหมู่บ้าน/ ชุมชนเข้มแข็งเอาชนะ ยาเสพติด 62
4-3	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงาน ของชุดพัฒนาสัมพันธ์มวลชนตาม โครงการจัดตั้งหมู่บ้าน/ ชุมชนเข้มแข็งเอาชนะ ยาเสพติด ด้านการสืบสภาพข้อมูลหมู่บ้านเป้าหมาย 63
4-4	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงาน ของชุดพัฒนาสัมพันธ์มวลชนตาม โครงการจัดตั้งหมู่บ้าน/ ชุมชนเข้มแข็งเอาชนะ ยาเสพติด ด้านการประชุมเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม..... 65
4-5	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงาน ของชุดพัฒนาสัมพันธ์มวลชนตาม โครงการจัดตั้งหมู่บ้าน/ ชุมชนเข้มแข็งเอาชนะ ยาเสพติด ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในหมู่บ้าน/ ชุมชน 66
4-6	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานของ ชุดพัฒนาสัมพันธ์มวลชน จำแนกตามเพศ 70
4-7	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของปัญหาและ อุปสรรคในการปฏิบัติงานของชุดพัฒนาสัมพันธ์มวลชน จำแนกตามอายุ..... 71

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
4-8 ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานของชุดพัฒนาสัมพันธ์มวลชน จำแนกตามอายุ.....	71
4-9 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานของชุดพัฒนาสัมพันธ์มวลชน จำแนกตามการศึกษาสูงสุด.	72
4-10 ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานของชุดพัฒนาสัมพันธ์มวลชน จำแนกตามการศึกษาสูงสุด.....	73
4-11 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานของชุดพัฒนาสัมพันธ์มวลชน จำแนกตามอาชีพ	74
4-12 ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานของชุดพัฒนาสัมพันธ์มวลชน จำแนกตามอาชีพ	74
4-13 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานของชุดพัฒนาสัมพันธ์มวลชน จำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อเดือน	75
4-14 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานของชุดพัฒนาสัมพันธ์มวลชน จำแนกตามประเภทตำแหน่ง.....	75
4-15 สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน	76
4-16 ข้อเสนอแนะในการป้องกันและแก้ไขยาเสพติด ตามโครงการจัดตั้งหมู่บ้าน/ชุมชนเข้มแข็งเอาชนะยาเสพติด อำเภอชายแดน จังหวัดเชียงใหม่	77

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1-1 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	6
2-1 ข้อมูลป้อนกลับ (Feedback).....	17
2-2 ความสัมพันธ์ของกระบวนการการเกิดประชาม 25	25
2-3 การจัด ชพส. ในพื้นที่อำเภอชายแดนจังหวัดเชียงใหม่	33

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัญหาภัยคุกคามที่มีผลกระทบต่อความมั่นคงของประเทศไทยนั้นมียุทธศาสตร์การด้วยกันแต่ภัยคุกคามที่ส่งผลกระทบต่อในวงกว้างเกือบในทุกพื้นที่ของประเทศ และเป็นภัยที่เกิดจากปัจจัยทั้งภายในประเทศและภายในประเทศในห้วงสิบกว่าปีที่ผ่านมา ได้แก่ ภัยซึ่งเกิดจากยาเสพติดเป็นที่ทราบดีว่าเป็นปัญหายาเสพติด เป็นปัญหาที่สำคัญของชาติและเป็นอุปสรรคในการพัฒนาประเทศ รัฐบาลทุกยุคทุกสมัยได้ให้ความสำคัญในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด โดยกำหนดนโยบายที่ชัดเจนและ มอบหมายให้หน่วยที่เกี่ยวข้องดำเนินการตามนโยบายอย่างเข้มงวดและจริงจัง เนื่องจากปัญหาเสพติดส่งผลกระทบต่อความมั่นคงและความปลอดภัยของชาติและสังคมโดยรวมแต่อย่างไรก็ตามปัญหาการลักลอบนำเข้ายาเสพติดจากประเทศเพื่อนบ้าน ยังคงมีอยู่อย่างต่อเนื่องและขยายตัวมากขึ้น เนื่องจากกลุ่มผู้ค้าได้รับค่าตอบแทนสูงและมีกลุ่มที่ต้องการ (Demand) ใช้ยาเสพติดจำนวนมาก โดยเฉพาะกลุ่มเยาวชนและกลุ่มผู้ใช้แรงงาน กลุ่มผู้ค้าจึงมีความพยายามทุกวิถีทางที่จะลักลอบนำเข้ายาเสพติดจากประเทศเพื่อนบ้าน เพื่อนำมาจำหน่ายให้กับผู้ที่ต้องการ แม้ว่าจะมีความเสี่ยงต่อการถูกเจ้าหน้าที่จับกุมดำเนินคดีก็ตาม (สมศักดิ์ นิลบรรเจิดกุล, 2553)

พื้นที่ตามแนวชายแดนของประเทศไทยด้านภาคเหนือจังหวัดเชียงใหม่ มีแนวพรมแดนติดกับประเทศเพื่อนบ้าน ได้แก่ ราชอาณาจักรพม่า นอกจากนี้สถานการณ์ยาเสพติดของประเทศไทยยังมีหลายปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความรุนแรงของสถานการณ์ทั้งปัจจัยภายในและปัจจัยภายในประเทศ โดยเฉพาะปัจจัยนอกประเทศซึ่งในขณะนี้ยังมีการผลิตยาเสพติดเป็นจำนวนมาก โดยเฉพาะในพื้นที่ของชนกลุ่มน้อยในประเทศพม่า สิ่งบ่งชี้ที่สำคัญคือการจับกุมเคมีภัณฑ์และสารตั้งต้นที่ใช้ในการผลิตยาเสพติดจำนวนมากที่ถูกลักลอบลำเลียงเข้าไปยังพื้นที่แหล่งผลิตในพม่า ราชอาณาจักรพม่าเป็นรัฐที่มีพื้นที่และประชากรมากที่สุดของประเทศพม่าและมีประชากรหลากหลายเชื้อชาติเผ่าพันธุ์ที่สำคัญได้แก่ ไทยใหญ่ ว้า ปะโอ ปะหล่อง คะฉิ่น อาข่า ลาหู่ และ โกลกั้ง เป็นต้น กลุ่มหลักที่มีกองกำลัง ดิคาอูร์ พื้นที่อิทธิพล และมวลชนเป็นของตนเองได้แก่ กองกำลังกองทัพ ราชอาณาจักร (Shan state army-SSA) กองกำลังพม่าเชื้อสายว้า (United wa state army-UWSA) กองกำลังกลุ่มพันธมิตรเมืองลา (National democratic alliance army-NDAA) และกองกำลังกลุ่ม โกลกั้ง (Myanmar national democratic alliance army-MNDAA) เป็นต้น

ซึ่งกลุ่มต่าง ๆ เหล่านี้มีความจำเป็นต้องใช้งบประมาณ เพื่อดำเนินการด้านการเมือง การปกครอง การพัฒนาพื้นที่ และการพัฒนาองค์กำลังติดอาวุธของตนเอง โดยรายได้จากสภาพเศรษฐกิจและการเก็บภาษีจากมวลชน ย่อมไม่เพียงพอต่อการดำเนินการดังกล่าว ดังนั้นรายได้จากยาเสพติดจึงเป็นทางออกที่สำคัญของกลุ่ม (สมศักดิ์ นิลบรรเจิดกุล, 2553)

จังหวัดเชียงใหม่ เป็นพื้นที่ชายแดนติดกับประเทศเมียนมาครอบคลุม 5 อำเภอคือ อำเภอเวียงแหง อำเภอเชียงดาว อำเภอไชยปราการ อำเภอฝาง และอำเภอแม่ฮาด รวมระยะทางตามแนวชายแดนประมาณ 200 กิโลเมตร พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นป่า-ภูเขา มีช่องทางตามธรรมชาติและจุดผ่อนปรนการค้าอยู่เป็นจำนวนมาก มีหมู่บ้านของชนกลุ่มน้อยและบุคคลพื้นที่สูง ได้แก่ จีนฮ่อ มูเซอ ไทยใหญ่ อาข่า ม้ง เย้าและลีซอ ตั้งกระจายอยู่ทั่วไปตามแนวชายแดนยาเสพติดจะถูกลำเลียงจากแหล่งผลิต มายังแหล่งพักยาเสพติดตามแนวชายแดนในเขตประเทศเมียนมาด้านตรงข้ามจังหวัดเชียงใหม่ ทำให้ยาเสพติดเข้าสู่พื้นที่ประเทศไทยตามช่องทางและหมู่บ้านตามแนวชายแดนของทั้ง 5 อำเภอจังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งเป็นชนเผ่าส่วนหนึ่งมีความสัมพันธ์ทางเครือญาติกัน (สมศักดิ์ นิลบรรเจิดกุล, 2553) จึงเกิดปัญหาตามมาหลายประการดังนี้

1. การเป็นพื้นที่การค้า

ในพื้นที่อำเภอชายแดนภาคเหนือทั้งจังหวัดเชียงใหม่และเชียงราย เป็นพื้นที่ที่มีการค้ายาเสพติดที่สำคัญ 3 ชนิด คือ การค้ายาบ้า การค้าเฮโรอีน การค้ายาไอซ์ โดยเฉพาะการค้ายาบ้าเป็นจุดประสานงานระหว่างนักค้าจากพื้นที่ตอนใน ในการติดต่อซื้อขายจากผู้ค้าบริเวณต้นทางก่อนจะถูกลำเลียงเข้าสู่พื้นที่ตอนใน ทั้งพื้นที่ กทม. ภาคกลาง ในปัจจุบัน เครือข่ายการค้ายาเสพติดได้ถูกเจ้าหน้าที่จับกุมและทำลายลงได้หลายเครือข่าย แต่แรงจูงในด้านรายได้ที่ได้จากการค้ายาเสพติดจำนวนมากยังคงเป็นปัจจัยที่สำคัญในการค้ายาเสพติดต่อไป (สุทนต์ เหมือนพิทักษ์, 2553)

2. การเป็นพื้นที่แพร่ระบาด

เนื่องจากพื้นที่อำเภอชายแดนจังหวัดเชียงใหม่เป็นต้นทางของยาเสพติดที่แพร่ระบาด ซึ่งประกอบด้วย ยาบ้า เป็นหลัก สามารถซื้อขายได้ง่ายราคาถูก ทำให้หลายชุมชนมีการแพร่ระบาด เมื่อเสพจนติดแล้วก็จะผันตัวเองไปเป็นผู้ค้ารายย่อยและใหญ่ต่อไป โดยเฉพาะในกลุ่มเยาวชน นักเรียน นักศึกษาและในกลุ่มเด็กนอกสถานศึกษา (สุทนต์ เหมือนพิทักษ์, 2553)

3. เป็นแหล่งพักยาและ ทางผ่านยาเสพติด

ในที่อำเภอชายแดนภาคเหนือมีพื้นที่ติดต่อกับประเทศเพื่อนบ้านที่เป็นแหล่งผลิต และแหล่งพักยาเสพติด คือประเทศเมียนมา มีพื้นที่เป็นป่าเขา มีช่องทางธรรมชาติและจุดผ่อนปรนเป็นจำนวนมากมีความสะดวก จึงมีการลักลอบลำเลียงยาเสพติด จึงทำให้หมู่บ้านของชนเผ่าตามอำเภอชายแดนเป็นแหล่งพักยา และเป็นทางผ่านการค้าลำเลียงยาเสพติดเข้าสู่พื้นที่ตอนในประเทศไทย

ซึ่งปรากฏการจับกุมได้บ่อยครั้งตามด่านตรวจคราวละจำนวนมาก โดยมีการลำเลียงทั้งรถยนต์ส่วนบุคคล รถโดยสารประจำทาง การลักลอบปะปนมากับผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร เป็นต้น (สุทน เหมือนพิทักษ์, 2553)

นอกจากปัจจัยที่เป็นปัญหาที่กล่าวมาข้างต้นแล้ว ยังมีปัจจัยที่สำคัญอีกปัจจัยหนึ่งก็คือ กลุ่มอิทธิพลที่เกี่ยวข้องกับการค้ายาบ้า ซึ่งประกอบไปด้วยบุคคลในทุกวงการ ทุกสาขาอาชีพ ทั้งที่เป็นข้าราชการทั่วไป กลไกของรัฐระดับท้องถิ่น เช่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน นักการเมืองทั้งระดับท้องถิ่นและระดับชาติ หัวหน้าเขตนักการเมือง พ่อค้า นักธุรกิจ และเจ้าของบ่อนผู้ทรงอิทธิพลในท้องถิ่น เป็นต้น กลุ่มเหล่านี้มีทั้งที่เป็นผู้ให้การสนับสนุนแก่กลุ่มค้ายาบ้า และทำให้การดำเนินการปราบปรามยาบ้าของเจ้าหน้าที่เป็นไปด้วยความยากลำบาก จนกระทั่งกลายเป็นวิกฤติปัญหาหนึ่งของประเทศที่รัฐบาลจะต้องเร่งรัดดำเนินการปราบปรามต่อไป (ณรงค์ศักดิ์ เดิมลาภ, 2551)

รัฐบาลปัจจุบันได้ตระหนักถึงความรุนแรงของปัญหายาเสพติด จึงกำหนดให้เป็นนโยบายสำคัญและจำเป็นเร่งด่วนของรัฐบาลที่จะต้องเร่งดำเนินการ โดยการผนึกกำลังของทุกภาคส่วนของสังคมร่วมกัน เพื่อให้สามารถป้องกันและแก้ไขสถานการณ์ปัญหาเสพติดเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะการป้องกันแก้ไขปัญหาดังแต่ต้นทางของยาเสพติดในหมู่บ้านชุมชน โดยได้จัดทำแผนประชารัฐร่วมใจสร้างหมู่บ้าน/ชุมชนมั่นคง ปลอดภัยยาเสพติด พ.ศ. 2559-2560 คู่มือวิทยุทัศน์ยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560-2579) ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน

โดยมีแนวความคิดการปฏิบัติ ในการการเอาชนะยาเสพติดในระดับหมู่บ้าน/ชุมชน จะต้องสลายโครงสร้างปัญหาด้วยการลดและขจัดอิทธิพลของกลุ่มการค้ายาเสพติด เจ้าหน้าที่ของรัฐที่เข้าไปเกี่ยวข้องมีผลประโยชน์ ให้ประชาชนในพื้นที่มั่นใจที่จะเข้าร่วมการแก้ไขปัญหาเป็นลำดับแรก แล้วดำเนินมาตรการทุกด้าน ทั้งการป้องกัน บำบัดรักษา ปราบปรามและพัฒนาเพื่อลดเงื่อนไขอย่างสอดคล้องประสานกันด้วยกลไกและกระบวนการ “ประชารัฐ” โดยหน่วยงานภาครัฐที่ดูแลรับผิดชอบพื้นที่ควบคู่กับกำลังภาคประชาชนที่จะรักษาพื้นที่ต่อเนื่องในระยะต่อไป ด้วยหลักการ เข้าใจ เข้าถึงและพัฒนา

กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในภาค 3 ส่วนแยก 2 เป็นอีกหน่วยงานหนึ่งที่รับผิดชอบในการป้องกันแก้ไขปัญหาคความมั่นคง ในพื้นที่ภาคเหนือตอนบน โดยเฉพาะปัญหาเสพติด โดยได้จัดชุดพัฒนาสัมพันธ์มวลชน จำนวน 5 ชุด เข้าปฏิบัติงานตามโครงการจัดตั้งหมู่บ้าน/ชุมชนเข้มแข็งเอาชนะยาเสพติดในพื้นที่ 5 อำเภอชายแดนจังหวัดเชียงใหม่ ได้แก่อำเภอเวียงแหง อำเภอเชียงดาว อำเภอไชยปราการ อำเภอฝาง และอำเภอแม่เมาะ ในหมู่บ้านเป้าหมายในพื้นที่เสี่ยง ซึ่งอยู่ใกล้แนวชายแดน อยู่ตามช่องทางลำเลียง เป็นทางผ่านยาเสพติด และมีปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติด โดยส่งเสริมกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด

อย่างไรก็ตามการจัดชุดพัฒนาสัมพันธัมพลชน เข้าปฏิบัติงานตามโครงการดังกล่าวตั้งแต่ปี 2545 เป็นต้นมา ซึ่งผลการปฏิบัติงานของชุดพัฒนาสัมพันธัมพลชน ยังคงไม่สามารถสร้างชุมชนให้มีความเข้มแข็งได้เท่าที่ควร ปัญหาสาเหตุคิดในหมู่บ้าน/ ชุมชนตามแนวชายแดน ยังคงมีการแพร่ระบาดของโรคได้ลดน้อยลงหรือหมดไป ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการปฏิบัติงานของชุดพัฒนาสัมพันธัมพลชน ตามโครงการจัดตั้งหมู่บ้าน/ ชุมชนเข้มแข็งเอาชนะยาเสพติด ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาสาเหตุคิดในชุมชน โดยศึกษากรณีอำเภอชายแดน จังหวัดเชียงใหม่ เนื่องจากพื้นที่ 5 อำเภอชายแดน จังหวัดเชียงใหม่มีแนวพรมแดนติดกับประเทศเพื่อนบ้าน ได้แก่ รัฐฉานของประเทศไทยมา ซึ่งมีแหล่งผลิตยาเสพติด อยู่หลายแห่ง และมีเส้นทาง ช่องทางที่จะลำเลียงยาเสพติดมาได้โดยง่ายเป็นจำนวนมาก ทำให้มีการจับกุม ในพื้นที่ในห้วงที่ผ่านมาเป็นจำนวนมาก เพื่อทราบถึงปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานของชุดพัฒนาสัมพันธัมพลชน และแนวทางปฏิบัติในการเข้าไปป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดอย่างยั่งยืนต่อไป

คำถามการวิจัย

1. อะไรเป็นปัญหาและอุปสรรคของชุดพัฒนาสัมพันธัมพลชน ในการปฏิบัติงานตามโครงการจัดตั้งหมู่บ้าน/ ชุมชนเข้มแข็งเอาชนะยาเสพติดอำเภอชายแดน จังหวัดเชียงใหม่
2. ข้อเสนอแนะการปฏิบัติงานตามโครงการจัดตั้งหมู่บ้าน/ ชุมชนเข้มแข็ง เอาชนะยาเสพติดอำเภอชายแดน จังหวัดเชียงใหม่ อย่างยั่งยืนมีลักษณะเป็นอย่างไร

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคของชุดพัฒนาสัมพันธัมพลชนในการปฏิบัติงานตามโครงการจัดตั้งหมู่บ้าน/ ชุมชนเข้มแข็งเอาชนะยาเสพติดอำเภอชายแดน จังหวัดเชียงใหม่
2. เพื่อเปรียบเทียบระดับปัญหาจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษาสูงสุด อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และ ประเภทตำแหน่ง
3. เพื่อเสนอแนวทางการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคของชุดพัฒนาสัมพันธัมพลชน ในการจัดตั้งหมู่บ้าน/ ชุมชนเข้มแข็งเอาชนะยาเสพติดอำเภอชายแดน จังหวัดเชียงใหม่อย่างยั่งยืนต่อไป

สมมติฐานการวิจัย

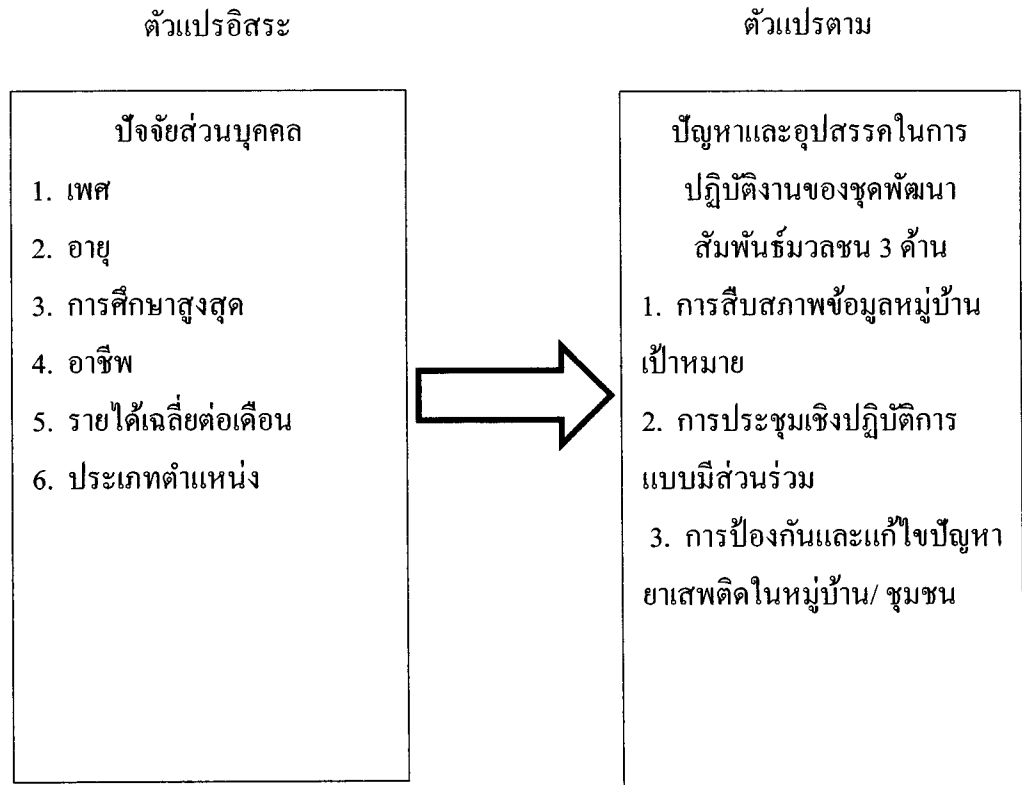
1. ผู้นำ กรรมการหมู่บ้านที่มีเพศต่างกัน มีระดับปัญหาในการปฏิบัติงานของชุดพัฒนาสัมพันธ์มวลชนต่างกัน
2. ผู้นำ กรรมการหมู่บ้านที่มีอายุต่างกัน มีระดับปัญหาในการปฏิบัติงานของชุดพัฒนาสัมพันธ์มวลชนต่างกัน
3. ผู้นำ กรรมการหมู่บ้านที่มีการศึกษาสูงสุดต่างกัน มีระดับปัญหาในการปฏิบัติงานของชุดพัฒนาสัมพันธ์มวลชนต่างกัน
4. ผู้นำ กรรมการหมู่บ้านที่มีอาชีพต่างกัน มีระดับปัญหาในการปฏิบัติงานของชุดพัฒนาสัมพันธ์มวลชนต่างกัน
5. ผู้นำ กรรมการหมู่บ้านที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่างกัน มีระดับปัญหา/ อุปสรรคในการปฏิบัติงานของชุดพัฒนาสัมพันธ์มวลชนต่างกัน
6. ผู้นำ กรรมการหมู่บ้านที่มีประเภทตำแหน่งต่างกัน มีระดับปัญหา/ อุปสรรคในการปฏิบัติงานของชุดพัฒนาสัมพันธ์มวลชนต่างกัน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากการทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องผู้วิจัย ได้นำแนวทางการปฏิบัติงานของชุดพัฒนาสัมพันธ์มวลชน กองอำนาจการรักษาความมั่นคงภายในประจำปี 2560 (แผนการปฏิบัติกองอำนาจการรักษาความมั่นคงภายในประจำปี 2560) มาเป็นแนวทางในการศึกษาปัญหาการปฏิบัติงานตามภารกิจของชุดพัฒนาสัมพันธ์มวลชนตามโครงการจัดตั้งหมู่บ้าน/ ชุมชนเข้มแข็งเอาชนะยาเสพติดใน 3 ด้านดังนี้

1. การสืบสภาพข้อมูลหมู่บ้านเป้าหมาย
2. การประชุมเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม
3. การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในหมู่บ้าน/ ชุมชน

ปัจจัยส่วนบุคคลผู้วิจัยได้กำหนดปัจจัยไว้ 6 ปัจจัยได้แก่ เพศ อายุ การศึกษาสูงสุด อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และ ประเภทตำแหน่ง เนื่องจากมีความสอดคล้อง และสะท้อนในภาพรวมต่อระดับปัญหาการปฏิบัติงานตามภารกิจของชุดพัฒนาสัมพันธ์มวลชน

ภาพที่ 1-1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้ทราบปัญหาและอุปสรรคของชุดพัฒนาสัมพันธ์มวลชนการปฏิบัติงานตามโครงการจัดตั้งหมู่บ้าน/ชุมชนเข้มแข็งเอาชนะยาเสพติดอำเภอชายแดน จังหวัดเชียงใหม่
2. ได้ทราบระดับปัญหาของชุดพัฒนาสัมพันธ์มวลชนการปฏิบัติงานตามโครงการจัดตั้งหมู่บ้าน/ชุมชนเข้มแข็งเอาชนะยาเสพติดอำเภอชายแดน จังหวัดเชียงใหม่โดยการเปรียบเทียบจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษาสูงสุด อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และประเภทตำแหน่ง
3. นำข้อมูลที่ได้ไปเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานตามโครงการจัดตั้งหมู่บ้าน/ชุมชนเข้มแข็งเอาชนะยาเสพติดอำเภอชายแดน จังหวัดเชียงใหม่อย่างยั่งยืน ต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตด้านเนื้อหา การศึกษาวิจัยครั้งนี้ มุ่งศึกษา การปฏิบัติงานชุดพัฒนาสัมพันธ์ มวลชนตามโครงการจัดตั้งหมู่บ้าน/ ชุมชนเข้มแข็งเอาชนะยาเสพติด ในการป้องกันและแก้ไข ปัญหาของยาเสพติดในหมู่บ้าน/ ชุมชน 5 อำเภอชายแดน จังหวัดเชียงใหม่

ขอบเขตด้านพื้นที่ การวิจัยครั้งนี้มีประชากรที่ใช้ในการวิจัยคือ ผู้นำและคณะกรรมการ หมู่บ้าน ในหมู่บ้านที่ชุดพัฒนาสัมพันธ์มวลชนเข้าปฏิบัติงาน จำนวน 50 หมู่บ้าน ๆ ละ 20 คน รวมจำนวน 1,000 คน

ขอบเขตด้านระยะเวลา ในการวิจัยครั้งนี้ ทำการวิจัยและเก็บข้อมูลในช่วงเดือนสิงหาคม พ.ศ. 2560 ถึง เดือนมีนาคม พ.ศ. 2561

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ชุดพัฒนาสัมพันธ์มวลชน (ขพส.) หมายถึง ชุดปฏิบัติงานของ กองอำนวยการรักษา ความมั่นคงภายใน ภาค 3 ส่วนแยก 2 ที่ปฏิบัติงานตาม โครงการจัดตั้งหมู่บ้าน/ ชุมชนเข้มแข็ง เอาชนะยาเสพติด ในพื้นที่ 5 อำเภอชายแดน จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 50 หมู่บ้าน
2. โครงการจัดตั้งหมู่บ้าน/ ชุมชนเข้มแข็งเอาชนะยาเสพติด หมายถึง โครงการที่ ดำเนินการโดยชุดพัฒนาสัมพันธ์มวลชน (ขพส.) กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายใน ภาค 3 ส่วนแยก 2 เพื่อให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหา ยาเสพติด ปลอดภัยจากการ ค้า เสพ และเข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด
3. ปัญหาของชุดพัฒนาสัมพันธ์มวลชน หมายถึง การปฏิบัติงานตามภารกิจ ขั้นตอนตาม โครงการจัดตั้งหมู่บ้าน/ ชุมชนเข้มแข็งเอาชนะยาเสพติด ที่ยังไม่ประสบความสำเร็จเนื่องจากมี อุปสรรคหรือข้อจำกัดในด้านต่าง ๆ ทำให้ยังไม่ผลตามเป้าหมายของโครงการ โดยแบ่งเป็นระดับ
  - 3.1 ระดับมีปัญหามากที่สุด หมายถึง ปฏิบัติงานได้ผล ไม่เกิน 40 %
  - 3.2 ระดับมีปัญหา หมายถึง ปฏิบัติงานได้ผล 41-50 %
  - 3.3 ระดับมีปัญหาน้อย หมายถึง ปฏิบัติงานได้ผล 51-70 %
  - 3.4 ระดับมีปัญหาน้อยที่สุด หมายถึง ปฏิบัติงานได้ผล 71 % ขึ้นไป
4. การสืบสภาพข้อมูลหมู่บ้านเป้าหมาย หมายถึง การที่เจ้าหน้าที่ชุดพัฒนาสัมพันธ์ มวลชนเข้าสำรวจข้อมูลเป้าหมาย โดยมีการพบปะกับ ผู้นำชุมชน กรรมการหมู่บ้าน ตลอดจน หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อทราบข้อมูลและปัญหาของหมู่บ้านในขั้นต้นเพื่อวางแผนในการ ปฏิบัติงานต่อไป

5. การประชุมเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม หมายถึง การประชุมของราษฎรในหมู่บ้าน เป้าหมายทุกกลุ่ม ได้แก่ผู้นำตามกฎหมาย ผู้นำตามธรรมชาติ คณะกรรมการหมู่บ้าน กลุ่มแม่บ้าน เยาวชน เป็นต้น เพื่อร่วมกันค้นหาปัญหาวิกฤตของชุมชน โดยใช้แผนที่ความคิด (Mind map) เป็น เครื่องมือ จากนั้นก็นำปัญหาวิกฤตที่ค้นพบมาร่วมกันกำหนดวิธีแก้ปัญหา มีการตั้งกฎระเบียบ ประชาคมหมู่บ้านในการป้องกัน และแก้ไขปัญหายาเสพติดในชุมชนเป็นรูปธรรมเพื่อค้นหาวิกฤต ของชุมชนนำไปสู่การแก้ไขปัญหา

6. การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในหมู่บ้าน/ ชุมชน หมายถึง การที่ชุดพัฒนา สัมพันธ์มวลชนเข้าไปกระตุ้น ส่งเสริม สร้างจิตสำนึกให้กับราษฎรในชุมชนมีส่วนร่วมในการ ดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในหมู่บ้าน/ ชุมชน ด้วยชุมชนเองโดยมีกิจกรรม ดังนี้

6.1 การทำแผนชุมชนในการป้องกันยาเสพติด

6.2 การจัดตั้งกองทุนยาเสพติด

6.3 จัดตั้งกฎระเบียบ/ ประชาคมหมู่บ้าน เพื่อใช้มาตรการทางสังคมลงโทษผู้ที่ เกี่ยวข้องกับยาเสพติดในชุมชน

6.4 โครงการครอบครัวสีขาว

6.5 การฝึกอบรมราษฎรอาสาป้องกันภัยยาเสพติด (รสปส.)

6.6 ราษฎรอาสาป้องกันภัยยาเสพติด (รสปส.) มีกิจกรรมในการเฝ้าระวังปัญหา ยาเสพติดชุมชน เช่น มีการเข้าเวรยามสอดส่องดูแลไม่ให้มีการแพร่ระบาดของยาเสพติดในชุมชนอย่าง ต่อเนื่อง

6.7 จัดตั้งเครือข่ายเฝ้าระวังยาเสพติดระหว่างหมู่บ้าน/ ชุมชน ตำบล โดยมีการ แลกเปลี่ยนข่าวสารกัน

6.8 การฝึกอบรมกลุ่มเยาวชนและกลุ่มเสี่ยงในพื้นที่หมู่บ้านเป้าหมาย เพื่อป้องกัน เยาวชนกลุ่มเสี่ยงไม่ให้เป็นผู้เสพยาเสพติดรายใหม่ในชุมชน

6.9 มีการจัดเตรียมสถานที่บำบัดยาเสพติดในหมู่บ้าน/ ชุมชน โดยประสานงานกับ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการเตรียมความพร้อมเพื่อปฏิบัติร่วมกัน

7. การมีส่วนร่วม หมายถึง การดำเนินการของผู้นำ คณะกรรมการหมู่บ้าน ประชาชน เจ้าหน้าที่ทุกภาคส่วน ในหมู่บ้านเป้าหมายของชุดพัฒนาสัมพันธ์มวลชน ใน 5 อำเภอชายแดน จังหวัดเชียงใหม่ ที่ร่วมกันดำเนินการมีส่วนร่วมสนับสนุนหรือมีส่วนช่วยเหลือในการดำเนินการตาม โครงการจัดตั้งหมู่บ้านชุมชนเข้มแข็งเอาชนะยาเสพติด รวมทั้งการบูรณาการในการแก้ไขปัญหายาเสพติดร่วมกับหน่วยงานส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง

8. หมู่บ้าน หมายถึง หมู่บ้านเป้าหมาย จำนวน 50 หมู่บ้านในพื้นที่ 5 อำเภอชายแดน จังหวัดเชียงใหม่ ที่จุดพัฒนาสัมพันธ์มวลชน เข้าไปปฏิบัติงานซึ่งส่วนใหญ่เป็นหมู่บ้านของชนเผ่ามี คนหลายเชื้อชาติปะปนกันอยู่ อยู่ใกล้แนวชายแดนที่เป็นเส้นทางลำเลียงยาเสพติดและเป็นที่พัก ยาเสพติด ซึ่งจะมีกลุ่มผู้อิทธิพล ที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดอาศัยอยู่หรือเข้ามาเคลื่อนไหวอย่างต่อเนื่อง

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่องการปฏิบัติงานของชุดพัฒนาสัมพันธ์มวลชน ตามโครงการจัดตั้งหมู่บ้าน/ชุมชนเข้มแข็ง ศึกษากรณีอำเภอชายแดน จังหวัดเชียงใหม่ ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาใช้เป็นกรอบแนวทางในการศึกษาดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับการปฏิบัติงาน
  - 1.1 ความหมายของการปฏิบัติงาน
  - 1.2 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการปฏิบัติงาน
  - 1.3 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด
2. การป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในหมู่บ้าน/ชุมชน
  - 2.1 ความหมายของยาเสพติด
  - 2.2 แนวคิดในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในหมู่บ้าน/ชุมชน
3. ข้อมูลชุดพัฒนาสัมพันธ์มวลชนและอำเภอชายแดน จังหวัดเชียงใหม่
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดเกี่ยวกับการปฏิบัติงาน

ความหมายของการปฏิบัติงาน

ความหมายเกี่ยวกับการปฏิบัติงาน จากการศึกษาเอกสารปรากฏว่า มีนักวิชาการได้ให้ความหมายเกี่ยวกับการปฏิบัติงาน ไว้ ดังนี้

กิตพันธ์ รุจิรกุล (2529 อ้างถึงใน กัลยา วงษ์ลัมัย, 2556) กล่าวว่า การปฏิบัติงานในองค์กร หรือหน่วยต่าง ๆ นอกจากจะมีการแบ่งระดับการปฏิบัติงานแล้ว ยังต้องมีการแบ่งส่วนป็นส่วนงานที่จะต้องปฏิบัติออกเป็นหน่วยงานย่อย ๆ ซึ่งมีหัวหน้าหน่วยหรือผู้นำหน่วย เป็นผู้รับผิดชอบงานตามลักษณะหน้าที่ ของตนที่แตกต่างกัน ในการปฏิบัติงานต่างที่ ต่างชนิด ต่างหน้าที่ ก็เพื่อให้บรรลุเป้าหมายขององค์กรหรือหน่วยงานนั้น ซึ่งจะทำให้ผู้นำมีความสนใจ มีทักษะ มีความรู้ มีทักษะ และมีบทบาทหน้าที่ของแต่ละคนแตกต่างกันไป

นพพงษ์ บุญจิตราดุล (2529 อ้างถึงใน กัลยา วงษ์ลัมัย, 2556) กล่าวว่า การปฏิบัติงานจำเป็นต้องมีทั้งศาสตร์และศิลป์ ศาสตร์คือการศึกษาหาความรู้ ความสามารถ ประสบการณ์ ทักษะ เทคนิควิธีทำงานต่าง ๆ ศิลป์ คือ การที่จํานำเอาความรู้ หลักการและทฤษฎีมาประยุกต์ใช้ให้

เหมาะสมกับคน สถานการณ์และสิ่งแวดล้อมตลอดจนขอบเขตจำกัดของทรัพยากร ให้เป็นไปตามบทบาทหน้าที่รับผิดชอบของตำแหน่งต่าง ๆ ที่กำหนดขึ้นในหน่วยงาน

ดังนั้นสรุปได้ว่า การปฏิบัติงานหมายถึง ภารกิจ หน้าที่ที่ถูกกำหนดขึ้นมาควบคู่กับตำแหน่งทางสังคม ในสถาบันซึ่งบุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่ดำรงตำแหน่งใดก็ตามต้องปฏิบัติงานให้เป็นไปตามภารกิจ หน้าที่ตามที่ได้กำหนดไว้เฉพาะตำแหน่งนั้น ๆ และบุคคลที่ได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งนั้น ๆ ต้องนำความรู้ความสามารถ ทักษะ ประสบการณ์ ของตนเองที่มีอยู่มาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานอย่างให้เหมาะสมตามสถานการณ์และสิ่งแวดล้อม ในบทบาทหน้าที่ดังกล่าว

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการปฏิบัติงาน

กัลยา วงษ์ลัมัย (2556) กล่าวว่า องค์กรใดจะบรรลุผลตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ต้องมีประสิทธิภาพ ปัจจัยก็คือ คน หรือบุคลากรในองค์กร ซึ่งถือเป็นปัจจัยสำคัญที่สุดและเป็นที่ยอมรับกันว่ามนุษย์หรือคน เป็นทรัพยากรที่มีคุณค่าและสำคัญที่สุด ตามหลักการบริหาร การสร้างเสริมความต้องการในการปฏิบัติงานให้บุคลากรเพื่อให้มีความรู้สึกที่ดีในการปฏิบัติงาน และพร้อมที่จะอุทิศตนเพื่อความสำเร็จของงาน และขององค์กรอย่างต่อเนื่องสมบูรณ์ จึงเป็นสิ่งที่จำเป็นสำหรับผู้บริหารที่ต้องคำนึงถึง เพราะด้านความต้องการในการปฏิบัติงานย่อมส่งผลให้เกิดประสิทธิภาพของงานดียิ่งขึ้น ซึ่งมีทฤษฎีที่เกี่ยวข้องของความต้องการหรือสิ่งจูงใจผู้ปฏิบัติงาน โดยมุ่งอธิบายถึงองค์ประกอบต่าง ๆ เป็นสิ่งที่ทำให้บุคลากรเกิดความพอใจในการปฏิบัติงาน ทুমเททความรู้ความสามารถ มีความรับผิดชอบและเอาใจใส่งานอย่างแท้จริง ไปสู่ความรักความผูกพัน และความซื่อสัตย์ในองค์กรดังนี้

วัชรวิฑูรธรรมและคณะ (2526 อ้างถึงใน กัลยา วงษ์ลัมัย, 2556) ได้กล่าวถึง การเล่นเกมส์เป็นกลุ่มสมาชิกทำงานร่วมกันในกลุ่มเล็ก ๆ ในการพิจารณาสถานการณ์และผลที่ได้รับ องค์ประกอบที่สำคัญที่มีอิทธิพลต่อการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพประกอบด้วย 1) มีความสนใจในงานที่กระทำ 2) มีทักษะและความสามารถที่จำเป็นสำหรับงานนั้น 3) รู้สึกผูกพันกับสิ่งที่กระทำอยู่ 4) ได้รับความรู้สึกพอใจจากงานที่กระทำ 5) มีความเข้าใจเพียงพอว่าต้องทำอะไรและอย่างไร 6) มีเวลาพอที่จะทำงานนั้นให้สำเร็จ 7) วางแผนอย่างเพียงพอว่าอะไรจำเป็นจะต้องทำ 8) จัดเวลาอย่างเหมาะสมและพอใจ 9) สามารถมองเห็นกระบวนการในการทำงาน

อาดามส์ (Adams) (1963 อ้างถึงใน กัลยา วงษ์ลัมัย, 2556) ได้กล่าวถึงทฤษฎีการเสมอ โดยมีการหักเหมาจากทฤษฎีความไม่สอดคล้องของประชาชน (Cognitive dissonance theory) และทฤษฎีแลกเปลี่ยน (Exchange theory) ทฤษฎีเสมอภาคนี้กล่าวว่คือการทุ่มเทในการปฏิบัติงานและความพึงพอใจเป็นเรื่องของความเสมอภาพหรือความไม่เสมอภาค ซึ่งบุคคลรับรู้ในสถานการณ์ของ

การทำงานหนึ่ง ๆ ความเสมอภาคจะมีอยู่ที่ต่อเมื่อบุคคลรับรู้สัดส่วนของผลตอบแทนที่ตนได้รับ จากองค์กรกับสิ่งที่เขาทุ่มเทให้กับองค์กรเมื่อนำไปเปรียบเทียบกับสัดส่วนของผลตอบแทนที่ผู้อื่น ได้จากองค์กรกับสิ่งที่ผู้อื่นทุ่มเทให้กับองค์กรนั้นเท่ากันดังนี้

ผลตอบแทนที่ตนได้จากองค์กร = ผลตอบแทนที่ผู้อื่นได้จากองค์กร สิ่งที่ตนได้ทุ่มเท ให้กับองค์กร = สิ่งที่ผู้อื่นได้ทุ่มเทให้กับองค์กร ถ้าในทางตรงข้าม ผลตอบแทนที่ตนได้จากองค์กร > ผลตอบแทนที่ผู้อื่นได้จากองค์กร และ ผลตอบแทนที่ตนได้จากองค์กร < ผลตอบแทนที่ผู้อื่นได้ จากองค์กร จากผลตอบแทนที่บุคคลรับรู้เสมอภาคนั้นจะเป็นสิ่งที่บุคคลทุ่มเทให้กับองค์กร อัน ทำให้บุคคลเกิดความพึงพอใจ เมื่อบุคคลเกิดความพึงพอใจ บุคคลจะทำงานหนักกว่าเดิม ไปสู่ความ มีประสิทธิภาพ ปฏิบัติงานที่ดีกว่าเดิม ฉะนั้นผลตอบแทนเป็นสิ่งจูงใจและความต้องการในการ ปฏิบัติงาน ที่ส่งผลให้เกิดการปฏิบัติของพนักงานที่มีประสิทธิภาพ เพราะเป็นปัจจัยที่ผู้ปฏิบัติงาน คิดว่าเหมาะสมกับการได้ทุ่มเทให้กับองค์กรซึ่งเป็นส่วนสำคัญของความต้องการในแต่ละบุคคล

แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการป้องกันแก้ไขปัญหาเสพติด

ทฤษฎีจิตวิเคราะห์ (Psychoanalysis theory)

ฟรอยด์ (Freud, 1973 อ้างถึงใน ไพฑูรย์ แสงพุ่ม, 2543) ได้ให้ความสำคัญต่อกระบวนการ ทำงานของจิตใจอันเกิดจากแรงขับภายในของมนุษย์เพื่อตอบสนองสัญชาตญาณในการดำรงชีวิตอยู่ ของตนเอง แรงขับดังกล่าวเป็นส่วนของการพัฒนาทางบุคลิกภาพที่เกิดขึ้นจากการสั่งสม จากการ เลี้ยงดู ประสบการณ์ของแต่ละบุคคล โดยเฉพาะการเลี้ยงดูในวัยเด็กที่มีความสำคัญอย่างมากต่อการ พัฒนาทางบุคลิกภาพ

บนแนวคิดพื้นฐานเกี่ยวกับแรงขับภายในของมนุษย์ ฟรอยด์ อธิบายพฤติกรรมของมนุษย์ ว่าเกิดจากแรงขับที่เป็นผลมาจากการทำงานร่วมกันของสภาวะจิต 3 ส่วนประกอบด้วย

ID เป็นสภาวะจิตที่ติดตัวมนุษย์ตั้งแต่เกิดจึงหมายถึงรวมถึงสัญชาตญาณด้วย มักเกี่ยวกับการตอบสนองความปรารถนาทางกาย เป็นพลังให้ได้มาซึ่งความพอใจ โดยไม่คำนึงถึงเหตุผลและ ความจริงหรือความถูกต้องดีงาม ID จึงมีชื่อเรียกอีกอย่างหนึ่งว่าพลังแสวงหาความสุข (Pressure seeking)

EGO เป็นสภาวะจิตแห่งการรับรู้และเข้าใจการรับรู้ข้อเท็จจริงการใช้เหตุผล การดำเนินการ เพื่อบรรลุเป้าหมาย การแสวงหาวิธีการเพื่อตอบสนองพลัง ID เช่นเมื่อหิว (ID) พลัง Ego ก็จะใช้ เหตุผลตรรกะตรงว่าจะบำบัดความหิวโดยวิธีใดตามสภาพแวดล้อม เช่น ไปสำรวจตู้เย็น ทำอาหารเอง ไปรับประทานอาหารนอกบ้าน ฯลฯ จึงมีชื่อเรียก Ego อีกอย่างหนึ่งว่าพลัง “รู้ความจริง” (Reality principle)

Superego เป็นสภาวะจิตที่เกิดจากการเรียนรู้เช่นเดียวกับ Ego แต่แตกต่างจาก Ego คือเป็นส่วนที่เกี่ยวกับคุณค่าที่เป็นสภาพในอุดมคติต่าง ๆ เช่น ความถูกต้อง-ผิด มโนธรรม ความยุติธรรม ฯลฯ Superego จึงไม่ทำงานตอบสนอง ID แต่จะหักล้างความรุนแรงของพลัง ID โดยเฉพาะพลังจากสัญชาตญาณแรงขับทางเพศและความก้าวร้าว พฤติกรรมและบุคลิกภาพของคนจะเป็นเช่นไรนั้นขึ้นอยู่กับการทำงานของทั้ง 3 ส่วน ว่ามีความสอดคล้องสามารถทำงานร่วมกันได้หรือไม่ในสภาวะจิตใดมีอิทธิพลเหนือตัวอื่นยอมเป็นตัวชี้ลักษณะของคนนั้น เช่นถ้าพลังของ ID มีอำนาจสูง บุคลิกของคนนั้นจะเป็นเด็กไม่รู้จักโต เอาแต่ใจตนเอง ถ้า Ego มีอำนาจสูง คนนั้นจะเป็นคนมีเหตุผล เป็นนักปฏิบัติ ถ้า Superego มีอำนาจสูงก็เป็นนักอุดมคติ นักทฤษฎี

ครอบครัวจะเป็นส่วนสำคัญที่สุดที่จะช่วยในการพัฒนาความสัมพันธ์การทำงานของทั้ง 3 ส่วนให้มีความสอดคล้องและเหมาะสม ครอบครัวที่มีสภาพจิตดีในการเลี้ยงดูเอาใจใส่อย่างเหมาะสม ย่อมสามารถช่วยให้สมาชิกในครอบครัวพัฒนาความสมดุลแห่งชีวิตได้ดีในทางตรงข้ามครอบครัวที่มีสุขภาพจิตไม่ดี เลี้ยงดูแบบห่างเหินไม่เอาใจใส่อย่างใกล้ชิดยอมส่งให้สมาชิกในครอบครัวไม่สามารถไปสู่ความสมดุลได้ ตัวอย่างเช่นเด็กที่ถูกกักกันมากเกินไปไม่ได้รับความพึงพอใจตอบสนอง ID ในวัยเด็กจะเป็นผลร้ายต่อพัฒนาการบุคลิกภาพที่สมดุลในภายหลัง เช่นเป็นคนอ่อนไหวง่ายต่อคำสรรเสริญ นินทา เป็นต้น ในทัศนะของฟรอยด์ ภาวะจิตอีกเรื่องหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการทำงานของแรงขับภายในตัวมนุษย์ที่ออกมาเป็นพฤติกรรมและบุคลิกภาพก็คือภาวะจิตสำนึก และจิตใต้สำนึก ภาวะจิตทั้งสอง เปรียบเทียบว่าจิตใญ่มนุษย์มีสภาพคล้ายภูเขาน้ำแข็งที่ลอยอยู่ในมหาสมุทร ภาวะจิตสำนึกคือ ภาวะจิตที่มีความสำนึกความควบคุมอยู่คือ ส่วนของน้ำแข็งที่อยู่เหนือผิวน้ำ ในขณะที่ภาวะจิตระดับใต้สำนึกเสมือนส่วนที่อยู่ใต้ผิวน้ำ ซึ่งปริมาณมากกว่าแต่ไม่ปรากฏแก่สายตาโลกจำกัดใจอันเป็นภาคสะสมประสบการณ์ในอดีตมากมายถูกบีบอัดเก็บกดหรือคอยเพื่อให้สมปรารถนาเพื่อให้ได้จังหวะเวลาเหมาะสำหรับการตอบสนองสิ่งเร้าอันยังไม่ได้ทำหรือทำไม่ได้ในภาวะปกติ เช่น กฎหมายห้าม ประเพณี ไม่ยอมรับว่าถูก สังคม ไม่นิยม ฯลฯ

ฟรอยด์ มีความเชื่อว่าพฤติกรรมของมนุษย์ถูกกำหนดโดยพลังพื้นฐานสองอย่างคือสัญชาตญาณแห่งชีวิต (Life instincts) ซึ่งแสดงออกมาเป็นพฤติกรรมทางเพศและสัญชาตญาณแห่งความตาย (Death instincts) ซึ่งผลักดันให้เกิดเป็นพฤติกรรมก้าวร้าว สัญชาตญาณทั้งสองอย่างนี้เป็นแรงจูงใจที่ทรงพลังอย่างยิ่ง และอยู่ภายในจิตไร้สำนึกบ่อยครั้งคนเรามักจะไม่ว่าอะไรคือแรงจูงใจหรือ เป้าประสงค์ที่แท้จริง เขาอาจให้เหตุผลที่ดีบางอย่างสำหรับพฤติกรรมของเขา แต่เหตุผลเหล่านี้มักไม่ถูกต้อง ตามความเป็นจริงอยู่เสมอ

โดยสรุปแล้วการป้องกันแก้ไขปัญหาสาเหตุสามารถนำมา ทฤษฎีจิตวิเคราะห์ (Psychoanalysis theory) ของ ฟรอยด์ (Freud, 1964) มาเป็นแนวทางในการควบคุมพฤติกรรมของมนุษย์ได้โดยครอบครัวจะเป็นส่วนสำคัญที่สุดที่จะช่วยในการพัฒนาความสัมพันธ์การทำงานของทั้ง 3 ส่วน ได้แก่ ID, Ego และ Superego ให้มีความสอดคล้องและเหมาะสม การที่ครอบครัวมีการเลี้ยงดูเอาใจใส่อย่างเหมาะสม ย่อมสามารถช่วยให้สมาชิกในครอบครัว มีคุณภาพชีวิตที่ดี และไม่ยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดต่อไป

แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม (Participation)

สันทัด เพชรน้อย (2551) ได้กล่าวถึงแนวคิดการมีส่วนร่วมว่า ปัจจุบันแนวคิดการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา เป็นที่ยอมรับของทุกองค์การหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาในการแก้ไขปัญหาดัง ๆ ทั้งนี้จากความเชื่อตามหลักการที่ว่ากิจกรรมในการพัฒนาหรือแก้ปัญหาในทุก ๆ ด้าน ในการที่จะพัฒนาให้ดีขึ้นจะต้องให้ประชาชนมีส่วนร่วมได้เสียเข้ามามีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนจึงจะทำให้กิจกรรมการพัฒนานั้นประสบความสำเร็จได้ ดังที่ ปาริชาติ วัลย์เสถียร, พระมหาสุทิตย์ อบอุ่น, สหัทยา วิเศษ, จันทนา เบญจทรัพย์ และ ชลกาญจน์ ฮาชันนารี (2543, หน้า 136) กล่าวว่ากระบวนการมีส่วนร่วมนั้นมีได้เกี่ยวกับการริเริ่มหรือการวางแผนโดยรัฐ แต่อยู่ที่ประชาชนในชุมชนต้องเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการอย่างอิสระ มีวัตถุประสงค์ในการเข้าร่วมอย่างชัดเจน พลังกลุ่มจะเป็นปัจจัยสำคัญทำให้งานพัฒนาต่าง ๆ บรรลุผลสำเร็จตามความมุ่งหมาย นอกจากนี้การพัฒนาจำเป็นต้องมีการร่วมพลังในลักษณะเบญจภาคี ได้แก่ ภาครัฐ ภาคเอกชน องค์กรพัฒนาเอกชน นักวิชาการ และประชาชนเพื่อร่วมกันแก้ไขปัญหของท้องถิ่นไป

ความหมายของการมีส่วนร่วม

คำว่ามีส่วนร่วมได้มีผู้ให้ความหมายไว้หลากหลายและมีความแตกต่างกันไปตามความเข้าใจและประสบการณ์ของแต่ละบุคคล ดังที่ เนรศ สงเคราะห์สุข (2541, หน้า 1) และยุวัฒน์ วุฒิเมธี (2526, หน้า 253 อ้างถึงใน สันทัด เพชรน้อย, 2551) ได้ให้ความหมายการมีส่วนร่วมของประชาชนในลักษณะที่เป็นกระบวนการพัฒนาตั้งแต่ต้นจนสิ้นสุดกระบวนการ ได้แก่ การศึกษา ชุมชน การวางแผนการตัดสินใจ การดำเนินงาน การบริหารจัดการ การติดตามและประเมินผล ตลอดจนการจัดสรรประโยชน์ที่เกิดขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ อคิน รพีพัฒน์ (2531, หน้า 30) และเสนห์ จามริก (2540, หน้า 20 อ้างถึงใน สันทัด เพชรน้อย, 2551) ได้ให้ความหมายการมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึงการให้ประชาชนคิดค้นปัญหา เป็นผู้นำทุกอย่างซึ่งไม่ใช่กำหนดจากภายนอกแล้วให้ประชาชนเข้าร่วม ต้องเป็นเรื่องที่ประชาชนคิดเอง โดยแบ่งการมีส่วนร่วมออกเป็น 5 ขั้นตอน คือการมีส่วนร่วมในการค้นหาและการจัดลำดับความสำคัญของปัญหาพร้อมในการวิเคราะห์ถึงสาเหตุที่มาของปัญหา ร่วมในการเลือกวิธีการและวางแผนร่วมกันในการแก้ปัญหา ร่วมในการ

ดำเนินการตามแผนและร่วมในการประเมินผลวิเคราะห์ปัญหาอุปสรรคและปัจจัยที่มีส่วนทำให้เกิดผลสำเร็จและหมายถึงการเข้าร่วมอย่างกระตือรือร้นและมีพลังของประชาชน ในกระบวนการตัดสินใจเพื่อกำหนดเป้าหมายของสังคม จัดสรรทรัพยากรเพื่อให้บรรลุเป้าหมายนั้นและเป็นการปฏิบัติตามแผนงานหรือโครงการต่าง ๆ โดยความสมัครใจ

สรุปได้ว่าการมีส่วนร่วมมีความหมายใน 2 ลักษณะคือ

1. การมีส่วนร่วมในลักษณะที่เป็นกระบวนการของการพัฒนาของประชาชน โดยให้มีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนาทุกขั้นตอน ตั้งแต่เริ่มโครงการหรือกิจกรรม จนสิ้นสุดโครงการหรือกิจกรรมนั้น ๆ ได้แก่ การร่วมกันค้นหาปัญหา ปรึกษาปัญหาการจัดลำดับความสำคัญของปัญหา การวางแผนแก้ไขปัญหา การมีส่วนร่วมตัดสินใจ การมีส่วนร่วมการปฏิบัติ กิจกรรมการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ การมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์และการมีส่วนร่วมติดตามประเมิน, ซึ่งในการพัฒนาดังกล่าวจะต้องมีการสอดคล้องกับวิถีชีวิตและวัฒนธรรมของชุมชนและดำเนินการในรูปกลุ่มหรือองค์กรชุมชน

2. การมีส่วนร่วมในลักษณะที่มีความหมายตามนัยการเมือง ซึ่งสามารถแบ่งออกได้ 2 ประเภทคือ

2.1 การส่งเสริมสิทธิและพลังอำนาจของพลเมือง โดยประชาชนหรือชุมชนพัฒนาขีดความสามารถของตนเองในการจัดการเพื่อหาผลประโยชน์ของกลุ่ม ควบคุมการใช้และกระจายทรัพยากรของชุมชนอันจะก่อให้เกิดกระบวนการและ โครงสร้างที่ประชาชนสามารถแสดงออกของความสามารถของตนและได้รับผลประโยชน์จากการพัฒนาอย่างทั่วถึงเท่าเทียมกัน โดยเคารพในศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์

2.2 การเปลี่ยนแปลงกลไกการพัฒนาโดยรัฐมาเป็นการพัฒนาที่ประชาชน มีบทบาทหลัก ที่สามารถจะตัดสินใจหาทางเลือกในการพัฒนาด้วยตนเองโดยการกระจายอำนาจ ในการวางแผนจากส่วนกลางมาเป็นส่วนภูมิภาคหรือท้องถิ่น เพื่อให้ภูมิภาคหรือท้องถิ่น มีลักษณะเอกเทศให้อำนาจทางการเมืองการบริหาร มีอำนาจต่อรองในการจัดสรรทรัพยากรอยู่ในมาตรฐานเดียวกัน โดยประชาชนสามารถตรวจสอบได้ว่าเป็นการคืนอำนาจในการพัฒนาให้แก่ประชาชนให้เข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดอนาคตของตนเอง

กระบวนการมีส่วนร่วม

กระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในงานพัฒนานั้นประชาชนจะต้องเข้ามามีส่วนรวมในทุกขั้นตอน โดย อคิน รพีพัฒน์ (2531, หน้า 49 อ้างถึงใน สันทัด เพชรน้อย, 2551) ได้กล่าว ถึงกระบวนการ การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนามี 5 ระดับคือ

1. การมีส่วนร่วมในการค้นหาสาเหตุของปัญหาการพิจารณาและจัดลำดับความสำคัญของปัญหา

2. การมีส่วนร่วมในการค้นหาสาเหตุของปัญหา

3. การมีส่วนร่วมในการค้นหาพิจารณาแนวทางวิธีการในการแก้ปัญหา

4. การมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมเพื่อแก้ปัญหา

5. การมีส่วนร่วมในการประเมินผลกิจกรรม

แนวคิดเกี่ยวกับการติดต่อประสานงาน

ซูเฟียน มาหะมะ (2550) ได้กล่าวถึงแนวคิดในการติดต่อประสานงานว่า การติดต่อประสานงาน นับว่ามีบทบาทสำคัญต่อมนุษย์ที่อยู่ร่วมกันในสังคมมนุษย์ ต้องมีการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารกันตลอดเวลา โดยเฉพาะในโลกปัจจุบันที่ถือเป็นยุคสังคมข่าวสาร บุคคลสามารถสร้างความเข้าใจต่อกันได้ ถ้าได้มีการประสานงานกัน โดยการให้ข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ซึ่งกันและกันอย่างสม่ำเสมอ

ความหมายของการติดต่อประสานงาน

ศิริชัย ไตรสารศรี (2539, หน้า 17 อ้างถึงใน ซูเฟียน มาหะมะ, 2550) ได้ให้ความหมายว่าเป็นการถ่ายทอดความหมายและอารมณ์จากบุคคลหนึ่งไปสู่อีกบุคคลหนึ่งโดยใช้สื่ออย่างใดอย่างหนึ่ง อาจได้แก่ ภาษา ท่าทาง สัญลักษณ์

ประมะ สตะเวทิน (2539, หน้า 17 อ้างถึงใน ซูเฟียน มาหะมะ, 2550) กล่าวว่า เป็นกระบวนการถ่ายทอดข่าวสารจากบุคคลหนึ่ง ซึ่งเรียกว่าผู้ส่งสาร ไปยังอีกบุคคลหนึ่งซึ่งเรียกว่าผู้รับสาร โดยผ่านสื่อ กระบวนการสื่อสารจึงประกอบด้วยองค์ประกอบหลักคือ ผู้ส่งสาร ข่าวสาร ช่องทาง และผู้รับสาร ผลที่เกิดจากการสื่อสารและการสะท้อนกลับหรือปฏิกิริยาตอบสนอง

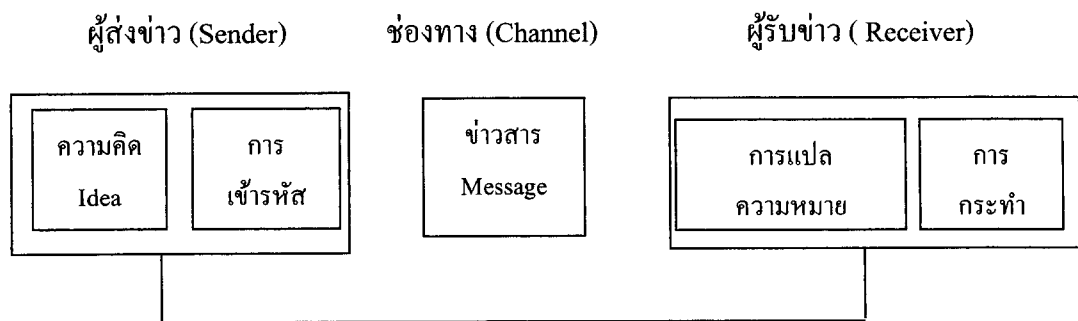
ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2553, หน้า 34 อ้างถึงใน ซูเฟียน มาหะมะ, 2550) กล่าวว่า เป็นกระบวนการที่จะถ่ายทอดเนื้อหาสาระ ประสบการณ์ ความคิดเห็น ความรู้สึก อารมณ์ ความสนใจทัศนคติ ค่านิยมและทักษะความชำนาญจากผู้ส่งไปยังผู้รับ

ธงชัย สันติวงษ์ และชัยยศ สันติวงษ์ (2526, หน้า 75 อ้างถึงใน ซูเฟียน มาหะมะ, 2550) ได้ให้ความหมายไว้ว่า เป็นกระบวนการแลกเปลี่ยนข่าวสารหรือข้อเท็จจริง (Facts) และเป็นความรู้สึกที่ระหว่างบุคคลตั้งแต่สองฝ่ายขึ้นไป ได้แก่ผู้ส่งข่าวสารกับผู้รับข่าวสาร

สถิต วงศ์สวรรค์ (2529, หน้า 157 อ้างถึงใน ซูเฟียน มาหะมะ, 2550) กล่าวว่า เป็นกระบวนการสื่อความเข้าใจ สาระความรู้ ประสบการณ์ ความรู้สึกนึกคิด ความเห็นใจ ความสนใจ ทักษะความชำนาญ เจตคติ ปรัชญา ค่านิยม อารมณ์ จุดมุ่งหมาย ข่าวสาร และข้อเท็จจริง จากบุคคลหนึ่งไปยังบุคคลหนึ่ง

สัญญา สัญญาวิวัฒน์ (2529, หน้า 164-166 อ้างถึงใน ชูเฟียน มาหะมะ, 2550) กล่าวว่า เป็นการกระทำของบุคคลที่มีผลต่อบุคคลใดบุคคลหนึ่ง ในฐานะที่มนุษย์อยู่ร่วมกันเป็นสัตว์สังคม เพื่อให้เข้าใจในสังคมของมนุษย์มากขึ้น โดยการใช้สัญลักษณ์ต่าง ๆ เช่น ภาษา กริยา ท่าทาง องค์ประกอบและกระบวนการของการติดต่อประสานงาน

เทพพนม เมืองแมน และสวิง สุวรรณ (2529, หน้า 212-214 อ้างถึงใน ชูเฟียน มาหะมะ, 2550) ได้กล่าวถึงการติดต่อประสานงานว่าเป็นการส่งข่าวสาร (Information) ระหว่างบุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไป โดยมีองค์ประกอบ ได้แก่ แหล่งข่าวสาร (Source or sender) ข่าวสาร (Message) และผู้รับสาร (Receiver) ซึ่งมีกระบวนการ ดังนี้

ภาพที่ 2-1 ข้อมูลป้อนกลับ (Feedback)

รูปแบบความสัมพันธ์ของกระบวนการติดต่อประสานงาน

เทพพนม เมืองแมน และสวิง สุวรรณ (2529, หน้า 212-214 อ้างถึงใน ชูเฟียน มาหะมะ, 2550) กระบวนการจากแผนภูมิข้างต้นนั้น สามารถนำมาอธิบายองค์ประกอบและกระบวนการของการติดต่อประสานงานต่าง ๆ ได้ดังนี้

1. ผู้ส่งข่าว ประกอบด้วยแนวความคิด เริ่มต้นจากข้อเท็จจริง ความหมายและการกระทำที่ต้องการบางอย่าง ที่ผู้ส่งข่าวมีเป้าหมายในใจโดยมีการเข้ารหัส ซึ่งเกิดหลังการที่ผู้ส่งข่าวตัดสินใจที่จะส่งข่าว มีการกำหนดรูปแบบ โครงสร้างให้เป็นภาษาในลักษณะของคำพูด สัญลักษณ์ แผนภูมิ หรือหลาย ๆ อย่างมารวมกันเพื่อให้เกิดเป็นข่าวสารที่ง่ายและมีความชัดเจน สามารถเข้าใจได้
2. ช่องทาง หรือ เป็นแนวทางการเคลื่อนที่ของข่าวสารที่จะไปสู่ผู้รับข่าวสาร เช่น การพูดตัวต่อตัว โทรศัพท์ ประกาศ จดหมายและทางสื่อต่าง ๆ

3. ผู้รับสาร จะมีการแปรความหมายและทำความเข้าใจว่าข่าวสารที่ได้รับแล้ว มีการกระทำในลักษณะที่ละเอียด หรือทำตามข่าวสารนั้น

4. ข้อมูลป้อนกลับ เป็นปฏิกิริยาที่ผู้รับข่าวสารกระทำออกมาทาง ทำทางสีหน้า การเขียนโต้ตอบ ทำให้ผู้ส่งข่าวสารมั่นใจว่าได้ส่งข่าวสารได้ถูกต้อง

วรพล พรหมมิกบุตร (2534, หน้า 20 อ้างถึงใน ชูเฟียน มาหะมะ, 2550) ให้ความหมายว่าเป็นกระบวนการทางสังคม ซึ่งมีลักษณะสำคัญ เป็นการปฏิสัมพันธ์ ด้วยวิธีการต่าง ๆ เพื่อส่งข่าวสารในเชิงสัญลักษณ์จากสถานที่หนึ่ง ไปยังสถานที่หนึ่ง เพื่อให้เกิดความเข้าใจความหมายร่วมกันระหว่างบุคคลที่เกี่ยวข้อง โดยแยกแยะองค์ประกอบพื้นฐานของการติดต่อประสานงานเป็น 2 ส่วนคือ

1. องค์ประกอบที่เป็นบุคคล ได้แก่ ผู้ส่งสาร และผู้รับสาร

2. องค์ประกอบที่เป็นผลผลิตทางวัฒนธรรม ได้แก่ ข่าวสารและเทคนิคของการประสานงานที่มีการผสมผสานอย่างครบวงจร จนเป็นกระบวนการติดต่อประสานงานขึ้น

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2535, หน้า 176 อ้างถึงใน ชูเฟียน มาหะมะ, 2550) ได้แบ่งการติดต่อประสานงานออกเป็น 2 ระบบคือ

1. การติดต่อประสานงานระบบทางเดียว เป็นการติดต่อประสานงานในลักษณะที่ผู้ส่งให้ข่าวเพียงฝ่ายเดียว เช่น การออกวิทยุ ออกข่าวหนังสือพิมพ์ ออกรายการโทรทัศน์ โดยที่ผู้รับข่าวไม่มีโอกาสซักถามข้อสงสัย หรือโต้ตอบย้อนกลับใด ๆ

2. การติดต่อประสานงานระบบสองทาง เป็นการติดต่อประสานงานที่ผู้รับสารมีการตอบสนองและมีปฏิกิริยาย้อนกลับไปยังผู้ส่งสาร เปิดโอกาสให้ผู้รับสารสอบถามข้อข้องใจ

ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อ การติดต่อประสานงาน

สำหรับปัจจัยหรือตัวแปรที่มีความสัมพันธ์และมีผลกระทบต่อ การติดต่อประสานงานนั้น ได้มีผู้กล่าวถึงไว้ดังนี้

ธงชัย สันติวงษ์ และชัยยศ สันติวงษ์ (2526, หน้า 76-82 อ้างถึงใน ชูเฟียน มาหะมะ, 2550) ได้กล่าวถึงปัจจัยที่มีผลกระทบต่อ การติดต่อประสานงาน ว่ามี 5 ปัจจัยดังนี้

1. ข่าวสารที่เกิดจากภายนอกและภายในบุคคล อันได้แก่ สถานการณ์

2. การติดต่อประสานงานที่ใช้ถ้อยคำและไม่ใช้ถ้อยคำ จะมีผลต่อความเข้าใจ

3. ลักษณะของข่าวสาร เช่น ชนิดของข่าวสาร ปริมาณ และแหล่งที่มา

4. อิทธิพลโครงสร้างของกลุ่มเป็นรูปแบบของการติดต่อประสานงาน แนวนอน แนวตั้ง เส้นตรง หรือรูปดาว ซึ่งการประสานงานขึ้นอยู่กับรูปแบบของกลุ่มการติดต่อประสานงานเหล่านี้ว่าจะมีความชัดเจน คลุมเครือ รวดเร็ว หรือชักช้า อย่างไร

จากแนวคิดเกี่ยวกับการติดต่อประสานดังกล่าว จะเห็นว่าการติดต่อประสานงานมีผลกระทบต่อพฤติกรรมของบุคคล ดังนั้นในการปฏิบัติงาน หัวหน้าชุดพัฒนาสัมพันธ์มวลชน จำเป็นต้องมีการติดต่อประสานงานกับบุคลากรและหน่วยงานต่าง ๆ บ่อยครั้งย่อก่อให้เกิดการพบปะ สังสรรค์และความร่วมมือกัน ที่จะนำไปสู่ประโยชน์ต่อการปฏิบัติงาน ร่วมกับ ผู้นำและคณะกรรมการหมู่บ้าน ในการปฏิบัติงานตามโครงการจัดตั้งหมู่บ้าน/ ชุมชนเข้มแข็งเอาชนะยาเสพติด ให้ประสบผลสำเร็จต่อไป

แนวคิดเกี่ยวกับ เครือข่ายสังคม/ ประชาคม

ณรงค์ศักดิ์ เต็มลาภ (2551) ได้กล่าวถึงแนวคิดเกี่ยวกับเครือข่ายสังคม/ ประชาคมดังนี้

1. เครือข่ายสังคม เป็นแนวคิดที่ผู้ศึกษานำมาใช้ในการอธิบายการสร้างเครือข่ายสังคม และ ประชาคม ในลักษณะการเชื่อมโยง และความสำคัญของเครือข่ายสังคม รวมทั้งการอธิบาย ลักษณะเครือข่าย และความสัมพันธ์ของสังคมในหมู่บ้านเป้าหมาย

สุรวุฒิ ปัด ไชสง (2545 อ้างถึงใน ณรงค์ศักดิ์ เต็มลาภ, 2551) ได้อธิบายเครือข่ายสังคมไว้ว่าเป็นองค์กรทางสังคมเป็นกลุ่มของคนที่มารวมตัวกัน โดยมีความสัมพันธ์ระหว่างกันอย่างเป็นระบบระเบียบ ในสังคมหนึ่ง ๆ อาจมีองค์กรทางสังคมหลายแบบ แต่ละแบบจะแตกต่างกันที่วัตถุประสงค์ หน้าที่เป้าหมาย และลักษณะของสมาชิก แต่ที่แน่นอนก็คือ เครือข่าย (Networks) เป็นองค์กรทางสังคมที่ทำหน้าที่เฉพาะในด้านการเชื่อมโยง (Link) องค์กร ทางสังคมต่าง ๆ ไม่ว่าจะป็นกลุ่ม เป็นครอบครัว หรือสมาคม เข้าด้วยกัน เชื่อมให้ติดต่อกันตลอด เพื่อให้องค์กรเห็นตระหนักในกิจกรรมร่วมกัน

Oslen (n.p. อ้างถึงใน ณรงค์ศักดิ์ เต็มลาภ, 2551) อธิบายเครือข่ายสังคมไว้ว่า ในการศึกษาทางสังคมวิทยานั้น นักสังคมวิทยาสนใจลักษณะของกลุ่มประเภทต่าง ๆ อิทธิพลของกลุ่มที่มีต่อพฤติกรรมของบุคคลโดยกลุ่มทางสังคมอันเป็นกลุ่มเครือข่าย หรือกลุ่มพึ่งพากันจะมีลักษณะคือ ครอบครัว ชุมชน ต้องมีปฏิสัมพันธ์ในกันและกันอย่างเข้มข้น ภายในรูปแบบของสัมพันธ์ภาพแบบเครือข่ายมีความพึงพอใจในการอยู่รอด มีความต้องการในการปฏิบัติการอย่างเข้มแข็ง มีกิจกรรมซึ่งมีการประสานงานกันเป็นอย่างดี และมีเป้าหมายธรรมดาที่มีประสิทธิภาพ เดิมกลุ่มเครือข่ายเช่นนี้เป็นกลุ่มที่สมาชิกมีความสัมพันธ์กัน โดยตรงอย่างใกล้ชิดถึงตัว มีความเอื้อเพื่อเกื้อกูลกันแต่เมื่อความสัมพันธ์ มีการขยายตัวสูงขึ้น ทั้งขนาดและช่วง ในแต่ละชุมชนหรือสังคมทั้งหมดมีการเพิ่มการติดต่อกันมากขึ้น ในด้านการขนส่งและการสื่อสารเชื่อมโยงในสังคมเข้าด้วยกัน กระบวนการขยายตัวของชุมชนท้องถิ่นเช่นนี้ คือสิ่งที่นำไปสู่การเจริญเติบโตของเครือข่ายที่ทำหน้าที่อยู่ภายใต้โครงสร้างทางสังคม

2. แบบแผนหรือลักษณะของเครือข่ายทางสังคม มีรายละเอียดดังนี้

Mitchell (n.p. อ้างถึงใน ณรงค์ศักดิ์ เตมียาภ, 2551) ได้แบ่งการพิจารณาลักษณะสายสัมพันธ์ของเครือข่ายทางสังคมออกเป็น 2 ประเภท คือ

ลักษณะด้านรูปลักษณะ (Morphological characteristic) พิจารณาถึงปัจจัยดังนี้

ก) การโยงถึง (Anchorage) หมายถึงขอบเขตที่สายสัมพันธ์ของคนหนึ่ง ๆ เชื่อมโยงไปถึงบุคคลอื่น ในเครือข่ายทั้งหมดของเขา เท่าที่จะระบุได้

ข) การเข้าถึง (Reach ability) หมายถึงลักษณะที่สายสัมพันธ์ระหว่างบุคคล สามารถโยงใยเข้าถึงกัน ซึ่งอาจเป็นลักษณะโดยตรง หรืออาจผ่านบุคคลอื่น

ค) ความหนาแน่น (Density) หมายถึง ลักษณะที่สมาชิกในเครือข่ายสังคม มีสายสัมพันธ์ที่เข้าถึงกันเอง โดยทั่วไปถึงกันหรือไม่ หากสามารถเข้าถึงกัน โดยทั่วถึงเป็นส่วนใหญ่ จึงจัดว่ามีระดับความหนาแน่นสูง

ง) ขอบข่ายของแนวร่วม (Range) หมายถึง จำนวนสมาชิกในเครือข่ายสังคม

ลักษณะทางด้านการกระทำต่อกัน (Interactional characteristic) พิจารณาถึง

ก) เนื้อหาหรือเหตุของสายสัมพันธ์ (Potent) หมายถึง จุดมุ่งหมายหรือสาเหตุ ที่ทำให้บุคคลต้องมีการติดต่อสัมพันธ์กัน เช่น ความเป็นเครือญาติ ความเป็นเพื่อน

ข) ระยะเวลาของสายสัมพันธ์ (Duration) ซึ่งมีทั้งแบบชั่วคราวหรือเฉพาะกรณี และแบบที่มีสายสัมพันธ์คงที่กว่า เช่น เครือญาติ

ค) ความเข้มข้นของสายสัมพันธ์ (Intensity) หมายถึง ระดับความผูกพัน และการยึดเหนี่ยวในภาระหน้าที่ที่มีต่อกัน

ง) ความถี่ของการติดต่อกัน (Frequency of contact) การตอบสนองความต้องการด้านต่าง ๆ ซึ่งหากบุคคลในกลุ่มมีการพบปะพูดคุยกันมาก ย่อมทำให้การสนับสนุนทางสังคมมีมากขึ้น ดังนั้น ลักษณะหรือแบบแผนของเครือข่ายทางสังคม คือ ความสัมพันธ์ทางสังคมที่ก่อให้เกิดเครือข่ายทางสังคม ซึ่งประกอบด้วย เครือข่ายย่อย และเครือข่ายรวม

(1) เครือข่ายย่อย หมายถึง ความสัมพันธ์ทางสังคมของส่วนย่อยส่วนหนึ่งจากส่วนย่อยหลาย ๆ ส่วนของเครือข่ายรวม ความสัมพันธ์อาจตั้งอยู่ในพื้นฐานของความ สัมพันธ์ทางด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม ด้านการเมือง และด้านอื่น ๆ หรือความสัมพันธ์กับระบบย่อยอื่น ๆ ในสังคม

(2) เครือข่ายรวม หมายถึง เป็นที่รวมของเครือข่ายย่อยหลาย ๆ เครือข่ายจนเป็นสังคมใหญ่

Norbeck (n.p. อ้างถึงใน ณรงค์ศักดิ์ เตมียาภ, 2551) ได้เสนอเครือข่ายทางสังคมเป็นลักษณะของการติดต่อมีความสัมพันธ์กันของกลุ่มบุคคลในสังคม มีแบบแผนที่สำคัญ ดังนี้

1. ขนาดของกลุ่มสังคมจำนวนคนในกลุ่ม จะมีความสัมพันธ์กันทั้งกลุ่มขนาดเล็กและกลุ่มใหญ่
2. ชนิดของความสัมพันธ์ เป็นความผูกพันซึ่งกันและกัน ของสมาชิกในกลุ่มสังคม มีทั้งแบบแน่นแฟ้น ซึ่งจะมีผลต่อการได้รับการสนับสนุน
3. ระยะเวลาที่ใช้ในการติดต่อ จะส่งผลต่อการสนับสนุนทางสังคม ทำให้เกิดความช่วยเหลือมากขึ้น
4. ความถี่ในการติดต่อลักษณะของโครงสร้างเครือข่ายทางสังคมที่ตื้นนั้น บุคคลจะต้องมีการพบปะกันอย่างสม่ำเสมอ จะช่วยดำรงความสัมพันธ์ที่ติดต่อกัน
5. วิธีการที่ใช้ในการติดต่อสื่อสาร เป็นความต้องการของมนุษย์ และเป็นกระบวนการที่มีความต่อเนื่อง ซึ่งวิธีการในการติดต่อสื่อสารนี้ มีผลต่อความสัมพันธ์ภาพ และการสนับสนุนที่บุคคลจะได้รับ

ประชาคม

ปัจจุบันกระแสรีฟิวซุมชน หรือ ประชาคม (Community rebuilding) มีความสัมพันธ์อย่างแนบแน่นกับกระแสการสร้างแนวความคิด “ประชาสังคม” และความเป็นชุมชน หรือความเป็นประชาคมเป็นรากฐานที่สำคัญของสังคม เพราะเป็นกลุ่มคนที่มีความผูกพันเอื้ออาทรต่อกันมีนักวิชาการให้ความหมายของประชาสังคมไว้จะมีความเหมือนและแตกต่างกันอยู่บ้าง แต่ถ้ามองโดยภาพรวมแล้ว สาระหลักจะเหมือนกัน

ประเวศ วะสี (ม.ป.ป. อ้างถึงใน ณรงค์ศักดิ์ เตมียาภ, 2551) อธิบายว่า ความเป็นชุมชน หมายถึง การที่ประชาชนจำนวนหนึ่งมีวัตถุประสงค์ร่วมกัน มีอุดมคติร่วมกัน หรือความเชื่อถือร่วมกันในบางเรื่อง มีการติดต่อสื่อสารกัน มีเรื่องจิตใจเข้ามาด้วย มีความรัก มีมิตรภาพ มีการเรียนรู้ร่วมกันในการกระทำในการปฏิบัติบางสิ่งบางอย่างจะเรื่องใดก็แล้วแต่ และมีการจัดสรร

ชูชัย ศุภวงศ์ (ม.ป.ป. อ้างถึงใน ณรงค์ศักดิ์ เตมียาภ, 2551) อธิบายว่า ประชาสังคม หมายถึง การที่ผู้คนในสังคมเห็นวิกฤติการณ์ หรือสภาพปัญหาในสังคมที่สลบซับซ้อนที่ยากต่อการแก้ไขมีวัตถุประสงค์ร่วมกันซึ่งนำไปสู่การก่อจิตสำนึก (Civic consciousness) ร่วมกัน มารวมตัวเป็นกลุ่มองค์กร (Civic group organization) ไม่ว่าจะ เป็นภาครัฐ ภาคธุรกิจเอกชน หรือภาคสังคม (ประชาชน) ในลักษณะที่เป็นหุ้นส่วน (partnership) เพื่อร่วมกันแก้ไขปัญหาหรือกระทำการบางอย่างให้บรรลุวัตถุประสงค์ทั้งนี้ด้วยความรักความสามัคคี ความเอื้ออาทรต่อกัน ภายใต้ระบบการจัดการ โดยมีการเชื่อมโยงในเครือข่าย (Civil network)

ชยอนันต์ สมทวณิช (ม.ป.ป. อ้างถึงใน ณรงค์ศักดิ์ เดิมลาภ, 2551) อธิบายว่า ประชาสังคมหมายถึงทุก ๆ ส่วนของสังคม โดยรวมถึงภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาชนด้วย ถือว่าทั้งหมดเป็น Civil society แต่ถ้าถือตามแบบตะวันตก Civil society คือส่วนที่อยู่นอก State นอกภาครัฐ แต่ในความหมายของท่าน หมายถึงทุกฝ่ายมาเป็น Partnership กัน

จากแนวคิดของนักวิชาการ ผู้รู้ทั้งหลาย สามารถอธิบายภาพรวมของประชาสังคมได้ว่า ประชาสังคม หมายถึง “สังคมที่ประชาชนในสังคมนั้นมีจิตสำนึกร่วมกันในการดำเนินกิจกรรมของสังคมอย่างมีความสุข” ซึ่งจากแนวคิดดังกล่าวเราสามารถแยกองค์ประกอบของประชาสังคมได้ดังนี้

1. กลุ่มคนถือเป็นองค์ประกอบพื้นฐานที่ก่อให้เกิดการเคลื่อนไหวของสังคมจะเห็นได้ว่าในสังคมปัจจุบัน ได้มีความหลากหลายในกลุ่มคนในแต่ละสังคม

2. ความสัมพันธ์ เป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่จะก่อให้เกิดประชาสังคม เพราะจะมีผลทำให้บุคคลในสังคมได้มีความเกี่ยวข้องระหว่างกัน ซึ่งความสัมพันธ์ในสังคมไทยมีอยู่ 2 รูปแบบ คือ ความสัมพันธ์ในแนวดิ่งเป็นรูปแบบความสัมพันธ์ในระบบอุปถัมภ์ระหว่างพี่น้องเจ้านาย ระบบราชการ ระบบการเมือง เป็นต้น กับความสัมพันธ์ในแนวราบ คือ ความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นนั้นเป็นความสัมพันธ์ของบุคคลในระดับเดียวกัน ซึ่งเป็นรูปแบบของความสัมพันธ์ที่จะก่อให้เกิดประชาสังคมได้ดีที่สุด

3. การมีส่วนร่วมเป็นอีกองค์ประกอบหนึ่ง ที่ทำให้ประชาสังคมเกิดขึ้นได้อย่างดี เพราะเมื่อไรก็ตาม ที่บุคคลในสังคมมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมของสังคมก็จะเป็นแรงผลักดันที่สำคัญที่ทำให้ความร่วมมือของสังคมผลักดันกิจกรรมที่สังคมต้องการได้อย่างง่ายดาย ในการสร้างความร่วมมือของสังคมควรให้คนในสังคมนั้น ๆ มีความรู้สึกว่าเป็นส่วนหนึ่งของสังคม ดังนั้น ถ้าคนในสังคมมีความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของสังคมก็จะสามารถแสดงศักยภาพของบุคคลในสังคมออกมาได้อย่างเต็มที่

4. การสื่อสารเป็นส่วนหนึ่งในการผูกโยงคนในสังคมเข้าด้วยกัน สามารถทำความเข้าใจในประเด็นที่เป็นปัญหา หรือสามารถสร้างความเข้าใจในแนวทางที่ต้องการของสังคมโดยเฉพาะอย่างยิ่งสังคมที่มีความขัดแย้งสูง ถ้ามีการสื่อสารที่ีระหว่างบุคคลในสังคมก็จะทำให้ลดความขัดแย้งและแก้ปัญหาได้ในที่สุด สำหรับรูปแบบการสื่อสารที่สำคัญที่จะก่อให้เกิดประชาสังคมได้ดีควรเป็นการสื่อสารสองทาง คือมีการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร และร่วมแสดงความคิดเห็นของบุคคลได้ทุก ๆ คน

5. การจัดการเพื่อให้การดำเนินงานของสังคมบรรลุเป้าหมายที่วางไว้ก็จะต้องมีการจัดการ โดยเฉพาะการจัดการที่ให้คนในสังคมได้มีการเรียนรู้ร่วมกัน ก็จะส่งผลในการดำเนินกิจการ

ของสังคมเป็นอย่างที่คนส่วนใหญ่ในสังคมต้องการได้ เพราะการจัดการเป็นการกระทำในสิ่งที่
เป็นไปได้ไม่ได้ ให้เป็นไปได้

6. ความมีประสิทธิภาพ ในการสร้างสินค้าและบริการของผู้ประกอบการต่าง ๆ จะต้องมี
การใช้ปัจจัยการผลิตต่าง ๆ ซึ่งปัจจัยการผลิตดังกล่าวจะต้องอาศัยจากทรัพยากรธรรมชาติ เช่น การ
สร้างบ้านของคนในสังคมจะต้องอาศัยไม้และวัสดุต่าง ๆ ถ้าไม่มีการใช้สิ่งเหล่านี้ย่อมไม่มี
ประสิทธิภาพในอนาคต ป่าไม้ก็จะหมด ภูเขา ก็จะไม่มี ดังนั้นเพื่อก่อให้เกิดการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่
ในการตอบสนองความต้องการของบุคคลในสังคมจะต้องใช้ทรัพยากรเหล่านี้มีประสิทธิภาพ
โดยเฉพาะอย่างยิ่งทรัพยากรธรรมชาติที่มีความสำคัญต่อระบบของสังคม จะต้องมีการเรียนรู้ในการ
ใช้ และแสวงหาวิธีการใช้อย่างมีประสิทธิภาพก็จะก่อให้เกิดความยั่งยืนในการใช้ทรัพยากร
เหล่านั้น และในท้ายที่สุดก็จะสามารถพัฒนาสังคมไปได้อย่างยั่งยืน

7. ห่วงโซ่ของสังคมในสังคมที่มีความเข้มแข็งจะต้องมีห่วงโซ่ในการถักทอให้สังคม
เหล่านั้นมีความเป็นปึกแผ่น ห่วงโซ่ดังกล่าว ได้แก่ ความรัก ความเมตตา ความห่วงใย ความเอื้อ
อาทรต่อกัน เป็นต้น เมื่อไรก็ตามที่สังคมต่าง ๆ มีสิ่งเหล่านี้เป็นสิ่งที่ผูกพัน ก็จะทำให้สังคมมีความ
เข้มแข็งสามารถทำงานร่วมกัน ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ในที่สุดก็สามารถแก้ปัญหาของสังคมและ
กำหนดทิศทางที่สังคมนั้น ๆ มีความต้องการได้ แต่ถ้าสังคมใดก็แล้วแต่ คนในสังคมมีความทะเลาะ
เบาะแว้ง เอาเปรียบซึ่งกันและกัน เห็นแก่ตัว สุดท้ายสังคมเหล่านั้นก็จะอยู่ไม่ได้ เมื่อสังคมอยู่ไม่ได้
ประเทศชาติก็อยู่ไม่ได้ ขาดสิ่งยึดเหนี่ยวในจิตใจ สังคมก็ล่มสลายในที่สุด

8. ความสุขเป็นเป้าหมายที่ทุกสังคมต้องการ เมื่อไรก็ตามเมื่อทุกคนที่อยู่ในสังคม
เดียวกันมีความสุข ก็จะเกิดความร่วมมือ ความอบอุ่นซึ่งในที่สุดแล้วสังคมเหล่านั้นก็จะมีความ
เข้มแข็ง

แนวทางในการเกิดประชาคม ในการสร้างประชาคมขึ้นมาในสังคมนั้นควรจะต้องมี
ดำเนินการโดยยึดแนวทางดังต่อไปนี้

1. ศึกษาปัญหาของสังคม หรือแสวงหาวิกฤติธรรมของสังคม โดยที่คนในสังคมจะต้อง
ศึกษาสิ่งที่เป็นปัญหาของสังคมนั้นเพื่อจะนำไปสู่การแก้ไขปัญหาหรืออาจจะกำหนดความต้องการ
ร่วมกันของบุคคลในสังคม เช่น ปัญหาการติดยาเสพติดของเยาวชนในชุมชนต่าง ๆ เป็นต้น

2. พัฒนาความรู้สึกร่วมกันต่อสภาพปัญหาหรือวิกฤติธรรมของสังคม โดยอาจจะออกมา
ในรูปของการทำประชาพิจารณ์ หรือหาข้อสรุปหรือแนวทางในการสร้างสรรค์แต่ควรเป็นแนวทาง
ร่วมกันอย่างมีสันติวิธี

3. กำหนดเป้าหมาย เมื่อศึกษาสภาพปัญหาและพัฒนาความรู้สึกร่วมกันแล้ว

ก็นำมาสู่การกำหนดเป้าหมายของชุมชน หรือสังคมแต่เนื่องจากในสังคมต่าง ๆ มีความแตกต่างกัน ดังนั้นเป้าหมายของแต่ละสังคมก็就会有ความแตกต่างกันออกไป

4. กำหนดผลประโยชน์ร่วมกัน เมื่อมีการกำหนดเป้าหมายของสังคมแล้วก็จะต้องกำหนดผลประโยชน์ร่วมกันของบุคคลในชุมชน เพื่อจะทำให้คนในชุมชนนั้น ๆ รับรู้ร่วมกันว่าตัวเขาจะได้ประโยชน์อะไรจากการสร้างสิ่งดังกล่าวขึ้นมา

5. จัดเวทีสม่ำเสมอ เพื่อก่อให้เกิดประเด็นในการจูงใจบุคคลในสังคม โดยรูปแบบที่ควรนำมาใช้ คือ จะต้องก่อให้เกิดความสนุกสนานในการจัดเวทีแต่ต้องแฝงไว้ด้วยสาระ และควรกระจายให้ทุกคนหรือทุก ๆ กลุ่มในสังคมได้มีส่วนร่วม

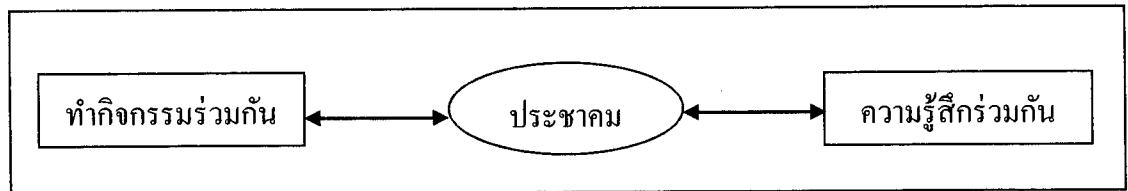
6. จัดกิจกรรมร่วมกัน เพื่อก่อให้เกิดการแบ่งบทบาทหน้าที่ของบุคคลในสังคม โดยเน้นการมีส่วนร่วมของบุคคลในสังคมนั้น ตลอดจนสร้างโอกาสให้บุคคลสามารถเรียนรู้ร่วมกันและปรับตัวไปในทิศทางที่ควรจะเป็น โดยในการจัดกิจกรรมดังกล่าว จะต้องเกิดขึ้นในลักษณะของการอาสาสมัคร และมีส่วนร่วมในเรื่องของเงินตรา กำลังกาย กำลังสมอง

7. แสวงหารูปแบบ เพื่อเป็นแนวทางในการไปสู่เป้าหมายที่วางไว้ โดยรูปแบบที่เกิดขึ้นควรจะมีหลากหลาย เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของบุคคลที่อยู่ในชุมชน นอกจากนั้นควรมีลักษณะที่จับต้องได้ ไม่จัดตั้ง ไม่สั่งการ โดยการริเริ่มหรือกระตุ้น สนับสนุน และทุกคนมีความเสมอภาค โดยที่มีผู้ที่จะเอื้ออำนวยลดจนการประสานงาน

8. สร้างระบบบริหารจัดการ เพื่อก่อให้เกิดความสำเร็จในการจัดตั้งประชาคม จะต้องมีการสร้างระบบการบริหาร หรือการจัดการเพื่อทำให้บุคคลในสังคมเกิดพันธะสัญญาร่วมกัน เป็นหุ้นส่วนกัน มีเครื่องมืออุปกรณ์ทรัพยากรในการทำงาน ตลอดจนก่อให้เกิดการระดมทุน เพื่อก่อให้เกิดความสำเร็จและเป็นไปได้ในสิ่งที่สังคมต้องการ

9. ผู้นำประชาคม ในทุกสังคมจะต้องมีผู้นำของสังคมต่าง ๆ จะเป็นตัวชี้วัดความสำเร็จของสังคม หรือองค์กรนั้น ๆ ดังนั้น ในการสร้างประชาคมจึงจะต้องแสวงหาผู้นำเพื่อนำพาสังคมไปสู่เป้าหมายที่ต้องการได้ โดยทั่วไปแล้วผู้นำของสังคมที่ดี ควรมีลักษณะ ที่เป็นผู้นำตามธรรมชาติ โดยมีองค์ประกอบที่สำคัญ คือ เป็นคนที่มีบารมี มีชื่อเสียง ได้รับการยอมรับจากบุคคลในสังคม มีบุคลิกภาพของผู้ที่เรียนรู้อยู่เสมอ มีความเป็นกลาง มีวิสัยทัศน์ ติดตามปัญหาที่เกิดขึ้น และมีความสัมพันธ์ที่ดีกับสมาชิก

สรุปได้ว่า ประชาคม คือ การที่คนในชุมชนนั้น ๆ ตลอดจนผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องด้วยกับชุมชนพื้นที่ดังกล่าว รู้สึกจะมาร่วมกันและเข้ามาทำอะไรร่วมกัน

ภาพที่ 2-2 ความสัมพันธ์ของกระบวนการการเกิดประชาคม

จากการศึกษาแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดนั้น ได้นำแนวคิดมาใช้ในการศึกษาในหลายด้าน ได้แก่ แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการที่จะพัฒนากิจกรรมในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดของหมู่บ้าน/ชุมชนให้ดีขึ้นจะต้องให้ประชาชนมีส่วนร่วมได้เสียได้เข้ามามีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนจึงจะทำให้กิจกรรมเกิดผลสำเร็จ

แนวคิดในการติดต่อประสานซึ่งจะเห็นว่าการติดต่อประสานงานมีผลกระทบต่อพฤติกรรมของบุคคลดั่งนั้นในการปฏิบัติงานของผู้บังคับบัญชาเป็นต้องติดต่อประสานงานกับบุคลากรและหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอกหมู่บ้าน/ชุมชนหากมีการติดต่อระหว่างผู้นำกับบุคลากรและหน่วยงานต่าง ๆ บ่อยครั้งย่อมก่อให้เกิดสัมพันธภาพที่มีผลต่อการปฏิบัติงานดั่งนั้น ผู้นำที่มีการติดต่อประสานงานกับบุคลากรและหน่วยงานต่าง ๆ บ่อยครั้งย่อมก่อให้เกิดประโยชน์ต่อการปฏิบัติงานในการสร้างหมู่บ้าน/ชุมชนเข้มแข็งเอาชนะยาเสพติด

แนวคิดเกี่ยวกับ เครือข่ายสังคม/ ประชาคม ซึ่ง สุรวุฒิ บัดไชสง (ม.ป.ป. อ้างถึงใน ณรงค์ศักดิ์ เตมียาภ, 2551) ได้อธิบายเครือข่ายสังคมไว้ว่า เป็นองค์กรทางสังคมเป็นกลุ่มของคนที่มาารวมตัวกัน โดยมีความสัมพันธ์ระหว่างกันอย่างเป็นระบบระเบียบ ในสังคมหนึ่ง ๆ อาจมีองค์กรทางสังคมหลายแบบ แต่ละแบบจะแตกต่างกันที่วัตถุประสงค์ หน้าที่เป้าหมาย และลักษณะของสมาชิก แต่ที่แน่นอนก็คือ เครือข่าย (Networks) เป็นองค์กรทางสังคมที่ทำหน้าที่เฉพาะในด้านการเชื่อมโยง (Link) องค์กร ทางสังคมต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็กลุ่ม เป็นครอบครัว หรือสมาคม เข้าด้วยกัน เชื่อมให้ติดต่อกันตลอด เพื่อให้องค์กรเห็นตระหนักในกิจกรรมร่วมกันในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในหมู่บ้าน/ชุมชนนั้น หากมีการรวมตัวเป็นเครือข่าย จะทำให้ปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติดไม่เกิดขึ้นจนเป็นชุมชนเข้มแข็งปลอดยาเสพติด อย่างยั่งยืนต่อไป

การป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติดในหมู่บ้าน/ชุมชน

ณรงค์ศักดิ์ เต็มลาภ (2551) ได้กล่าวถึง ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับยาเสพติดไว้ดังนี้

ความหมายของยาเสพติด

ยาเสพติดมีส่วนเกี่ยวข้องกับบุคคลหลายอาชีพ จึงมีผู้ให้ความหมายแตกต่างกันตามความเกี่ยวพันของยาเสพติดที่มีต่อวิชาชีพของบุคคลนั้น ๆ

ยาเสพติด หมายถึง วัตถุ สาร หรือยาที่อาจเป็นผลิตภัณฑ์จากธรรมชาติ หรือจากการสังเคราะห์ ซึ่งเมื่อบุคคลใดเสพหรือรับเข้าร่างกาย ใดๆ กันแล้ว ไม่ว่าจะโดยวิธีการใด ๆ ต้องตกอยู่ใต้อิทธิพลของสารนั้น ทางด้านจิตใจหรือรวมทั้งทางด้านร่างกาย และอาจต้องเพิ่มปริมาณการเสพขึ้นเรื่อย ๆ จนทำให้สุขภาพของผู้เสพนั่นเสื่อมโทรมลง และจะมีอาการผิดปกติทางด้านจิตใจ หรือรวมทั้งทางด้านร่างกายเมื่อไม่ได้เสพ

ความหมายของเภสัชกร คือ สิ่งที่ทำให้เกิดพิษเรื้อรังและปรากฏอาการของโรคอย่างชัดเจนภายหลังเมื่อหยุดเสพ

ความหมายในทัศนะของนักสังคมสงเคราะห์คือ สิ่งที่ทำให้เกิดความเดือดร้อนในสังคม

ความหมายในทัศนะของนักกฎหมาย คือ สิ่งที่ทำให้เกิดพิษและพิษของมันเป็นต้นเหตุแห่งอาชญากรรม

ความหมายของพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 “ยาเสพติดให้โทษ” หมายถึง ยาหรือสารเคมีหรือวัตถุใด ๆ หรือพืช ซึ่งเมื่อเสพเข้าสู่ร่างกาย ไม่ว่าจะโดยวิธีกิน ดม สูบ หรือฉีดแล้ว จะทำให้เกิดผลต่อร่างกาย และจิตใจ ในลักษณะสำคัญดังนี้

1. ต้องเพิ่มขนาดการเสพขึ้นเรื่อย ๆ
2. มีความต้องการเสพทั้งร่างกาย และจิตใจ อย่างรุนแรงตลอดเวลา
3. เมื่อถึงเวลาเสพแต่ไม่ได้เสพอจะทำให้เกิดอาการขาดยา
4. สุขภาพโดยทั่วไปจะทรุดโทรมลง

ชนิดของยาเสพติด

1. แบ่งตามแหล่งที่เกิด

1.1 ยาเสพติดธรรมชาติ (Natural drugs) คือยาเสพติดที่ผลิตได้จากพืช เช่น ฝิ่น กระท่อม กัญชา

1.2 ยาเสพติดสังเคราะห์ (Synthetic drug) คือยาเสพติดที่ผลิตขึ้นด้วยกรรมวิธีทางเคมี เช่น เฮโรอีน แอมเฟตามีน

2. แบ่งตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 ได้แก่

2.1 ประเภท 1 ยาเสพติดให้โทษชนิดร้ายแรงไม่เป็นประโยชน์ทางการแพทย์ เช่น เฮโรอีน (Heroin) แอมเฟตามีน (Amphetamine) แอลเอสดี (LSD) เอ็กซ์ตาซี (Ecstasy)

2.2 ประเภท 2 ยาเสพติดให้โทษทั่วไป เช่น ฝิ่น (Opium) มอร์ฟีน (Morphine) โคเคน หรือ โคคาอินเมทาโดน (Methadone)

2.3 ประเภท 3 ยาเสพติดให้โทษที่มียาเสพติดให้โทษประเภท 3 ผสมอยู่ เช่น ยาแก้ไอ ที่มีโคคาอินผสมอยู่

2.4 ประเภท 4 สารเคมีที่ใช้ในการผลิตยาเสพติดให้โทษประเภท 1 หรือประเภท 2 เช่น อะเซติกแอนไฮไดรด์ (Acetic anhydride) อะเซติกคลอไรด์ (Acetylchloride) เอทิลิดีนไดอะเซเตต (Ethylidinediacetate) ไลเซอร์จิก อาซิด (Lysergic acid)

2.5 ประเภท 5 ยาเสพติดให้โทษที่มีได้เข้าอยู่ในประเภท 1 ถึงประเภท 4 เช่น พืช กัญชา พืชกระท่อม พืชฝิ่นประเภท 1 (ซึ่งหมายรวมถึงพันธุ์ฝิ่น เมล็ดฝิ่น กล้าฝิ่น ฟางฝิ่น พืชเห็ด จีควาย)

3. แบ่งตามการออกฤทธิ์ต่อจิตประสาท ได้แก่

3.1 ยาเสพติดประเภทกดประสาท เช่น ฝิ่น มอร์ฟีน เฮโรอีน ยากล่อมประสาท สารระเหย

3.2 ยาเสพติดประเภทกระตุ้นประสาท เช่น แอมเฟตามีน กระท่อม โคคาอิน

3.3 ยาเสพติดประเภทหลอนประสาท เช่น แอลเอสดี ดีเอ็มที เห็ดจีควาย

3.4 ยาเสพติดประเภทออกฤทธิ์ผสมผสาน (กด กระตุ้น และหลอนประสาทร่วมกัน)

เช่น กัญชา

4. แบ่งตามองค์การอนามัยโลก 9 ประเภท

4.1 ประเภทฝิ่น หรือ มอร์ฟีน รวมทั้งยาที่มีฤทธิ์คล้ายมอร์ฟีน เช่น ฝิ่น มอร์ฟีน เฮโรอีน เพติน

4.2 ประเภทบาบิวเรท รวมทั้งยาที่มีฤทธิ์ทำนองเดียวกัน เช่น เซโคบาร์บิทัลพาราลดี ไฮสค์ เมโพรบาเมท

4.3 ประเภทแอลกอฮอล์ เช่น เหล้า เบียร์

4.4 ประเภทแอมเฟตามีน เช่น แอมเฟตามีน เดกซ์แอมเฟตามีน

4.5 ประเภทโคเคน เช่น โคเคน โบโคคา

4.6 ประเภทกัญชา เช่น ใบกัญชา ยางกัญชา

4.7 ประเภทคัท เช่น ใบคัต ใบกระท่อม

4.8 ประเภทหลอนประสาท เช่น แอลเอสดี ดีเอ็มที เมสคาลีน ต้นลำโพง

4.9 ประเภทอื่น ๆ เป็นพวกที่ไม่สามารถเข้าประเภทใดได้ เช่น ทินเนอร์ เบนซิน น้ำยาล้างเล็บ ยาแก้ปวด บุหรี่

แนวคิดในการป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติดในหมู่บ้าน/ชุมชน (กระทรวงยุติธรรม, 2560)

แผนประชารัฐร่วมใจสร้างหมู่บ้าน/ชุมชนมั่นคงปลอดภัยยาเสพติด พ.ศ. 2559-2560 ผู้วิสัยทัศน์ยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560-2579) ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน

แนวทางการสร้างหมู่บ้านชุมชนมั่นคงปลอดภัยยาเสพติด 9 ขั้นตอน

นโยบายปัญหายาเสพติดเป็นวาระสำคัญของชาติส่งผลกระทบต่อความเดือดร้อนความทุกข์ยากของประชาชนและการพัฒนาประเทศจำเป็นต้องใช้ความร่วมมือจากทุกภาคส่วนในการแก้ไขปัญหายาอย่างแท้จริงคณะรัฐมนตรีได้ลงมติเมื่อวันที่ 5 มกราคม พ.ศ. 2559 เห็นชอบการขับเคลื่อนนโยบายป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด โดยมุ่งสร้างความเข้าใจถึงเครือข่ายระดับหมู่บ้าน/ชุมชนให้เข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหายาเสพติดสร้างการรับรู้และดำเนินการให้มีความเชื่อมโยงด้านการป้องกันปราบปรามและการบำบัดฟื้นฟูสมรรถภาพผู้เสพ/ผู้ติดยาเสพติดเพื่อคืนคนดีสู่สังคม

มาตรการสร้างหมู่บ้าน/ชุมชนเข้มแข็งปลอดภัยจากยาเสพติด

1. การบริหารจัดการ จัดตั้งชุดปฏิบัติการประจำตำบล จัดทำแผนปฏิบัติการในการสร้างหมู่บ้าน/ชุมชนเข้มแข็งปลอดภัยยาเสพติด รายงานผลการปฏิบัติงาน
2. การปราบปราม ประเมินหมู่บ้าน/ชุมชนเข้มแข็งเอาชนะยาเสพติดแยกประเภทรุนแรงปานกลาง เบาบาง ปฏิบัติการด้านการข่าว ตรวจตราตรวจค้นจับกุมดำเนินคดีกับผู้ค้ายาเสพติด จัดตั้งอาสาสมัครหมู่บ้าน/ชุมชน เพื่อเสริมกำลังฝ่ายปกครองกำนันผู้ใหญ่บ้านชุดรักษาความสงบหมู่บ้านเฝ้าระวังป้องกันไม่ให้มีการค้าการเสพยาเสพติดในพื้นที่ เสนอข้อมูลข้อเท็จจริงของบุคคลที่เชื่อได้ว่าเกี่ยวข้องกับยาเสพติดผู้มีอิทธิพลเกี่ยวข้องกับยาเสพติดที่ไม่สามารถหาพยานหลักฐานในการจับกุมได้ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดนายอำเภอเจ้าพนักงาน ป.ป.ส. ใช้อำนาจตาม มาตรา 14 (7) แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ. 2519 เรียกตัวบุคคลดังกล่าวมาให้ข้อมูลและปรับทัศนคติ
3. การป้องกัน จัดระเบียบสังคมตามคำสั่งหัวหน้า คสช. ที่ 22/2548 ลงวันที่ 22 กรกฎาคม 2538 เรื่อง มาตรการในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดแข่งขันรถยนต์และรถจักรยานยนต์ในทางและการควบคุมสถานบริการหรือสถานประกอบการที่เปิดให้บริการในลักษณะคล้ายสถานบริการ รณรงค์ประชาสัมพันธ์ให้ความรู้ความเข้าใจในพิษภัยยาเสพติด จัดทำข้อตกลงร่วมกันระหว่างนายอำเภอกำนันผู้ใหญ่บ้านและภาคประชาชนในการแก้ไขปัญหายา

เสพติดในหมู่บ้าน/ชุมชน สร้างภูมิคุ้มกันในสถานศึกษา (โครงการ D.A.R.E โครงการ To Be Number One โครงการผู้ว่า ฯ/ นายอำเภอหน้าเสาธง ฯลฯ) คู่มือแนวทางการดำเนินงานแผนประชา รัฐร่วมใจสร้างหมู่บ้านชุมชนมั่นคงปลอดภัยยาเสพติด พ.ศ. 2549-2560 สร้างความเข้มแข็งหมู่บ้าน/ชุมชนตามกระบวนการ 9 ขั้นตอน สร้างความเข้มแข็งโครงการกองทุนแม่ของแผ่นดิน

4. การบำบัดรักษา ค้นหาผู้เสพ/ผู้ติดยาเสพติดโดยการประชาคมการแจ้งเบาะแสการตั้ง จุดตรวจจุดสกัดและการสุ่มตรวจปัสสาวะ คัดกรองผู้เสพยาเสพติดในศูนย์คัดกรองอำเภอตาม ประกาศ คสช.ที่ 108/2557 ลงวันที่ 21 กรกฎาคม พ.ศ. 2557 เรื่อง การปฏิบัติต่อผู้ต้องสงสัยว่า กระทำความผิดตามกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติดเพื่อเข้าสู่การบำบัดฟื้นฟูและการดูแลผู้ผ่านการบำบัด ฟื้นฟู บำบัดฟื้นฟูที่เหมาะสม ผู้เสพเข้ารับการบำบัดในค่ายปรับเปลี่ยนพฤติกรรม ผู้ติดยาเข้ารับการ บำบัดในค่ายปรับเปลี่ยนพฤติกรรมแบบควบคุมตัวไม่เข้มงวด ผู้ติดยาเรื้อรังเข้ารับการบำบัดฟื้นฟูใน สถานพยาบาล ติดตามให้ความช่วยเหลือผู้ผ่านการบำบัดฟื้นฟูเพื่อดูแลพฤติกรรมไม่ให้อยู่ในภาวะ เสี่ยงที่จะกลับมาเสพยาหรือติดยาเสพติดซ้ำอีก โดยทีมสหวิชาชีพกำนันผู้ใหญ่บ้าน

องค์ประกอบชุดปฏิบัติการประจำตำบล

1. ปลัดอำเภอผู้รับผิดชอบประจำตำบล
2. เจ้าหน้าที่ตำรวจที่ได้รับมอบหมาย
3. เจ้าหน้าที่สาธารณสุขที่ได้รับมอบหมาย
4. พัฒนาการผู้รับผิดชอบประจำตำบล
5. เจ้าหน้าที่ทหารชุดปฏิบัติการเฉพาะกิจ คสช. ประจำอำเภอ
6. ครู/อาจารย์ที่ได้รับมอบหมาย
7. วิทยากรกระบวนการอื่น ๆ ตามความเหมาะสม

แนวทางในการดำเนินการ

ชุดปฏิบัติการประจำตำบลจะต้องดำเนินการเต็มเวลาโดยจัดทำแผนคัดเลือกหมู่บ้าน เป้าหมายกำหนดมาตรการในการดำเนินการตามสภาพปัญหาเช่นหมู่บ้านรุนแรงต้องใช้การข่าวการ ปราบปรามเป็นตัวนำหมู่บ้านปานกลางใช้มาตรการประชาคมค้นหาผู้เสพ/ผู้ค้าและมาตรการการมี ส่วนร่วมของภาคประชาชนหมู่บ้านเบาบางใช้มาตรการเฝ้าระวังและกระบวนการสร้างความ เข้มแข็งตามกระบวนการ 9 ขั้นตอน โดยวิทยากรกระบวนการคู่มือแนวทางการดำเนินงานแผน ประชากรรัฐร่วมใจสร้างหมู่บ้านชุมชนมั่นคงปลอดภัยยาเสพติด พ.ศ. 2559-2560

ขั้นตอนสร้างชุมชนเข้มแข็งเพื่อแก้ไขปัญหาเสพติด

ขั้นตอนที่ 1 สืบสภาพชุมชน เป็นการศึกษารวบรวมข้อมูลที่สำคัญของชุมชนอย่างไม่ เป็นทางการเพื่อทำความเข้าใจสภาพแวดล้อมผู้คนสังคมเศรษฐกิจขนบธรรมเนียมประเพณีและ

ปัญหาต่าง ๆ ของชุมชน โดยสังเขปซึ่งนอกจากการพบปะพูดคุยกับชาวบ้านตามครัวเรือนแล้วอาจอาศัยโอกาสต่าง ๆ เปิดเวทีย่อย ๆ เพื่อเผยแพร่แนวคิดว่าการแก้ไขปัญหาสุขภาพเสพติดในชุมชนได้ จำเป็นต้องอาศัยพลังสามัคคีจากการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนเพื่อดูแลชุมชนของตนเอง

ขั้นตอนที่ 2 พบปะแกนนำ/ ผู้นำธรรมชาติ ชุมชนจะเข้มแข็ง ได้ปัจจัยสำคัญคือ ประชาชนในชุมชนจะต้องมีส่วนร่วมอย่างแท้จริงไม่ใช่เพียงคอยให้ความร่วมมือกับทางราชการ เท่านั้นผู้นำธรรมชาติซึ่งมาจากศรัทธาของประชาชนจะเป็นตัวแทนของชุมชนในการแสดงความเป็นเจ้าของการดำเนินงานในขณะที่ผู้นำทางการจะเป็นผู้ประสานงานที่ตีระหว่งชุมชนกับหน่วยราชการและคอยสนับสนุนการดำเนินงานของผู้นำธรรมชาติ

ขั้นตอนที่ 3 ประกาศวาระหมู่บ้าน/ ชุมชน (เวทีประชาคมครั้งแรก) เป็นการจัดเวทีประชาคมครั้งแรกเพื่อให้ชาวบ้านคัดเลือก“คณะผู้นำธรรมชาติ” ของชุมชนการเลือกผู้นำธรรมชาติ มีวัตถุประสงค์เพื่อจัดตั้งคณะกรรมการเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนหรือเรียกอย่างกระชับว่า “คณะกรรมการชุมชนเข้มแข็ง” ทั้งผู้นำทางการที่มีอยู่แล้วและผู้นำธรรมชาติที่ได้รับเลือกจะเข้ามาาร่วมกันเป็นกรรมการเพื่อเป็นองค์กรแกนนำในการสร้างและใช้พลังชุมชนในการแก้ไขปัญหาสุขภาพเสพติดรวมทั้งพัฒนาชุมชนในด้านต่าง ๆ ให้เจริญก้าวหน้าต่อไป

ขั้นตอนที่ 4 ธรรมนูญประชาสัมพันธ์หลักสำคัญของการรณรงค์ประชาสัมพันธ์คือให้ทุกครัวเรือนเข้าใจแนวทางการแก้ไขปัญหาสุขภาพเสพติดในชุมชน โดยประชาชนเป็นหลักและขยายความร่วมมือของชาวบ้านมาเป็นแนวร่วมดำเนินการให้มากที่สุด โดยใช้หลักสันติวิธีในการทำงานเพื่อไม่ให้กระทบกระทั่งบาดหมางกัน

ขั้นตอนที่ 5 คัดแยกผู้มีพฤติกรรมเกี่ยวข้องกับยาเสพติด (เวทีประชาคมครั้งที่ 2) ด้วยแนวคิดที่ว่า “ปัญหาสุขภาพเสพติดอยู่ที่ผู้เสพและผู้ค้า โดยผู้เสพเป็นฐานให้แก่ผู้ค้าหากไม่มีผู้เสพผู้ค้าก็อยู่ไม่ได้” คณะกรรมการชุมชนเข้มแข็งจะจัดประชุมและให้กรรมการแต่ละคนกรอกชื่อผู้เสพผู้ค้า ผู้ผลิตรวมทั้งที่มีพฤติกรรมน่าสงสัยลงในแบบสอบถามแล้วหย่อนลงกล่องกระดาษเพื่อไม่ให้รู้ว่าการกรอกชื่อนไหนกรอกชื่อใครเมื่อครบแล้วจึงเปิดกล่องนำทั้งหมดมาพิจารณาาร่วมกันเพื่อจัดทำเป็นบัญชีรายชื่อผู้มีพฤติกรรมเกี่ยวข้องกับยาเสพติดในชุมชนเพื่อนำไปสู่กระบวนการ “คัดแยกผู้มีพฤติกรรมเกี่ยวข้องกับยาเสพติดทั้งหมดในชุมชน” ซึ่งอาศัยหลักการ “คัดแยกเพื่อให้การช่วยเหลือมิใช่เพื่อนามาลงโทษ” คู่มือแนวทางการดำเนินงานแผนประชารัฐร่วมใจสร้างหมู่บ้านชุมชนมั่นคงปลอดภัยยาเสพติด พ.ศ. 2559-2560

ขั้นตอนที่ 6 แนวทางการป้องกันยาเสพติด การบูรณาการการป้องกันปัญหาสุขภาพเสพติดในชุมชนระหว่างชุมชนสถานศึกษาและสถานประกอบการให้ดำเนินการเป็นกระบวนการที่สอดคล้องระหว่างกัน โดยมีจุดเน้นที่แตกต่างกันตามลักษณะความรุนแรงของปัญหาสุขภาพเสพติดการ

สร้างภูมิคุ้มกันและป้องกันยาเสพติดในเยาวชนนอกสถานศึกษาโดยศูนย์เยาวชนระดับพื้นที่การดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดผู้ใช้แรงงานในสถานประกอบการทั้งสถานประกอบการที่มีลูกจ้างต่ำกว่า 10 คนและสถานประกอบการที่มีลูกจ้าง 10 คนขึ้นไป

ขั้นตอนที่ 7 การรับรองครัวเรือน (เวทีประชาคมครั้งที่ 3) เป็นการประชุมเพื่อรับรองครัวเรือนไม่มีสมาชิกอยู่ในบัญชีรายชื่อ โดยครัวเรือนที่ได้รับการรับรองก็จะจัดพิธีมอบธงขาวและใบประกาศเกียรติคุณเพื่อยกย่องเป็นครัวเรือนปลอดยาเสพติด โดยเชิญบุคคลสำคัญและผู้มีเกียรติต่าง ๆ มาร่วมเป็นสักขีพยานถือเป็นกิจกรรมปลูกกระแสและสร้างขวัญกำลังใจให้ชุมชนแต่ทั้งนี้หากครัวเรือนใดเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดอีกก็จะถูกถอนสถานภาพครัวเรือนปลอดยาเสพติด

ขั้นตอนที่ 8 ใช้มาตรการทางสังคม เป็นขั้นตอนการดำเนินการต่อผู้มีพฤติกรรมเกี่ยวข้องกับยาเสพติดซึ่งจะได้วิธี โนมิน่าวชกุงทั้งผ่านสื่อรณรงค์และการพบปะของคณะกรรมการเพื่อให้บุคคลเหล่านั้นมาแสดงตัวเพื่อประกาศว่าจะเลิกเสเพลเลิกค้ากรณีที่เป็นผู้เสเพลก็จะมีกรบำบัดรักษาตามความจำเป็นและความเหมาะสมของแต่ละรายไป กรณีของผู้ค้ารายย่อยซึ่งมีเหตุจูงใจจากต้องการเงินมาซื้อยาเสพติดจะได้รับการปฏิบัติเช่นเดียวกับผู้เสเพลทั่วไปส่วนผู้ค้ารายย่อยอื่น ๆ จะถูกกระแสสังคมกดดันให้เลิกค้าเนื่องจากผู้เสเพลในชุมชนหมดไปประกอบกับคณะกรรมการยึดหลัก “ให้อภัย” ให้โอกาสกลับใจโดยจะมีการติดตามตรวจสอบพฤติกรรมว่ากลับตัวได้จริงหรือไม่ซึ่งคณะกรรมการจะใช้มาตรการทางกฎหมายเป็นทางเลือกสุดท้ายสำหรับผู้ที่ไม่ยอมเลิกค้ายาเสพติด

ขั้นตอนที่ 9 รักษาสถานะชุมชนเข้มแข็ง เป้าหมายสูงสุดของการสร้างชุมชนเข้มแข็งเพื่อแก้ไขปัญหายาเสพติดไม่ได้อยู่ที่การทำให้ชุมชนปลอดยาเสพติดอย่างรวดเร็วหากแต่เป็นการทำให้ชุมชนปลอดยาเสพติดอย่างยั่งยืนดังนั้นบทบาทของคณะกรรมการชุมชนเข้มแข็งจึงต้องเป็นแกนนำในการระดมความร่วมมือร่วมใจของทุกคนในชุมชนเพื่อช่วยกันสอดส่องเฝ้าระวังป้องกันไม่ให้ยาเสพติดหวนกลับมาอีกโดยการประชุมประชาคมเพื่อรับรองครัวเรือนปลอดกัญยาเสพติดเป็นประจำทุกเดือนรวมทั้งต้องช่วยกันแก้ไขปัญหายาและพัฒนาชุมชนในด้านต่าง ๆ ซึ่งถือเป็นภูมิคุ้มกันยาเสพติดระยะยาวและเป็นการรักษาสถานะชุมชนเข้มแข็งอย่างยั่งยืนคู่มือแนวทางการดำเนินงานแผนประชารัฐร่วมใจสร้างหมู่บ้านชุมชนมั่นคงปลอดกัญยาเสพติด พ.ศ. 2559-2560

ณรงค์ เต็มลาภ (2550) ได้สรุป แนวคิดการแก้ไขปัญหายาเสพติด โดยองค์กรชุมชน ดังนี้

1. ความจำเป็นที่ต้องให้ชุมชนดำเนินการ ปัญหายาเสพติดในปัจจุบันกำลังขยายตัวมีความสลับซับซ้อนมากยิ่งขึ้น ลักษณะปัญหายาเสพติดประกอบด้วยปัจจัยหลัก 2 ปัจจัยคือ

1.1 ปัจจัยพื้นฐาน อันได้แก่สภาพครอบครัว และชุมชนหากปัจจัย 2 ส่วนนี้ปฏิบัติหน้าที่ไม่สมบูรณ์ ก็จะส่งผลให้เกิดเด็กหรือเยาวชนที่มีพฤติกรรมเบี่ยงเบนเสี่ยงต่อการติดยา และ

เกิดสภาพชุมชนที่เอื้ออำนวยต่อการแพร่ระบาดของยาเสพติด ขาดเกราะป้องกันในระดับชุมชนที่จะเป็นพลังต่อต้านหรือหยุดยั้งยาเสพติด

1.2 ปัจจัยปัญหา ยาเสพติด คือขณะนี้ประเทศไทยเรามีขบวนการผลิต การค้า ยาเสพติดอยู่ และยาเสพติดได้แพร่กระจายไปสู่สังคมเกือบทุกระดับตั้งแต่สังคมเมืองจนถึงสังคมชนบท

เมื่อปัจจัยทั้งสองประการประกอบกัน คือ มีเด็กหรือเยาวชนที่มีปัญหาอยู่ในสังคมที่เอื้ออำนวยมีการกระจายของตัวยา มีการค้าและการเสพในชุมชนหรือพฤติกรรมที่เป็นเป้าหมายของนักค้า ผลก็คือมีการเสพ และการใช้ยาเสพติดในชุมชนนั้น

ดังนั้นกระบวนการแก้ปัญหา จึงมีความจำเป็นต้องแก้ปัญหาทั้งในระดับครอบครัว ชุมชน สังคม และขบวนการผลิตการค้ายาเสพติด โดยเฉพาะในส่วนการแก้ไขปัญหาในระดับครอบครัว และชุมชนนั้นจำเป็นต้องได้รับความร่วมมือจากชุมชน ที่จะต้องดำเนินการต่อเนื่อง และระยะยาวจึงจะได้ผล ครอบครัวและชุมชนซึ่งเป็นองค์กรสำคัญในการแก้ไขปัญหา ยาเสพติด รวมทั้งหากประชาชน ในชุมชนได้ตระหนักถึงภัยของปัญหา ยาเสพติด และลุกขึ้นมาร่วมมือในการแก้ไขปัญหาแล้วย่อมสามารถลดความรุนแรงของปัญหาดังกล่าวลงได้ในที่สุด

2. แนวการป้องกันยาเสพติดชุมชน

2.1 ให้กิจกรรมการป้องกันยาเสพติดผสมผสานเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาด้านอื่น ๆ ซึ่งจะทำให้เป็นการเสริมกิจกรรมซึ่งกันและกัน และเป็นการพัฒนาคน

2.2 ให้กิจกรรมป้องกันยาเสพติดโดยประชาชนดำเนินการอย่างต่อเนื่อง

2.3 ให้การต่อสู้เพื่อแก้ปัญหา ยาเสพติดกระทำได้ในทุกมิติและเป็นกระบวนการครบวงจรในเรื่องการบำบัดรักษา การป้องกันคนไข้ใหม่ไม่ให้ติด การปราบปรามผู้ค้า ยาเสพติดทั้งในระดับปฏิบัติและรณรงค์ระดับนโยบายการจะทำงานหรือให้บทบาทกับชุมชนประการแรกจะต้องรู้จักชุมชนก่อน ชุมชนเป็นหน่วยจัดตั้งทางสังคมที่มีมาก่อนการเกิดของรัฐชุมชนรวมกัน เพราะผลประโยชน์ร่วมอำนาจของชุมชนเกิดจากอำนาจความดีความยุติธรรมตามบรรทัดฐานทางสังคม และวัฒนธรรมของชุมชนนั้น แต่บรรทัดฐานของรัฐ อำนาจและกลไกของรัฐเป็นสิ่งที่ฝ่ายปกครองกำหนดขึ้นเพื่อบริหารประเทศส่วนกลาง ซึ่งบางเรื่องอาจไม่สอดคล้องกับชุมชน ความขัดแย้งนี้ขึ้นต่ำแสดงออกโดยร่วมมืออย่างเฉื่อยเนือย ไม่ให้ความร่วมมือหรือมีการประท้วงอย่างเปิดเผย ถ้าจะให้ร่วมมืออย่างจริงจัง รัฐต้องเคารพชาวบ้านและกระทำอย่างสอดคล้องกับวัฒนธรรมและวิถีชุมชน

2.4 เป้าหมายของการส่งเสริมประชาชนป้องกันยาเสพติด เพื่อกระตุ้นให้องค์กรประชาชนและองค์กรชุมชนตระหนักถึงภัยของปัญหา ยาเสพติดและร่วมกันคิดรูปแบบการป้องกัน

และการประสานงานกันระหว่างกลุ่มเพื่อสร้างพลัง ฝ่ายประชาชนให้มากขึ้น และมีบทบาทเป็นหลักในการดำเนินการ และริเริ่มสร้างสรรค์กิจกรรมป้องกันยาเสพติด

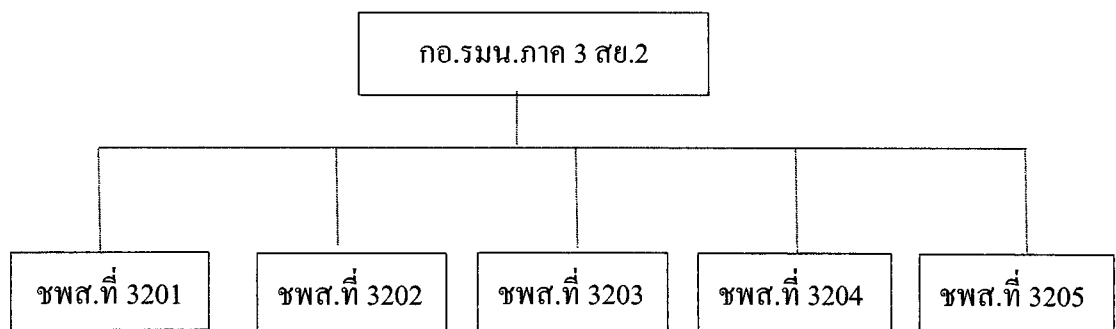
2.5 ความพร้อมของชุมชน ชุมชนมีระบบสังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่น และมีวิถีการแบบชาวบ้านจะจัดการปัญหาอย่างสอดคล้องกับชุมชน สามารถก้าวล่วงข้อจำกัดทางกฎหมายและวิถีปฏิบัติของทางราชการที่มีอยู่ในชุมชนมีโครงสร้าง (ผู้นำและองค์กร) ที่จะจัดการปัญหาได้ หากได้รับการพัฒนาและสนับสนุนอย่างเพียงพอ ปัจจุบันนี้เป็นยุคพัฒนา เกือบทุกชุมชนจะมีกิจกรรมพัฒนาหลายอย่างและประสานเกี่ยวข้องกันและมีความต่อเนื่อง ชุมชนที่ผ่านการพัฒนาจะมีมิติก้าวสู่การเมืองอย่างถูกต้อง

ข้อมูลชุดพัฒนาสัมพันธ์มวลชนและอำเภอชายแดน จังหวัดเชียงใหม่

ชุดพัฒนาสัมพันธ์มวลชน (ชพส.) (กอ.รมน., 2560)

เป็นชุดปฏิบัติงานซึ่งเป็นหน่วยขึ้นตรง ของกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในภาค 3 ส่วนแยก 2 (กอ.รมน.ภาค 3 สย.2) มีที่ตั้งอยู่ที่ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ โดยชุดพัฒนาสัมพันธ์มวลชน มีภารกิจในการปฏิบัติงานตาม โครงการจัดตั้งหมู่บ้าน/ชุมชนเข้มแข็งเอาชนะยาเสพติด โดยส่งเสริมกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและแก้ปัญหายาเสพติด โดยกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในภาค 3 ส่วนแยก 2 ได้จัดชุดพัฒนาสัมพันธ์มวลชน (ชพส.) จำนวน 5 ชุด เข้าปฏิบัติงานในหมู่บ้านเป้าหมายในพื้นที่เสี่ยง ที่อยู่ตามช่องทางลำเลียง เป็นทางผ่านยาเสพติด และมีปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติด ใน 5 อำเภอชายแดน ได้แก่ อำเภอเวียงแหง อำเภอเชียงดาว อำเภอไชยปราการ อำเภอฝาง และอำเภอแม่ฮาด จังหวัดเชียงใหม่ ตั้งแต่เดือนตุลาคม พ.ศ. 2559 ถึง เดือนกันยายน พ.ศ. 2560 โดยมีกิจกรรมที่ดำเนินการดังนี้

1. การสืบสภาพข้อมูลหมู่บ้านเป้าหมาย
2. การประชุมเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม
3. การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในชุมชน

ภาพที่ 2-3 การจัด ชพส. ในพื้นที่อำเภอชายแดน จังหวัดเชียงใหม่

บัญชีหมู่บ้าน/ชุมชนเป้าหมายของชุดพัฒนาสัมพันธ์มวลชน (ชพส.) ประจำปี 2559
หน่วย กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในภาค 3 ส่วนแยก 2

ตารางที่ 2-1 บัญชีหมู่บ้าน/ชุมชนเป้าหมายของชุดพัฒนาสัมพันธ์มวลชน (ชพส.) ที่ 3201

ลำดับ	พื้นที่เป้าหมาย				
	บ้าน	หมู่ที่	ตำบล	อำเภอ	จังหวัด
	ชพส.ที่ 3201				
1.	สามหมื่น	6	เมืองแหง	เวียงแหง	เชียงใหม่
2.	นามน	7	เมืองแหง	เวียงแหง	เชียงใหม่
3.	กองลมใหม่	10	เมืองแหง	เวียงแหง	เชียงใหม่
4.	เลาธุ	11	เมืองแหง	เวียงแหง	เชียงใหม่
5.	ลีซอแม่แตะ	12	เมืองแหง	เวียงแหง	เชียงใหม่
6.	เปียงหลวง	1	เปียงหลวง	เวียงแหง	เชียงใหม่
7.	จอง	2	เปียงหลวง	เวียงแหง	เชียงใหม่
8.	ม่วงเครือ	4	เปียงหลวง	เวียงแหง	เชียงใหม่
9.	แปกแซม	6	เปียงหลวง	เวียงแหง	เชียงใหม่
10.	มหาธาตุ	4	แสนไห	เวียงแหง	เชียงใหม่

ตารางที่ 2-2 บัญชีหมู่บ้าน/ชุมชนเป้าหมายของชุดพัฒนาสัมพันธ์มวลชน (ชพส.) ที่ 3202

ลำดับ	พื้นที่เป้าหมาย				
	บ้าน	หมู่ที่	ตำบล	อำเภอ	จังหวัด
	ชพส.ที่ 3202				
1.	ออน	1	ปิงโค้ง	เชียงดาว	เชียงใหม่
2.	ปางเพ็อง	2	ปิงโค้ง	เชียงดาว	เชียงใหม่
3.	ห้วยลึก	7	ปิงโค้ง	เชียงดาว	เชียงใหม่
4.	หนองเต่า	15	ปิงโค้ง	เชียงดาว	เชียงใหม่
5.	แม่กอน	2	ทุ่งข้าวพวง	เชียงดาว	เชียงใหม่
6.	รินหลวง	3	เมืองนะ	เชียงดาว	เชียงใหม่

ตารางที่ 2-2 (ต่อ)

ลำดับ	พื้นที่เป้าหมาย				
	บ้าน	หมู่ที่	ตำบล	อำเภอ	จังหวัด
7.	น้ำรุ	6	เมืองนะ	เชียงดาว	เชียงใหม่
8.	อรุโณทัย	10	เมืองนะ	เชียงดาว	เชียงใหม่
9.	หนองแถม	11	เมืองนะ	เชียงดาว	เชียงใหม่
10.	หนองเขียว	12	เมืองนะ	เชียงดาว	เชียงใหม่

ตารางที่ 2-3 บัญชีหมู่บ้าน/ชุมชนเป้าหมายของชุดพัฒนาสัมพันธ์มวลชน (ชพส.) ที่ 3203

ลำดับ	พื้นที่เป้าหมาย				
	บ้าน	หมู่ที่	ตำบล	อำเภอ	จังหวัด
	ชพส.ที่ 3203				
1.	ทรายขาว	7	ศรีดงเย็น	ไชยปราการ	เชียงใหม่
2.	หนองป่าช้าง	8	ศรีดงเย็น	ไชยปราการ	เชียงใหม่
3.	ถ้ำดับเต่า	13	ศรีดงเย็น	ไชยปราการ	เชียงใหม่
4.	ลาหู่ปางมะขามป้อม	14	ศรีดงเย็น	ไชยปราการ	เชียงใหม่
5.	โป่งจ๊อก	4	แม่ทะลบ	ไชยปราการ	เชียงใหม่
6.	คอยหล่อ	4	แม่ทะลบ	ไชยปราการ	เชียงใหม่
7.	ใหม่พัฒนา	6	แม่ทะลบ	ไชยปราการ	เชียงใหม่
8.	ป่าหนา	6	แม่ทะลบ	ไชยปราการ	เชียงใหม่
9.	ห้วยต้นตอง	7	แม่ทะลบ	ไชยปราการ	เชียงใหม่
10.	ใหม่หนองบัว	10	หนองบัว	ไชยปราการ	เชียงใหม่

ตารางที่ 2-4 บัญชีหมู่บ้าน/ชุมชนเป้าหมายของชุดพัฒนาสัมพันธ์มวลชน (ชพส.) ที่ 3204

ลำดับ	พื้นที่เป้าหมาย				
	บ้าน	หมู่ที่	ตำบล	อำเภอ	จังหวัด
	ชพส.ที่ 3204				
1.	ลาน	5	ม่อนปิ่น	ฝาง	เชียงใหม่
2.	เวียงหวาย	9	ม่อนปิ่น	ฝาง	เชียงใหม่
3.	ม่วงชุม	10	ม่อนปิ่น	ฝาง	เชียงใหม่
4.	หนองไผ่	15	ม่อนปิ่น	ฝาง	เชียงใหม่
5.	สันมะกอกหวาน	9	แม่งอน	ฝาง	เชียงใหม่
6.	ยาง	12	แม่งอน	ฝาง	เชียงใหม่
7.	มุเซอห้วยเสี้ยน	10	เวียง	ฝาง	เชียงใหม่
8.	ท่าสะแล	11	เวียง	ฝาง	เชียงใหม่
9.	โป่งถึบนอก	12	เวียง	ฝาง	เชียงใหม่
10.	ห้วยบอน	13	เวียง	ฝาง	เชียงใหม่

ตารางที่ 2-5 บัญชีหมู่บ้าน/ชุมชนเป้าหมายของชุดพัฒนาสัมพันธ์มวลชน (ชพส.) ที่ 3205

ลำดับ	พื้นที่เป้าหมาย				
	บ้าน	หมู่ที่	ตำบล	อำเภอ	จังหวัด
	ชพส.ที่ 3205				
1.	ตาดหมอก	3	แม่ฮ้อย	แม่ฮ้อย	เชียงใหม่
2.	คอยแหลม	13	แม่ฮ้อย	แม่ฮ้อย	เชียงใหม่
3.	แม่แสง	15	แม่สาว	แม่ฮ้อย	เชียงใหม่
4.	ปู้หมื่น	15	แม่สาว	แม่ฮ้อย	เชียงใหม่
5.	ห้วยม่วง	8	แม่นาวาง	แม่ฮ้อย	เชียงใหม่
6.	โล๊ะป่าไคร้	3	บ้านหลวง	แม่ฮ้อย	เชียงใหม่
7.	ท่ามะแกง	7	ท่าดอน	แม่ฮ้อย	เชียงใหม่

ตารางที่ 2-5 (ต่อ)

ลำดับ	พื้นที่เป้าหมาย				
	บ้าน	หมู่ที่	ตำบล	อำเภอ	จังหวัด
8.	ห้วยसान	10	ท่าตอน	แม่ฮ่องสอน	เชียงใหม่
9.	ผาใต้	12	ท่าตอน	แม่ฮ่องสอน	เชียงใหม่
10.	ห้วยศาลา	15	ท่าตอน	แม่ฮ่องสอน	เชียงใหม่

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

สรายุทธ ปาลีวนิช และ มานะ ศิริพิทยาวัฒน์ (2556) ทำวิจัยเรื่องการศึกษามาตรการการสกัดกั้นการลักลอบค้ายาเสพติดตามแนวชายแดนภาคเหนือตอนบนของกองทัพบกเพื่อรองรับปฏิญญาอาเซียนมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษานโยบายยุทธศาสตร์แนวทิศทางการพัฒนายุทธศาสตร์และมาตรการในการสกัดกั้นการลักลอบค้ายาเสพติดตามแนวชายแดน 2) เพื่อศึกษาแนวทางการดำเนินการของกองทัพบกในสกัดกั้นการลักลอบค้ายาเสพติดตามแนวชายแดนภาคเหนือตอนบน 3) เพื่อศึกษาแนวทางในการบูรณาการกฎหมายและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและเสนอแนะแนวทางในการพัฒนายุทธศาสตร์หรือมาตรการในการสกัดกั้นการลักลอบค้ายาเสพติดตามแนวชายแดนภาคเหนือตอนบนของกองทัพบกเพื่อรองรับปฏิญญาอาเซียน

สรุปผลที่ได้รับจากการวิจัย 1) สถานการณ์การลักลอบค้ายาเสพติดตามแนวชายแดนภาคเหนือตอนบนยังคงมีความรุนแรงอย่างต่อเนื่องสถานการณ์ภายนอกประเทศยังมีการผลิตและลำเลียงยาเสพติดมาพักคอยตามแนวชายแดนภาคเหนือตอนบนอย่างต่อเนื่องและมีแนวโน้มสูงขึ้นกลุ่มเครือข่ายยาเสพติดรายสำคัญยังคงเป็นชนกลุ่มน้อยที่มีความสัมพันธ์เชื่อมโยงถึงพื้นที่ตอนใน 2) มาตรการและแผนงานการดำเนินงานเพื่อการสกัดกั้นการลักลอบค้ายาเสพติดตามแนวชายแดนภาคเหนือตอนบนของรัฐบาลตามแผนงานความร่วมมือระหว่างประเทศมีเป้าหมายเพื่อการเตรียมการเป็นเขตปลอดยาเสพติดอาเซียนในปี พ.ศ. 2558 เชื่อมโยงกลไกความร่วมมือและลดปริมาณการผลิตการค้ายาเสพติดในภูมิภาคและสกัดกั้นยาเสพติดเสริมสร้างความเข้มแข็งของกลไกความร่วมมือพื้นที่ชายแดนทั้งทางบก ทางน้ำและทางอากาศรวมทั้งพัฒนาพื้นที่ชายแดนเพื่อการควบคุมยาเสพติดพัฒนาสัมพันธ์และเสริมสร้างบทบาทของประเทศไทยในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดในเวทีระหว่างประเทศเพื่อการแก้ไขปัญหายาเสพติดในภูมิภาคตามแผนปฏิบัติการอาเซียนเพื่อต่อต้านการลักลอบค้าและใช้ยาเสพติดมีเป้าหมายเพื่อการยกระดับความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้านในการแก้ไขปัญหายาเสพติดยกระดับความร่วมมือในการแลกเปลี่ยน

ข้อมูลข่าวสารการพัฒนาความร่วมมือระดับพื้นที่กับประเทศเพื่อนบ้าน โดยการพัฒนาและเสริมสร้างความเข้มแข็งของกลไกความร่วมมือพื้นที่ชายแดนเพื่อสกัดกั้นปราบปรามและเฝ้าระวังปัญหา ยาเสพติดควบคุมเคมีภัณฑ์และสารตั้งต้นอย่างเป็นระบบสนับสนุนและพัฒนาโครงการหมู่บ้าน ชุมชนคู่ขนานชายแดนไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน

อานนท์ เชื้อเล็ก (2554) ทำวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการหมู่บ้านในการ ป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด อำเภอเลาขวัญ จังหวัดกาญจนบุรี มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อ ศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการหมู่บ้านในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด 2) เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการหมู่บ้านในการป้องกันและแก้ไข ปัญหายาเสพติด จำแนกตาม เพศ อายุ การศึกษา อาชีพ รายได้และประเภทตำแหน่ง 3) เพื่อศึกษา ข้อมูลของปัญหา อุปสรรค แนวทางแก้ไข และข้อเสนอแนะ ในการนำไปใช้ในการปรับปรุง พัฒนา และวางแผนการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ ในการวิจัยได้แก่ คณะกรรมการหมู่บ้าน อำเภอเลาขวัญจังหวัดกาญจนบุรี จำนวน 285 คน ผล การศึกษาพบว่าคณะกรรมการหมู่บ้าน อำเภอเลาขวัญ จังหวัดกาญจนบุรี มีส่วนร่วมในการป้องกัน และแก้ไขปัญหายาเสพติด ทั้ง 4 ด้านในภาพรวมอยู่ในระดับการมีส่วนร่วมมาก โดยคณะกรรมการ หมู่บ้านมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการเป็นลำดับแรก รองลงมาคือ ด้านการได้รับผลประโยชน์ ด้าน การตัดสินใจและด้านการติดตามประเมินผล ตามลำดับ และผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า คณะกรรมการหมู่บ้านที่มีอาชีพที่ต่างกัน มีระดับการมีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ไม่แตกต่างกัน ส่วนคณะกรรมการหมู่บ้านที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และประเภทของตำแหน่งต่างกันมีระดับการมีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด แตกต่างกันได้ ผู้วิจัยได้ให้ข้อเสนอแนะให้มีกลยุทธ์ส่งเสริมการมีส่วนร่วมให้คณะกรรมการหมู่บ้าน ชุมชนและประชาชนทุกเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้และทุกกลุ่มในหมู่บ้าน/ ชุมชน

สุรยุทธ พุกจินดา (2554) ทำวิจัยเรื่องการศึกษาแนวโน้มความรุนแรงของสถานการณ์ การค้าและการแพร่ระบาดของ ยาเสพติดพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่ ช่วงปี พ.ศ. 2554-2556 โดยมี วัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาสถานการณ์การค้ายาเสพติดพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่ 2) เพื่อศึกษา สถานการณ์การแพร่ระบาดของยาเสพติดพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่ 3) เพื่อนำเสนอแนวโน้มความรุนแรง ของสถานการณ์การค้าและการแพร่ระบาดของ ยาเสพติดพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่ รวมถึงข้อเสนอแนะ ต่อ การแก้ไขปัญหายาเสพติดพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่ ในช่วงปี พ.ศ. 2554-2556 ผลการวิจัย พบว่าปัจจัย ภายนอกประเทศยังเป็นสาเหตุทำให้สถานการณ์การค้ายาเสพติดเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง ด้านปัจจัย ภายในประเทศ ขบวนการค้าได้พัฒนารูปแบบวิธีการเพื่อหลบเลี่ยงเจ้าหน้าที่อยู่ตลอดเวลา ในขณะที่ การจับกุมผู้กระทำความผิดยังมีจำนวนมากขึ้นสำหรับการแพร่ระบาด โดยเฉพาะยาบ้าสามารถหาซื้อได้

ง่ายในพื้นที่อีกทั้งผู้เข้ารับการบำบัดรักษายังมีจำนวนเพิ่มขึ้น โดยต่อเนื่อง ดังนั้นแนวโน้มของ สถานการณ์สถานการณ์การค้าและการแพร่ระบาดของยาเสพติดในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่ จะยังมีความรุนแรงเพิ่มมากขึ้นในช่วงเวลาต่อไป

เดชา หรสิทธิ์ (2554) ทำวิจัยเรื่องการค้าและการป้องกันปัญหาเสพติดของโรงเรียน ขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอธาตุพนม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 1 มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพและปัญหาการป้องกันปัญหาเสพติดในโรงเรียนขยาย โอกาสทางการศึกษา อำเภอธาตุพนม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนมเขต 1 2) เปรียบเทียบการค้าและการป้องกันปัญหาเสพติดของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอธาตุพนม จำแนกตามสภาพและขนาดของโรงเรียน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ ครู นักเรียน โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม จำนวน 564 คน ผล การศึกษาพบว่าระดับการป้องกันยาเสพติดของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอธาตุพนม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณา เป็นรายด้านพบว่าการสร้างปัจจัยเสริม และควบคุมปัจจัย เชื้อมีการดำเนินการอยู่ในระดับมาก ส่วนด้านการสร้างความสำนึกปฎิเสธยามีการดำเนินการอยู่ใน ระดับปานกลาง เมื่อจำแนกตามสภาพพบว่าครูมีความเห็นในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณา เป็นรายด้านทั้ง 3 ด้านพบว่านักเรียนมีความคิดเห็นในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นราย ด้านพบว่าอยู่ในระดับมาก 2 ด้าน อยู่ในระดับปานกลาง 1 ด้าน เมื่อจำแนกตามโรงเรียนพบว่า โรงเรียนขนาดเล็กโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมาก 2 ด้าน อยู่ในระดับปานกลาง 1 ด้าน โรงเรียนขนาดกลางอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมาก 2 ด้าน อยู่ในระดับปานกลาง 1 ด้าน โรงเรียนขนาดใหญ่โดยภาพรวมอยู่ใน ระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมาก ทั้ง 3 ด้าน 3) เปรียบเทียบครูกับนักเรียน มีความเห็น ต่อการดำเนินงานป้องกันยาเสพติดในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอธาตุ พนม โดยภาพรวมและรายด้าน ไม่พบว่าแตกต่างกัน 4) เปรียบเทียบครูกับนักเรียน ในโรงเรียนที่มี ขนาดต่างกัน มีความเห็น ต่อการดำเนินงานป้องกันยาเสพติดในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอธาตุพนม โดยภาพรวมและรายด้าน ไม่พบว่าแตกต่างกัน

รพีพงศ์ มณีพรรณ (2554) ทำวิจัยเรื่องการพัฒนาแนวทางการสกัดกั้นการลักลอบลำเลียง ยาเสพติดของ นรข. พื้นที่ภาค ตะวันออกเฉียงเหนือ ในอีก 5 ปีข้างหน้าวัตถุประสงค์ของการ ศึกษาวิจัยในเรื่องนี้ คือ 1) เพื่อศึกษาแนวทางสกัดกั้นการลักลอบลำเลียงยาเสพติด 2) เพื่อศึกษา แนวทางสกัดกั้นการลักลอบลำเลียงยาเสพติดของ นรข. พื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 3) เพื่อ นำเสนอการพัฒนาแนวทางการสกัดกั้นการลักลอบลำเลียงยาเสพติด ของ นรข. ในอีก 5 ปีข้างหน้า ผลการศึกษาวิจัยโดยสรุป ปัญหาการลักลอบนำเข้ายาเสพติดตามแนวชายแดนมีสาเหตุปัจจัยหลาย

ประการ อาทิเช่น การขาดแคลนเครื่องมือ/ อุปกรณ์ในการตรวจค้นที่มีเทคโนโลยีสูง กำลังเจ้าหน้าที่ที่มีไม่เพียงพอ เจ้าหน้าที่รัฐเข้าไปเกี่ยวข้องและเป็นเครื่องมือให้กับกลุ่มขบวนการค้ายาเสพติด การบูรณาการการปฏิบัติระหว่างหน่วยงานยังไม่แน่นแฟ้นขาดการบูรณาการด้านข้อมูลข่าวสาร การขับเคลื่อนกลไกต่าง ๆ ของรัฐบาลในการแก้ไขปัญหาเสพติดขาดความจริงจัง กลุ่มขบวนการค้ายาเสพติดมีการปรับเปลี่ยนวิธีการลักลอบนำเข้าไปเพื่อหลบเลี่ยงการจับกุมของเจ้าหน้าที่ตลอดเวลา เจ้าหน้าที่ยังขาดองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด ขาดทักษะในการสื่อสารภาษาท้องถิ่น ขาดความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติงานข่าว ขาดการฝึกเทคนิคเฉพาะในการปฏิบัติงาน รวมทั้งยังต้องปฏิบัติภารกิจหลักได้แก่ การป้องกันประเทศ การรักษาความมั่นคงภายในไปพร้อม ๆ กัน ทำให้การปฏิบัติงานกระทำไม่ได้ไม่เต็มที่นัก ตลอดจนงบประมาณด้านการสกัดกั้นยาเสพติดก็มีอยู่อย่างจำกัดไม่เพียงพอต่อเจ้าหน้าที่ในการปฏิบัติงาน ส่วนกลุ่มผู้ผลิตยาเสพติด โดยเฉพาะยาบ้าภายนอกประเทศ ยังคงมีการลักลอบนำเข้าเป็นปริมาณมาก อย่างต่อเนื่อง

สมศักดิ์ นิลบรรเจิดกุล (2553) ทำวิจัยเรื่องการเพิ่มประสิทธิภาพการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดตามแนวชายแดนพื้นที่ภาคเหนือมีวัตถุประสงค์คือ 1) เพื่อติดตามสถานการณ์และความเคลื่อนไหวด้านยาเสพติดในประเทศเพื่อนบ้านและในอำเภอชายแดนของจังหวัดเชียงใหม่ และจังหวัดเชียงราย 2) เพื่อศึกษายุทธศาสตร์นโยบายมาตรการแนวทางการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับการแก้ไขปัญหาเสพติดและภารกิจแผนงาน โครงการ/ กิจกรรมของหน่วยที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ 3) เพื่อศึกษาและวิเคราะห์แนวทางการดำเนินการแก้ไขปัญหาเสพติดในพื้นที่ของหน่วยงานต่าง ๆ และกองกำลังป้องกันชายแดนผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ เช่นสถานการณ์และความเคลื่อนไหวด้านยาเสพติดในเขตประเทศเพื่อนบ้านตามแนวชายแดนของจังหวัดเชียงใหม่ และจังหวัดเชียงรายยุทธศาสตร์ นโยบาย และคำสั่งของรัฐบาลที่เกี่ยวข้องกับการแก้ไขปัญหาเสพติดภารกิจ/ แผนงาน/ โครงการ/ กิจกรรม/ การดำเนินงาน และปัญหาข้อขัดข้องของหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องในการแก้ไขปัญหาเสพติดรวมถึงกองกำลังป้องกันชายแดนจำนวนทั้งสิ้น 172 หน่วยงาน แล้วนำข้อมูลมาวิเคราะห์ผลการวิจัยพบประเด็นต่าง ๆ ที่ควรได้รับการปรับปรุงแก้ไขการดำเนินการแก้ไขปัญหาเสพติดในทุกระดับ โดยเฉพาะปัญหาด้านการบูรณาการแผนงาน เอกภาพในการปฏิบัติงานทั้งการอำนวยความสะดวก การข่าวกรอง และข้อขัดข้องของหน่วยปฏิบัติในการดำเนินการตามนโยบาย/ คำสั่งอย่างเป็นทางการ ผู้วิจัยได้ข้อเสนอแนะระดับนโยบายให้รัฐบาลและ/ หรือสำนักงาน ป.ป.ส. พิจารณาแนวทางเพิ่มความร่วมมือระหว่างประเทศให้มากขึ้นให้มีหน่วยงานรับผิดชอบด้านการข่าวโดยเฉพาะ ในระดับหน่วยปฏิบัติในจังหวัดเชียงใหม่และเชียงราย ได้เสนอแนวทางการปรับโครงสร้างของศูนย์อำนวยการประสานงานสกัดกั้นและแก้ไขปัญหายาเสพติดชายแดนภาคเหนือให้เป็นกลไกหลักในการขับเคลื่อนการปฏิบัติงานของศูนย์

ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดจังหวัด และอำเภอรวมถึงแนวทางในการเสริมประสิทธิภาพให้กับหน่วยงานต่าง ๆ ให้ปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

สุทน เหมือนพิทักษ์ (2553) ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาแนวทางการสกัดกั้นการลักลอบนำเข้ายาเสพติดตามแนวชายแดนของกองทัพไทย ห้วงปี พ.ศ. 2550-2552 วัตถุประสงค์ของการศึกษาวิจัยในเรื่องนี้ คือ 1) เพื่อศึกษาปัญหาการลักลอบนำเข้ายาเสพติดตามแนวชายแดน ตลอดจนยุทธศาสตร์และกลไกการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดตามนโยบายรัฐบาล 2) เพื่อศึกษาแผนสกัดกั้นยาเสพติดตามแนวชายแดนของกองทัพไทย 3) เพื่อหาจุดอ่อนและแนวทางแก้ไขในการดำเนินงานตามแผนสกัดกั้นยาเสพติดตามแนวชายแดนของกองทัพไทย ผลการศึกษาวิจัยโดยสรุป ปัญหาการลักลอบนำเข้ายาเสพติดตามแนวชายแดนมีสาเหตุปัจจัยหลายประการ อาทิเช่น การขาดแคลนเครื่องมือ/ อุปกรณ์ในการตรวจค้นที่มีเทคโนโลยีสูง กำลังเจ้าหน้าที่ที่มีไม่เพียงพอ เจ้าหน้าที่รัฐเข้าไปเกี่ยวข้องกับและเป็นเครื่องมือให้กับกลุ่มขบวนการค้ายาเสพติด การบูรณาการการปฏิบัติระหว่างหน่วยงานยังไม่แน่นแฟ้นขาดการบูรณาการด้านข้อมูลข่าวสาร การขับเคลื่อนกลไกต่าง ๆ ของรัฐบาลในการแก้ไขปัญหายาเสพติดขาดความจริงจัง กลุ่มขบวนการค้ายาเสพติดมีการปรับเปลี่ยนวิธีการลักลอบนำเข้าเพื่อหลบเลี่ยงการจับกุมของเจ้าหน้าที่ตลอดเวลา เจ้าหน้าที่ยังขาดองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด ขาดทักษะในการสื่อสารภาษากับชาว ไทยภูเขาและชนกลุ่มน้อย ขาดความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติงาน ขาดการฝึกเทคนิคเฉพาะในการปฏิบัติงาน รวมทั้งยังต้องปฏิบัติภารกิจหลักได้แก่ การป้องกันประเทศ การรักษาความมั่นคงภายในไปพร้อม ๆ กัน ทำให้การปฏิบัติงานกระทำไม่ได้ไม่เต็มที่นัก ตลอดจนงบประมาณด้านการสกัดกั้นยาเสพติดก็มีอยู่อย่างจำกัดไม่เพียงพอต่อเจ้าหน้าที่ในการปฏิบัติงาน นอกจากนี้วิกฤตการณ์ทางการเมืองในปัจจุบันยังส่งผลให้การลักลอบนำเข้ายาเสพติดมีปริมาณเพิ่มมากขึ้นอีกด้วย ส่วนกลุ่มผู้ผลิตยาเสพติด โดยเฉพาะยาบ้าภายนอกประเทศ ยังคงเป็นชนกลุ่มน้อยของพม่า ได้แก่ กลุ่มว้า กลุ่มโกกั้ง กลุ่มไทยใหญ่ และ กลุ่ม WNA เป็นหลัก สำหรับกลุ่มผู้ค้ายาเสพติดในฝั่งไทยบริเวณชายแดน ยังคงเป็นชาว ไทยภูเขาเผ่าต่าง ๆ อาทิ กลุ่มม้ง มูเซอ เข่า กลุ่มจีนฮ่อ โดยร่วมมือกับกลุ่มนายทุนคนไทยในตัวเมือง

ศุริยา มณีโชติ (2551) ทำวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมในนโยบายแก้ไขปัญหายาเสพติดภายใต้ยุทธศาสตร์ “พลังแผ่นดิน” ของผู้นำชุมชนในอำเภอเวียงชัยจังหวัดเชียงรายมีวัตถุประสงค์ของการศึกษา 1) เพื่อศึกษาถึงระดับการมีส่วนร่วมในนโยบายแก้ไขปัญหายาเสพติดภายใต้ยุทธศาสตร์ “พลังแผ่นดิน” ของผู้นำชุมชนในอำเภอเวียงชัยจังหวัดเชียงราย 2) เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างลักษณะทั่วไปของผู้นำชุมชน ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งและประสบการณ์ในการทำงานกับการมีส่วนร่วมในนโยบายแก้ไขปัญหายาเสพติดภายใต้ยุทธศาสตร์ “พลังแผ่นดิน” 3) เพื่อศึกษาถึงปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาในการมีส่วนร่วมในนโยบายแก้ไขปัญหายาเสพติด

ภายใต้ยุทธศาสตร์ “พลังแผ่นดิน” กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยได้แก่กลุ่มผู้นำชุมชนในอำเภอเวียงชัย จังหวัดเชียงราย จำนวน 310 คน มีผลการศึกษาวิจัยนี้การมีส่วนร่วมในนโยบายแก้ไขปัญหายาเสพติดภายใต้ยุทธศาสตร์ “พลังแผ่นดิน” โดยรวมผู้นำชุมชนในอำเภอเวียงชัยจังหวัดเชียงรายมีส่วนร่วมในระดับปานกลาง โดยผู้นำชุมชนมีส่วนร่วมในด้านการกรรมการดำเนินการให้เป็นไปตามกฎระเบียบของหมู่บ้านมากที่สุด รองลงมาด้านกิจกรรมบำบัดผู้เสพด้วยวิธีชุมชนบำบัดและกิจกรรมการป้องกันไม่ให้มีผู้เสพยาเพิ่มมากขึ้นและกิจกรรมด้านการข่าวส่วนกิจกรรมบำบัดผู้เสพด้วยวิธีชุมชนบำบัดผู้นำชุมชนมีส่วนร่วมในนโยบายน้อยที่สุด ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า มีเพียงเพศและประสบการณ์ในการทำงานของผู้นำชุมชนเท่านั้นที่ทำให้การมีส่วนร่วมในนโยบายแก้ไขปัญหายาเสพติดภายใต้ยุทธศาสตร์ “พลังแผ่นดิน” แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 นอกนั้นไม่แตกต่างกันไม่ว่าจะเป็นอายุการศึกษาและตำแหน่งหน้าที่ของผู้นำชุมชน ไม่ทำให้การมีส่วนร่วมในนโยบายแก้ไขปัญหายาเสพติดภายใต้ยุทธศาสตร์ “พลังแผ่นดิน” แตกต่างกันปัญหาอุปสรรคในการมีส่วนร่วมในนโยบายแก้ไขปัญหายาเสพติดภายใต้ยุทธศาสตร์ “พลังแผ่นดิน” ของผู้นำชุมชนอำเภอเวียงชัยจังหวัดเชียงราย พบว่าผู้นำชุมชนพบปัญหาเศรษฐกิจจากสถานะเศรษฐกิจตกต่ำซึ่งไม่สามารถแก้ไขได้โดยทันที ส่งผลให้การมีส่วนร่วมของกลุ่มผู้นำชุมชนในนโยบายแก้ไขปัญหายาเสพติดภายใต้ยุทธศาสตร์ “พลังแผ่นดิน” ทำได้อย่างไม่เต็มความสามารถสำหรับแนวทางแก้ไขปัญหา ได้แก่ ภายในชุมชนควรจะดำเนินการตามโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ เศรษฐกิจแบบพอเพียงมาใช้เป็นแกนนำในการพัฒนาเพื่อเสริมสร้าง

ฉณรงค์ศักดิ์ เดิมลาภ (2551) ทำวิจัยเรื่องปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการแก้ไขปัญหายาเสพติดจัดตั้งชุมชนปลอดภัยาเสพติดตามแนวชายแดนไทย-พม่า มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการแก้ไขปัญหายาเสพติดจัดตั้งชุมชนปลอดภัยาเสพติดตามแนวชายแดนไทย-พม่า 2) เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหายาเสพติดจัดตั้งชุมชนปลอดภัยาเสพติดของเจ้าหน้าที่รัฐกับประชาชนตามแนวชายแดน ไทย-พม่าโดยจำแนกตามอาชีพ รายได้ ระดับการศึกษา และสถานภาพหมู่บ้าน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ ประชาชนที่อยู่ใน โครงการจัดตั้งชุมชนปลอดภัยาเสพติดชายแดนไทย-พม่าจำนวน 6 หมู่บ้าน จำนวน 360 คน สรุปผลที่ได้จากการวิจัย ก) จากการศึกษาค้นคว้า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหายาเสพติดจัดตั้งชุมชนปลอดภัยาเสพติดตามแนวชายแดนไทย-พม่า ($\bar{X} = 4.52$ S.D. = 6.5) ย่อมแสดงให้เห็นว่ากลุ่มตัวอย่างมีความรู้ความเข้าใจเรื่องยาเสพติดเป็นอย่างดีและจากข้อมูลพบว่ากลุ่มตัวอย่างมีความรู้ความเข้าใจเรื่องยาเสพติดอยู่ในระดับมากถึงร้อยละ 92.07 ข) จากการศึกษาค้นคว้าว่าสถานภาพหมู่บ้านมีความสัมพันธ์ทางบวก กับความรู้ความเข้าใจเรื่องยาเสพติด ($r = -.152^{**}$) แสดงว่าสถานภาพหมู่บ้านที่เข้าร่วมโครงการป้องกัน และแก้ไขปัญหายาเสพติดของรัฐ จะมีความรู้ความเข้าใจมากกว่าสถานภาพหมู่บ้านที่ไม่เข้าร่วม

โครงการ ซึ่งจากการศึกษาครั้งนี้ พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีความรู้ความเข้าใจเรื่องยาเสพติดร้อยละ 92.07 ค) การศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการจัดตั้งชุมชนปลอดภัยตามแนวชายแดนไทย-พม่า พบว่า การศึกษามีความสัมพันธ์ทางบวกกับการจัดตั้งชุมชนปลอดภัยตามแนวชายแดนไทย-พม่าอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($r = .105$) แสดงว่าคนที่มีการศึกษามากจะมีความรู้ในเรื่องต่าง ๆ จะยอมรับในการจัดตั้งชุมชนปลอดภัยตามแนวชายแดนไทย-พม่า ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาวิจัยของเจอร์ ผกผ่า (2545, หน้า 139) พบว่าปัจจัยระดับการศึกษาที่มีความสัมพันธ์กับการยอมรับการแก้ไขปัญหายาเสพติดให้โทษอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสถานภาพหมู่บ้านซึ่งได้แก่หมู่บ้านที่เข้าร่วมโครงการ และหมู่บ้านที่ไม่เข้าร่วมโครงการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดของรัฐ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความคิดเห็นเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหายาเสพติด ($r = .360$) แสดงว่ากลุ่มตัวอย่างที่อยู่ในชุมชนที่ได้เข้าร่วมโครงการป้องกัน และแก้ไขปัญหายาของรัฐ กลุ่มตัวอย่างจะมีความเห็นด้วยเกี่ยวกับการจัดตั้งชุมชนปลอดภัยตามแนวชายแดนไทย-พม่า ทั้งนี้อาจเกิดจากโครงการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดของรัฐ เกิดจากความร่วมมือของเจ้าหน้าที่กับประชาชน

สันทัด เพชรน้อย (2551) วิจัยเรื่องการพัฒนาการมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของผู้นำท้องถิ่นในตำบลท่าข้ามอำเภอท่าชะงะจังหวัดชุมพร โดยมีวัตถุประสงค์ได้แก่

- 1) เพื่อศึกษาปัญหาอุปสรรคในการมีส่วนร่วมของผู้นำท้องถิ่นในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด
- 2) เพื่อพัฒนาการมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของผู้นำท้องถิ่น
- 3) เพื่อประเมินรูปแบบการพัฒนาการมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของผู้นำท้องถิ่นในตำบลท่าข้าม อำเภอท่าชะงะ จังหวัดชุมพร

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ ผู้นำท้องถิ่นในเขตตำบลท่าข้าม อำเภอท่าชะงะ จังหวัดชุมพร จำนวน 45 คน ผลการวิจัยพบว่า 1) ปัญหาอุปสรรคการมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของผู้นำท้องถิ่นได้แก่ ปัญหาการมีส่วนร่วมในการประชุมปัญหาการมีส่วนร่วมในการกำหนดกฎระเบียบข้อบังคับเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดปัญหาการมีส่วนร่วมปฏิบัติการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด และปัญหาการมีส่วนร่วมในกิจกรรมอื่น ๆ เช่น กิจกรรมสำคัญทางศาสนา และวันสำคัญทางประเพณีวัฒนธรรม 2) การพัฒนาการมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของผู้นำท้องถิ่นที่ต้องดำเนินการคือกิจกรรมการมีส่วนร่วมในการประชุม 5 กิจกรรม กิจกรรมการมีส่วนร่วมในการกำหนดกฎระเบียบข้อบังคับเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด 5 กิจกรรม กิจกรรมการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติป้องกันและปราบปรามยาเสพติด 8 กิจกรรม และกิจกรรมการมีส่วนร่วมอื่น ๆ 2 กิจกรรม 3) ผลการประเมินรูปแบบพัฒนา การมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของผู้นำท้องถิ่น โดยผู้เชี่ยวชาญเฉพาะเรื่อง มีความเหมาะสมที่ค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ

0.94 ซึ่งถือว่ารูปแบบการพัฒนาการมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของผู้นำท้องถิ่นที่ผู้วิจัยสร้างและพัฒนาขึ้นมีความเหมาะสม

ชูเฟียน มาหะมะ (2550) ทำวิจัยเรื่องปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับภาวะผู้นำของผู้ใหญ่บ้านในชุมชนเข้มแข็งเอาชนะยาเสพติดจังหวัดนครราชสีมา มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาปัจจัยด้านคุณลักษณะส่วนบุคคลปัจจัยด้านลักษณะรูปแบบผู้นำและปัจจัยด้านสังคมจิตวิทยาของผู้ใหญ่บ้านในชุมชนเข้มแข็งเอาชนะยาเสพติดจังหวัดนครราชสีมา 2) ศึกษาระดับภาวะผู้นำของผู้ใหญ่บ้านในชุมชนเข้มแข็งเอาชนะยาเสพติดจังหวัดนครราชสีมา 3) ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับระดับภาวะผู้นำของผู้ใหญ่บ้านในชุมชนเข้มแข็งเอาชนะยาเสพติดจังหวัดนครราชสีมา 4) ศึกษาปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะจากการปฏิบัติงานเอาชนะยาเสพติดของผู้ใหญ่บ้านในชุมชนเข้มแข็งเอาชนะยาเสพติดจังหวัดนครราชสีมา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ผู้ใหญ่บ้านในพื้นที่จังหวัดนครราชสีมา จำนวน 13 อำเภอ 581 หมู่บ้าน จำนวน 237 คน ผลการศึกษาวิจัยพบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีอายุตั้งแต่ 40-49 ปี คิดเป็นร้อยละ 42.2 จบการศึกษาส่วนใหญ่ระดับประถมศึกษาตอนปลายคิดเป็นร้อยละ 30.4 สถานภาพทางครอบครัวส่วนใหญ่สมรสแล้วคิดเป็นร้อยละ 30.4 อาชีพส่วนใหญ่เป็นเกษตรกรคิดเป็นร้อยละ 51.1 รายได้ต่อเดือนส่วนใหญ่อยู่ในระดับไม่เกิน 10,000 บาทคิดเป็นร้อยละ 85.7 ระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งส่วนใหญ่มีระยะเวลาไม่เกิน 10 ปีคิดเป็นร้อยละ 76.8 รูปแบบผู้นำของผู้ใหญ่บ้านส่วนใหญ่เป็นแบบเสรีนิยมคิดเป็นร้อยละ 89.9 การติดต่อประสานงานส่วนใหญ่อยู่ในระดับปฏิบัติงานบางครั้งคิดเป็นร้อยละ 83.1 ระดับความรู้เกี่ยวกับยาเสพติดส่วนใหญ่อยู่ในระดับน้อยคิดเป็นร้อยละ 89.9 ทักษะติดต่อบทบาทผู้นำของผู้ใหญ่บ้านส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลางคิดเป็นร้อยละ 86.5 ความพึงพอใจในการทำงานส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลางคิดเป็นร้อยละ 73.8 และพบว่าระดับภาวะผู้นำของผู้ใหญ่บ้านในชุมชนเข้มแข็งเอาชนะยาเสพติดด้านการป้องกันปัญหาเสพติดส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลางคิดเป็นร้อยละ 67.9 และด้านการแก้ไขปัญหาเสพติดส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลางคิดเป็นร้อยละ 61.6

จากการทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สรุปประเด็นการวิจัยและตัวแปรของงานวิจัยเกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ดังนี้

ตารางที่ 2-6 สรุปประเด็นการวิจัยและตัวแปรของงานวิจัยเกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด

ชื่อผู้วิจัย	ประเด็นการวิจัย	ตัวแปรต้น	ตัวแปรตาม
สรายุทธ ปาลีวนิช และมานะ สิริพิทยาวัฒน์ (2556)	การศึกษามาตรการการสกัดกั้นการลักลอบค้ายาเสพติดตามแนวชายแดนภาคเหนือตอนบนของกองทัพบกเพื่อรองรับปฏิญญาอาเซียน	1. ยุทธศาสตร์การแก้ไขปัญหายาเสพติดและการสกัดกั้นการลักลอบค้ายาเสพติดตามแนวชายแดน พ.ศ. 2556 2. ยุทธศาสตร์การป้องกันประเทศกระทรวงกลาโหมและการสกัดกั้นการลักลอบค้ายาเสพติดตามแนวชายแดน	1. มาตรการการสกัดกั้นการลักลอบค้ายาเสพติดตามแนวชายแดนภาคเหนือตอนบนของกองทัพบกเพื่อรองรับปฏิญญาอาเซียน 2. ด้านการป้องกันปัญหายาเสพติด 3. ด้านการแก้ไขปัญหายาเสพติด
อานนท์ เชื้อเล็ก (2554)	การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการหมู่บ้านในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในศึกษากรณี อำเภอเลาขวัญ จังหวัดกาญจนบุรี	1. เพศ 2. อายุ 3. การศึกษา 4. อาชีพ 5. รายได้ 6. ตำแหน่ง	การมีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด 1. ด้านการตัดสินใจ 2. ด้านการร่วมในการปฏิบัติการ 3. ด้านการรับผลประโยชน์ ติดตามผล
สุรยุทธ พุกจินดา (2554)	การศึกษาแนวโน้มความรุนแรงของสถานการณ์การค้าและการแพร่ระบาดของยาเสพติดพื้นที่ จ. เชียงใหม่ ช่วงปี พ.ศ. 2554-2556	1. นโยบายของรัฐบาล 2. ความร่วมมือระหว่างประเทศในการแก้ไขปัญหายาเสพติด 3. หน่วยงานด้าน การป้องกันปราบปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติด	แนวโน้มความรุนแรงของสถานการณ์การค้าและการแพร่ระบาดของยาเสพติดพื้นที่ จ.เชียงใหม่ ช่วงปี พ.ศ. 2554-2556

ตารางที่ 2-6 (ต่อ)

ชื่อผู้วิจัย	ประเด็นการวิจัย	ตัวแปรต้น	ตัวแปรตาม
เดชา ทรัพย์สิน (2554)	การมีส่วนร่วมในนโยบาย แก้ไขปัญหายาเสพติด ภายใต้ยุทธศาสตร์“พลัง แผ่นดิน” ของผู้นำชุมชน ในอำเภอเวียงชัยจังหวัด เชียงราย	1. เพศ 2. อายุ 3. ระดับการศึกษา 4. ตำแหน่ง 5. ประสบการณ์การทำงาน ระดับท้องถิ่น	การมีส่วนร่วมในนโยบาย แก้ไขปัญหายาเสพติด ภายใต้ยุทธศาสตร์ “พลังแผ่นดิน”
รพีพงศ์ มณีพรรณ (2554)	การพัฒนาแนวทางการ สกัดกั้นการลักลอบ ลำเลียงยาเสพติดของ นรช. พื้นที่ภาค ตะวันออก เฉียงเหนือ ในอีก 5 ปี ข้างหน้า	1. นโยบายด้านการป้องกัน และปราบปรามยาเสพติด ของรัฐบาล 2. นโยบายการปราบปราม ยาเสพติด ของ ปปส.	การพัฒนาแนวทางการสกัด กั้นการลักลอบลำเลียงยา เสพติดของ นรช. พื้นที่ภาค ตะวันออกเฉียงเหนือ ในอีก 5 ปีข้างหน้า
สุทน เหมือนพิทักษ์ (2553)	การศึกษาแนวทางการ สกัดกั้นการลักลอบนำเข้า ยาเสพติดตามแนว ชายแดนของกองทัพไทย ห้วงปี พ.ศ. 2550-2552	1. นโยบายรัฐบาลข้อสั่ง การยุทธศาสตร์ 2. กลไกการป้องกันและ แก้ไขปัญหาเสพติดของ รัฐบาล 3. แผนปฏิบัติการสกัดกั้น ยาเสพติดตามแนวชายแดน ของกองทัพไทย	ผลการดำเนินงานตาม แผนปฏิบัติการสกัดกั้นยา เสพติดตามแนวชายแดน ของกองทัพไทย
สมศักดิ์ นิลบรรเจิดกุล (2553)	การเพิ่มประสิทธิภาพการ ป้องกันและแก้ไขปัญหายา เสพติดตามแนว ชายแดนพื้นที่ภาคเหนือ	1. ยุทธศาสตร์ของรัฐบาลใน การแก้ไขปัญหายาเสพติด 2. การปฏิบัติของ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	การเพิ่มประสิทธิภาพการ ป้องกันและแก้ไขปัญหายา เสพติดตามแนวชายแดน พื้นที่ภาคเหนือ
สุริยา มณี โชติ (2551)	การดำเนินการป้องกัน ปัญหาเสพติดของ โรงเรียนขยายโอกาสทาง การศึกษา อำเภอธาตุพนม สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาปฐมภูมการศึกษา นครพนมเขต	1. สถานภาพ 2. ครู 3. นักเรียน 4. ขนาดโรงเรียน 4.1 เล็ก 4.2 กลาง 4.3 ใหญ่	การดำเนินการป้องกัน ปัญหาเสพติดของ โรงเรียนขยายโอกาสทาง การศึกษา อำเภอธาตุพนม

ตารางที่ 2-6 (ต่อ)

ชื่อผู้วิจัย	ประเด็นการวิจัย	ตัวแปรต้น	ตัวแปรตาม
สันศักดิ์ เพชรน้อย (2551)	วิจัยเรื่องการพัฒนาการมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของผู้นำท้องถิ่นในตำบลท่าข้ามอำเภอท่าแซะ จังหวัดชุมพร	1. เพศ 2. อายุ 3. ระดับการศึกษา 4. อาชีพ 5. ประสบการณ์ 6. การอบรมความรู้	พัฒนาการมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของผู้นำท้องถิ่นในตำบลท่าข้ามอำเภอท่าแซะ จังหวัดชุมพร
ณรงค์ศักดิ์ เต็มลาภ (2551)	ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการแก้ไขปัญหาคอร์รัปชัน ชุมชนปลอดภัย ติดตามแนวชายแดนไทย-พม่า	1. เพศ 2. อายุ 3. อาชีพ 4. รายได้ 5. ระดับการศึกษา 6. สถานภาพสมรส	ประเมินผลการแก้ไขปัญหาคอร์รัปชัน การจัดตั้งชุมชนปลอดภัย ติดตามแนวชายแดน ไทย-พม่า
ชูเพียน มาหะมะ (2550)	ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับภาวะผู้นำของผู้ใหญ่บ้านในชุมชนเข้มแข็งเอาชนะยาเสพติดจังหวัดนครราชสีมา	1. ปัจจัยด้านคุณลักษณะส่วนบุคคล 2. อายุ 3. ระดับการศึกษา 4. สถานภาพสมรส 5. อาชีพ 6. รายได้ 7. ระยะเวลา	ภาวะผู้นำของผู้ใหญ่บ้านในชุมชนเข้มแข็งเอาชนะยาเสพติดจังหวัดนครราชสีมา

ตารางที่ 2-7 สรุปเปรียบเทียบความสอดคล้องของตัวแปร

ผู้วิจัย (ปี)	เพศ	อายุ	อาชีพ	รายได้	ระดับการศึกษา	การสมรส	ประสบการณ์/ระยะเวลาปฏิบัติหน้าที่	ตำแหน่ง/สถานภาพบุคคล	นโยบายรัฐ/นโยบายหน่วยงาน	แผน/การปฏิบัติของหน่วยที่เกี่ยวข้อง	ตัวแปรตาม
ชูเพียน มหะมะ (2550)	/	/	/	/	/	/	/				ภาวะผู้นำของผู้ใหญ่บ้านในชุมชนเข้มแข็งเอชชะยาเสด็จจังหวัดนครราชสีมา
ฉรงค์ศักดิ์ เดิมลาก (2551)	/	/	/	/	/	/					การแก้ไขปัญหาการจัดตั้งชุมชนปลอดภัยเสด็จตามแนวชายแดนไทย-พม่า
สันทัศน์ เพชรน้อย (2551)	/	/	/	/	/	/	/				พัฒนาการมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของผู้นำท้องถิ่นในตำบลท่าข้ามอำเภอท่าชะงะจังหวัดชุมพร
สุริยา มณีโชติ (2551)	/	/	/	/	/	/	/	/			การมีส่วนร่วมในนโยบายแก้ไขปัญหายาเสพติดภายใต้ยุทธศาสตร์ "พลังแผ่นดิน"
สุทนต์ เหมอินทิรักษ์ (2553)									/	/	ผลการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการสกัดกั้นยาเสพติดตามแนวชายแดนของกองทัพไทย
สมศักดิ์ นิลบรรเจิดกุล (2553)									/	/	การเพิ่มประสิทธิภาพการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดตามแนวชายแดนในพื้นที่ภาคเหนือ
ทิพย์ศรี มณีพรหม (2554)									/	/	การพัฒนาแนวทางการสกัดกั้นการลักลอบลำเลียงยาเสพติดของ นรช. พื้นที่ภาค ตะวันออกเฉียงเหนือ ในอีก 5 ปีข้างหน้า

ตารางที่ 2-7 (ต่อ)

ผู้วิจัย (ปี)	เพศ	อายุ	อาชีพ	รายได้	ระดับการศึกษา	การสมรส	ประสบการณ์/ระยะเวลาปฏิบัติงานที่	ตำแหน่ง/สถานภาพบุคคล	นโยบายรัฐ/นโยบายหน่วยงาน	แผน/การปฏิบัติของหน่วยที่เกี่ยวข้อง	ตัวแปรตาม
เดชา หรสิทธิ์ (2554)								/			การดำเนินการป้องกันปัญหาสุขภาพจิตของโรงเรียนชายโอบกาศทางการศึกษา อำเภอธัญพนม
สุรยุทธ พุกจินดา (2554)								/	/	/	แนวโน้มความรุนแรงของสถานการณ์การค้าและการแพร่ระบาด ยาเสพติดพื้นที่ จ.เชียงใหม่ ช่วงปี พ.ศ. 2554-2556
อานนท์ เชื้อเล็ก (2554)	/	/	/	/	/			/			การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการหมู่บ้านในการป้องกันและแก้ไขปัญหาสุขภาพจิตศึกษากรณี อำเภอเลาขวัญจังหวัดกาญจนบุรี
สรายุทธ ปาลิว นิษและมานะ ศิริพิทยวัฒน์ (2556)									/	/	มาตรการการสกัดกั้นการลักลอบค้ายาเสพติดตามแนวชายแดนภาคเหนือตอนบนของกองทัพไทยเพื่อรองรับปัญหาอาชญากรรม

สรุปในการวิจัยเรื่องการปฏิบัติงานของชุดพัฒนาสัมพันธ์มวลชน ในการป้องกันและ
แก้ไขปัญหาเสพติดในหมู่บ้าน/ชุมชนศึกษากรณีอำเภอชายแดน จังหวัดเชียงใหม่ ผู้วิจัยจะใช้
เพศ อายุ การศึกษาสูงสุด อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และ ประเภทตำแหน่ง เป็นตัวแปรต้น

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “ปัญหาการปฏิบัติงานของชุดพัฒนาสัมพันธ์มวลชน ตามโครงการจัดตั้งหมู่บ้าน/ชุมชนเข้มแข็ง อาชนะยาเสพติด ศึกษากรณีอำเภอชายแดน จังหวัดเชียงใหม่” เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative research) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อทราบถึงปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานของชุดพัฒนาสัมพันธ์มวลชน และเสนอแนวทางการปฏิบัติในการป้องกันและแก้ไข ปัญหาของยาเสพติดอย่างยั่งยืนต่อไป จำแนกตาม เพศ อายุ การศึกษาสูงสุด อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และประเภทตำแหน่ง ซึ่งผู้วิจัยขอเสนอวิธีดำเนินการศึกษาตามหัวข้อดังต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การสร้างและตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล
6. เสนอผลการแปลผล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร (Population) ที่ใช้ในการศึกษาในครั้งนี้ คือ ผู้นำ กรรมการหมู่บ้านในหมู่บ้านเป้าหมายที่ชุดพัฒนาสัมพันธ์มวลชน ปฏิบัติงานตามโครงการจัดตั้งหมู่บ้าน/ชุมชนเข้มแข็งอาชนะยาเสพติด จำนวน 50 หมู่บ้าน ๆ ละ 20 คน รวมจำนวน 1,000 คน มีรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 3-1 ประชากร

ลำดับ	ประเภท		จำนวน
	ผู้นำ กรรมการหมู่บ้าน ที่เป็นตำแหน่งตามกฎหมาย	ผู้นำ กรรมการหมู่บ้าน ที่ไม่ใช่ตำแหน่งตามกฎหมาย (ที่มาจากการเลือกของราษฎรในหมู่บ้าน)	
1.	กำนัน		15
2.	ผู้ใหญ่บ้าน		50
3.	ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน		120
4.	สารวัตรกำนัน		15
5.	สมาชิกสภาเทศบาล		200
6.	สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล		200
7.	สมาชิก อสม.		200
8.		ประชาชนและรองประชาชนชมรมผู้สูงอายุ	200
9.		ประชาชนและรองประชาชนกลุ่มสตรี	200
10.		ประชาชนและรองประชาชนกองทุนเงินล้าน	200
11.		ประชาชนและรองประชาชนกลุ่มหนุ่มสาว	200
12.		ประชาชนและรองประชาชนกลุ่มเยาวชน	200
13.		ประชาชนและรองประชาชนกลุ่มอาชีพ	200
รวม			1,000

ขนาดกลุ่มตัวอย่าง (Sample size) การพิจารณาคัดเลือกขนาดตัวอย่างที่เหมาะสมคำนวณจากสูตรการหากลุ่มตัวอย่างแบบที่ทราบจำนวนประชากรที่แน่นอน ใช้สูตรของทาโร ยามิน กำหนดที่ระดับความเชื่อมั่น 95 % และให้ค่าความคลาดเคลื่อนไม่เกิน 5 % หรือ .05 จะได้จำนวนตัวอย่างของแต่ละกลุ่มโดยกำหนดหาค่าสถิติดังนี้

$$n = \frac{N}{1+N(e)^2}$$

โดยที่ n = จำนวนตัวอย่าง
 N = จำนวนประชากรทั้งหมด
 = 1,000 คน
 e = ค่าความคลาดเคลื่อนของกลุ่มตัวอย่าง
 = 0.05

$$n = \frac{1,000}{1+(1,000)(0.05)^2}$$

$$n = 285.71 \text{ คน}$$

ดังนั้นจากการคำนวณจะได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 286 คน

วิธีการสุ่มตัวอย่าง ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างโดยไม่อาศัยความน่าจะเป็น เป็นการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบโควตา (Quota sampling) เป็นการเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยคำนึงถึงสัดส่วนองค์ประกอบของประชากร เลือกแบบบังเอิญ เจอใครก็เลือกจนครบตามจำนวนที่ต้องการ มีรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 3-2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ลำดับ	ประเภท		ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
	ผู้นำ กรรมการหมู่บ้าน ที่เป็นตำแหน่งตาม กฎหมาย	ผู้นำ กรรมการหมู่บ้าน ที่ไม่ใช่ตำแหน่งตามกฎหมาย (ที่มาจากการเลือกของราษฎรในหมู่บ้าน)		
1.	กำนัน		15	15
2.	ผู้ใหญ่บ้าน		50	50
3.	ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน		120	25
4.	สารวัตรกำนัน		15	11
5.	สมาชิกสภาเทศบาล		200	20
6.	สมาชิกองค์การบริหาร ส่วนตำบล		200	20
7.	สมาชิก อสม.		200	20
8.		ประธานและรองประธานชมรมผู้สูงอายุ	200	20
9.		ประธานและรองประธานกลุ่มแม่บ้าน/สตรี	200	20
10.		ประธานและรองประธานกองทุนหมู่บ้าน	200	25
11.		ประธานและรองประธานกลุ่มหนุ่มสาว	200	20
12.		ประธานและรองประธานกลุ่มเยาวชน	200	20
13.		ประธานและรองประธานกลุ่มอาชีพ	200	20
		รวม	1,000	286

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของชุดพัฒนาสัมพันธ์มวลชนตามโครงการจัดตั้งหมู่บ้าน/ชุมชนเข้มแข็งเอาชนะยาเสพติด โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบสำรวจรายการ (Check list) จำนวน 6 ข้อ ประกอบด้วย เพศ อายุ การศึกษาสูงสุด อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และ ประเภทตำแหน่ง

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานของชุดพัฒนาสัมพันธ์มวลชนที่ได้ดำเนินการ ตามโครงการจัดตั้งหมู่บ้าน/ชุมชนเข้มแข็งเอาชนะยาเสพติด จำนวน 22 ข้อ

ตอนที่ 3 เป็นคำถามปลายเปิดและปลายปิดเกี่ยวกับข้อเสนอแนะในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ตามโครงการจัดตั้งหมู่บ้าน/ชุมชนเข้มแข็งเอาชนะยาเสพติด

โดยมีหลักเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

มีปัญหามากที่สุด	ให้	4	คะแนน
มีปัญหา	ให้	3	คะแนน
ปัญหาน้อย	ให้	2	คะแนน
ปัญหาน้อยที่สุด	ให้	1	คะแนน

การสร้างและตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

แบบสอบถามฉบับนี้ ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นเอง มีการสร้างและตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ 4 ขั้นตอน มีรายละเอียดดังนี้

1. ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เรื่องปัญหาการปฏิบัติงานงานของชุดพัฒนาสัมพันธ์มวลชน ตามโครงการจัดตั้งหมู่บ้าน/ชุมชนเข้มแข็ง เอาชนะยาเสพติด จากนั้นนำมากำหนดกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย กำหนดนิยาม เพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม
2. สร้างแบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาการปฏิบัติงานของชุดพัฒนาสัมพันธ์มวลชนตามโครงการจัดตั้งหมู่บ้าน/ชุมชนเข้มแข็งเอาชนะยาเสพติดและตรวจสอบเนื้อหาของแบบสอบถามว่าครอบคลุมวัตถุประสงค์หรือไม่ จากนั้นนำไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบความครอบคลุมประเด็นที่ศึกษา ความสอดคล้องของข้อคำถาม ตลอดจนความถูกต้องของภาษาที่ใช้แล้วนำมาปรับปรุงตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา

3. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) จากนั้นปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญได้แก่

3.1 ดร.สุปราณี ธรรมพิทักษ์	อาจารย์ประจำวิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา
3.2 พันเอก เรืองเดช ฟูปีนวงศ์	รองเลขาธิการกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในภาค 3 ส่วนแยก 2
3.3 พันโท กิตตินันท์ นิโบล	หัวหน้าฝ่ายกิจการพลเรือน กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในภาค 3 ส่วนแยก 2

4. นำแบบสอบถามที่ได้ไปทดลองใช้ (Try out) กับราษฎรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อหาคุณภาพของแบบสอบถาม โดยการหาค่าความเที่ยง หรือความเชื่อถือได้ของแบบสอบถาม (Reliability) แบบ Cranach's alpha ได้ค่าความเที่ยงหรือความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม 0.905 ถือว่าแบบสอบถามนี้ มีความเชื่อถือได้ สามารถนำไปเก็บข้อมูลจริงในการวิจัยได้

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล 4 ขั้นตอน มีรายละเอียดดังนี้

1. ผู้วิจัยประสานกับ ผู้อำนวยการรักษาความมั่นคงภายในภาค 3 ส่วนแยก 2 เพื่อขออนุญาตในการเก็บรวบรวมข้อมูลการปฏิบัติงานของชุดพัฒนาสัมพันธ์มวลชน จากผู้นำและคณะกรรมการหมู่บ้านที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง
2. นำแบบสอบถามที่ได้มาตรวจสอบความสมบูรณ์ และนำแบบสอบถามที่สมบูรณ์แล้วไปทำการรวบรวมข้อมูลจากประชากรกลุ่มตัวอย่างจำนวน 286 ชุด
3. จากการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการแจกแบบสอบถามไปจำนวน 286 ชุด โดยมีแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมาและมีความสมบูรณ์ทั้งหมด
4. นำแบบสอบถามมาวิเคราะห์ข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมวิเคราะห์ข้อมูลทางสังคมศาสตร์

ระยะเวลาในการเก็บข้อมูล

ในการศึกษาครั้งนี้ใช้เวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูล ระหว่างวันที่ 20 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2561 ถึงวันที่ 20 เมษายน พ.ศ. 2561 รวมระยะเวลา 2 เดือน

การพิทักษ์สิทธิกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยครั้งนี้ได้รับการพิจารณาอนุมัติการวิจัยจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในคน จากวิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา เลขที่ 62-2561 วันที่รับรอง 15 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2561 โดยเป็นไปตามเกณฑ์ในเรื่องการวิจัยในคน ซึ่งผู้วิจัยพิทักษ์สิทธิของกลุ่มตัวอย่างโดยที่ผู้เข้าร่วมโครงการจะถูกปกปิดเป็นความลับ โดยไม่ต้องลงชื่อในแบบสอบถาม ผู้วิจัยก็จะไม่ทราบว่าเป็นแบบสอบถามที่กรอกเป็นของใคร ทำให้ไม่มีความเสี่ยงที่จะเกิดอันตรายต่อชีวิต ร่างกาย จิตใจ ชื่อเสียง เสรีภาพ หรือทรัพย์สินของผู้เข้าร่วมโครงการวิจัย การเข้าร่วมโครงการวิจัยนี้เป็นไปด้วยความสมัครใจ ผู้เข้าร่วมโครงการวิจัยมีสิทธิปฏิเสธการเข้าร่วมโครงการวิจัยได้ และสามารถถอนตัวออกจากการเป็นผู้เข้าร่วมโครงการวิจัยได้ทุกเมื่อ โดยการปฏิเสธหรือถอนตัวของผู้เข้าร่วมโครงการวิจัยจะไม่มีผลกระทบต่อการใช้ชีวิตประจำวันและตำแหน่งหน้าที่แต่ประการใด

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลสำหรับการวิจัยครั้งนี้ ได้นำแบบสอบถามที่ทำการตอบแล้วทั้งหมด มาวิเคราะห์และประมวลผลด้วยคอมพิวเตอร์ โดยแบ่งการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษาสูงสุด อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และ ประเภทตำแหน่ง ใช้สถิติการบรรยาย (Descriptive statistics) วิเคราะห์โดยการหาความถี่และร้อยละ
2. การวิเคราะห์ข้อมูลปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานของชุดพัฒนาสัมพันธ์มวลชนตามโครงการจัดตั้งหมู่บ้านชุมชน/ เข้มแข็งเอาชนะยาเสพติด ใช้สถิติการบรรยาย (Descriptive statistics) วิเคราะห์โดยการหาค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) นำเสนอในรูปแบบตารางประกอบการบรรยาย
3. การทดสอบสมมติฐานการวิจัย ในสถิติเชิงอนุมาน (Inferential statistic) สำหรับเปรียบเทียบระดับปัญหาและอุปสรรคจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลใช้ t-test ในการทดสอบค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม และใช้สถิติ One-way ANOVA ทดสอบค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง 3 กลุ่ม ขึ้นไป
4. การวิเคราะห์ข้อเสนอแนะในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ตามโครงการ ฯ ในส่วนข้อคำถามปลายเปิดจำนวน 12 ข้อ วิเคราะห์ด้วยความถี่ ร้อยละ ส่วนคำถามปลายเปิด วิเคราะห์ด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) โดยจัดกลุ่มที่เหมือนกันเอาไว้ด้วยกัน

เกณฑ์การแปลผล

โดยนำผลคะแนนที่ได้มาวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยเลขคณิต โดยมีเกณฑ์ในการแปลความ ดังนี้

$$\begin{aligned} \text{สูตรการหาอัตราภาคชั้น} &= \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}} \\ &= \frac{4 - 1}{4} \\ &= 0.75 \end{aligned}$$

เกณฑ์การแปลผลค่าเฉลี่ยระดับปัญหาการปฏิบัติงาน

ระดับค่าเฉลี่ย	ระดับปัญหาการปฏิบัติงาน
3.26-4.00	มากที่สุด
2.51-3.25	มาก
1.76-2.50	น้อย
1.00-1.75	น้อยที่สุด

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “ปัญหาการปฏิบัติงานของชุดพัฒนาสัมพันธ์มวลชน ตามโครงการจัดตั้งหมู่บ้าน/ชุมชนเข้มแข็ง เอชชะยาเสพตติศึกษากรณีอำเภอชายแดน จังหวัดเชียงใหม่” เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative research) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อทราบถึงปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานของชุดพัฒนาสัมพันธ์มวลชน และเสนอแนวทางการปฏิบัติในการป้องกันและแก้ไข ปัญหาของอาสาเสพตติอย่างยั่งยืนต่อไป จำแนกตาม เพศ อายุ การศึกษาสูงสุด อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และประเภทตำแหน่ง โดยเก็บข้อมูลจากผู้นำ กรรมการหมู่บ้านในหมู่บ้านเป้าหมาย ของชุดพัฒนาสัมพันธ์มวลชนปฏิบัติงานตาม โครงการจัดตั้งหมู่บ้าน/ชุมชนเข้มแข็ง เอชชะยาเสพตติ จำนวน 286 คน ซึ่งผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์เป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานของชุดพัฒนาสัมพันธ์มวลชนตามโครงการจัดตั้งหมู่บ้าน/ชุมชนเข้มแข็ง เอชชะยาเสพตติ

ตอนที่ 3 การทดสอบสมมติฐาน

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพตติ ตามโครงการจัดตั้งหมู่บ้าน/ชุมชนเข้มแข็งเอชชะยาเสพตติ

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ข้อมูลทั่วไปของ ผู้นำ กรรมการหมู่บ้าน ในหมู่บ้านเป้าหมายของชุดพัฒนาสัมพันธ์มวลชนที่ได้ปฏิบัติงานตามโครงการจัดตั้งหมู่บ้าน/ชุมชนเข้มแข็งเอชชะยาเสพตติ เพศ อายุ การศึกษาสูงสุด อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และประเภทตำแหน่ง โดยการหาค่าความถี่ และค่าร้อยละ

ตารางที่ 4-1 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามข้อมูลทั่วไปส่วนบุคคล

(n = 286)

ข้อมูลทั่วไปส่วนบุคคล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	198	69.23
หญิง	88	30.77
อายุ		
ต่ำกว่า 25 ปี	8	2.80
25-34 ปี	57	19.93
35-44 ปี	82	28.67
45-54 ปี	78	27.27
55-64 ปี	53	18.53
มากกว่า 64 ปี	8	2.80
การศึกษาสูงสุด		
ประถมศึกษา/ หรือต่ำกว่า	133	46.50
มัธยมศึกษา/ ปวช.	129	45.10
ปวส./ อนุปริญญา	18	6.29
ปริญญาตรี	6	2.10
อาชีพ		
เกษตรกรกรรม	152	53.15
รับจ้าง	82	28.67
ค้าขาย	21	7.34
รับราชการ	31	10.84
รายได้เฉลี่ยต่อเดือน		
น้อยกว่า 5,000 บาท	64	22.38
5,000-10,000 บาท	153	53.50
10,001-15,000 บาท	38	13.29
15,001 ขึ้นไป	31	10.84

ตารางที่ 4-1 (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไปส่วนบุคคล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ประเภทตำแหน่ง		
ผู้นำ กรรมการหมู่บ้าน ที่เป็นตำแหน่งตามกฎหมาย ได้แก่ กำนัน, ผู้ใหญ่บ้าน, ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน, สารวัตร กำนัน, สมาชิกสภาเทศบาล, สมาชิกองค์การบริหารส่วน ตำบล และ สมาชิก อสม.	87	30.42
เป็นต้น		
ผู้นำ กรรมการหมู่บ้าน ที่ไม่ใช่ตำแหน่งตามกฎหมาย (ที่มาจาก การเลือกของราษฎร ในหมู่บ้าน) ได้แก่ ประธาน ชมรมผู้สูงอายุ, ประธานกองทุนหมู่บ้าน, ประธานกลุ่มหนุ่มสาว, ประธานกลุ่มสตรี, ประธาน กลุ่มเยาวชน และประธาน กลุ่มอาชีพ เป็นต้น	199	69.58

จากตารางที่ 4-1 ผลการศึกษาข้อมูลทั่วไปผู้ตอบแบบสอบถาม มีดังนี้

ผู้นำ กรรมการหมู่บ้าน ในหมู่บ้านเป้าหมาย ของชุดพัฒนาสัมพันธ์มวลชนที่ได้ปฏิบัติงานตามโครงการจัดตั้งหมู่บ้าน/ชุมชนเข้มแข็ง เอาชนะยาเสพตติค พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 69.23 รองลงมาคือเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 30.77

ผู้นำ กรรมการหมู่บ้าน ในหมู่บ้านเป้าหมาย ของชุดพัฒนาสัมพันธ์มวลชนที่ได้ปฏิบัติงานตามโครงการจัดตั้งหมู่บ้าน/ชุมชนเข้มแข็ง เอาชนะยาเสพตติค ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 35-44 ปี คิดเป็นร้อยละ 28.67 รองลงมาคือ มีอายุระหว่าง 45-54 ปี คิดเป็นร้อยละ 27.27

อายุระหว่าง 25-34 ปี คิดเป็นร้อยละ 19.93 อายุระหว่าง 55-64 ปี คิดเป็นร้อยละ 18.53 อายุต่ำกว่า 25 ปี คิดเป็นร้อยละ 2.80 และอายุมากกว่า 64 ปี คิดเป็นร้อยละ 2.80

ผู้นำ กรรมการหมู่บ้านในหมู่บ้านเป้าหมาย ของชุดพัฒนาสัมพันธ์มวลชนที่ได้ปฏิบัติงานตามโครงการจัดตั้งหมู่บ้าน/ชุมชนเข้มแข็ง เอาชนะยาเสพติด พบว่า ส่วนใหญ่มีการศึกษาสูงสุดระดับประถมศึกษา/ หรือต่ำกว่า คิดเป็นร้อยละ 46.50 รองลงมาคือ มีการศึกษาสูงสุดระดับมัธยมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 45.10 การศึกษาสูงสุดระดับปวส./ อนุปริญญา คิดเป็นร้อยละ 6.29 และ การศึกษาสูงสุดระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 2.10 ส่วนการศึกษาสูงสุดระดับสูงกว่าปริญญาตรี ไม่มีเลย

ผู้นำ กรรมการหมู่บ้านในหมู่บ้านเป้าหมาย ของชุดพัฒนาสัมพันธ์มวลชนที่ได้ปฏิบัติงานตามโครงการจัดตั้งหมู่บ้าน/ชุมชนเข้มแข็ง เอาชนะยาเสพติด พบว่า ส่วนใหญ่มีอาชีพเกษตรกร คิดเป็นร้อยละ 53.15 รองลงมาคือ อาชีพรับจ้าง คิดเป็นร้อยละ 28.67 อาชีพรับราชการ คิดเป็นร้อยละ 10.84 และอาชีพค้าขาย คิดเป็นร้อยละ 7.34

ผู้นำ กรรมการหมู่บ้านในหมู่บ้านเป้าหมาย ของชุดพัฒนาสัมพันธ์มวลชนที่ได้ปฏิบัติงานตามโครงการจัดตั้งหมู่บ้าน/ชุมชนเข้มแข็ง เอาชนะยาเสพติด พบว่า ส่วนใหญ่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 5,000-10,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 53.50 รองลงมาคือ มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน น้อยกว่า 5,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 22.38 มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 10,000-15,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 13.29 และมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 15,001 บาทขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 10.84

ผู้นำ กรรมการหมู่บ้านในหมู่บ้านเป้าหมาย ของชุดพัฒนาสัมพันธ์มวลชนที่ได้ปฏิบัติงานตามโครงการจัดตั้งหมู่บ้าน/ชุมชนเข้มแข็ง เอาชนะยาเสพติด พบว่า ส่วนใหญ่เป็นกรรมการที่ไม่ใช่ตำแหน่งตามกฎหมาย (ที่มาจากการเลือกของราษฎรในหมู่บ้าน) ได้แก่ ประธานชมรมผู้สูงอายุ ประธานกองทุนหมู่บ้าน ประธานกลุ่มหนุ่มสาว ประธานกลุ่มสตรี ประธานกลุ่มเยาวชน และ ประธานกลุ่มอาชีพ เป็นต้น คิดเป็นร้อยละ 69.58 รองลงมาคือกรรมการที่เป็นตำแหน่งตามกฎหมาย ได้แก่ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน สารวัตรกำนัน สมาชิกสภาเทศบาล สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล และ สมาชิก อสม. เป็นต้น คิดเป็นร้อยละ 30.42

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานของชุดพัฒนาสัมพันธ์มวลชนตามโครงการจัดตั้งหมู่บ้าน/ชุมชนเข้มแข็ง เอาชนะยาเสพติด

ผลการวิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานของชุดพัฒนาสัมพันธ์มวลชนตามโครงการจัดตั้งหมู่บ้าน/ชุมชนเข้มแข็ง เอาชนะยาเสพติด ได้แก่ การสืบสภาพข้อมูลหมู่บ้าน

เป้าหมาย การประชุมเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม และ การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด
ในหมู่บ้าน/ ชุมชน โดยการหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ตารางที่ 4-2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงาน
ของชุดพัฒนาสัมพันธ์มวลชนตาม โครงการจัดตั้งหมู่บ้าน/ ชุมชนเข้มแข็ง
เอาชนะยาเสพติด

(n = 286)

ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานของชุดพัฒนาสัมพันธ์มวลชนตามโครงการจัดตั้งหมู่บ้าน/ ชุมชนเข้มแข็ง เอาชนะยาเสพติด	$\bar{X}$	SD	ระดับปัญหาและอุปสรรค	อันดับ
1. การสืบสภาพข้อมูลหมู่บ้านเป้าหมาย	1.89	0.66	น้อย	3
2. การประชุมเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม	1.95	0.66	น้อย	2
3. การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในหมู่บ้าน/ ชุมชน	2.00	0.63	น้อย	1
รวม	1.95	0.61	น้อย	

จากตารางที่ 4-2 ผลการศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานของชุดพัฒนาสัมพันธ์มวลชนตามโครงการจัดตั้งหมู่บ้าน/ ชุมชนเข้มแข็ง เอาชนะยาเสพติด พบว่า ในภาพรวมปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานของชุดพัฒนาสัมพันธ์มวลชนตามโครงการจัดตั้งหมู่บ้าน/ ชุมชนเข้มแข็ง เอาชนะยาเสพติดอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 1.95, SD = 0.61$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านแล้วพบว่า

ในด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในหมู่บ้าน/ ชุมชน พบว่า ในภาพรวมปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานของชุดพัฒนาสัมพันธ์มวลชนตามโครงการจัดตั้งหมู่บ้าน/ ชุมชนเข้มแข็ง เอาชนะยาเสพติด ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในหมู่บ้าน/ ชุมชน อยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.00, SD = 0.63$) เป็นอันดับที่ 1

ในด้านการประชุมเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม พบว่า ในภาพรวมปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานของชุดพัฒนาสัมพันธ์มวลชนตามโครงการจัดตั้งหมู่บ้าน/ ชุมชนเข้มแข็ง เอาชนะยาเสพติด อยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 1.95, SD = 0.66$) เป็นอันดับที่ 2

ในด้านการสืบสภาพข้อมูลหมู่บ้านเป้าหมาย พบว่า ในภาพรวมปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานของชุดพัฒนาสัมพันธ์มวลชนตามโครงการจัดตั้งหมู่บ้าน/ ชุมชนเข้มแข็ง เอาชนะ

ยาเสพติด ด้านการสืบสภาพข้อมูลหมู่บ้านเป้าหมาย อยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 1.89$, $SD = 0.66$)
เป็นอันดับที่ 3

ตารางที่ 4-3 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับปัญหาและอุปสรรคใน
การปฏิบัติงานของชุดพัฒนาสัมพันธ์มวลชนตามโครงการจัดตั้งหมู่บ้าน/
ชุมชนเข้มแข็ง เอาชนะยาเสพติด ด้านการสืบสภาพข้อมูลหมู่บ้านเป้าหมาย

(n = 286)

การสืบสภาพข้อมูล หมู่บ้านเป้าหมาย	ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงาน ของชุดพัฒนามวลชนสัมพันธ์ฯ				$\bar{X}$	SD	ระดับ ปัญหา และ อุปสรรค	อันดับ
	มีปัญหา มากที่สุด	มีปัญหา มาก	มีปัญหา น้อย	มีปัญหา น้อย ที่สุด				
	1. เจ้าหน้าที่ ชพส. มี การพบปะกับผู้นำ ชุมชน กรรมการ หมู่บ้าน และราษฎร ในพื้นที่เพื่อสำรวจ ปัญหา ความต้องการ ของราษฎรใน หมู่บ้าน ข้อมูล โอกาสต่าง ๆ	8 (2.80)	44 (15.38)	148 (51.75)				
2. การประชุมกับ ราษฎรเพื่อวางแผน ในการปฏิบัติงาน ตามโครงการจัดตั้ง หมู่บ้าน/ ชุมชน เข้มแข็งเอาชนะ ยาเสพติด	8 (2.80)	47 (16.43)	129 (45.10)	102 (35.66)	1.86	0.78	น้อย	3

ตารางที่ 4-3 (ต่อ)

(n = 286)

การสืบสภาพข้อมูล หมู่บ้านเป้าหมาย	ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงาน ของชุดพัฒนามวลชนสัมพันธ์ฯ				$\bar{X}$	SD	ระดับ ปัญหา และ อุปสรรค	อันดับ
	มีปัญหา	มีปัญหา	มีปัญหา	มีปัญหา				
	มากที่สุด	มาก	น้อย	น้อยที่สุด				
3. การเผยแพร่ แนวคิดว่าการแก้ไข ปัญหาเสพติดใน ชุมชนได้ จำเป็นต้อง อาศัยพลังสามัคคีจาก การมีส่วนร่วมของ คนในชุมชน					1.89	0.66	น้อย	-
	ภาพรวม							

จากตารางที่ 4-3 ผลการศึกษา ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานของชุดพัฒนาสัมพันธ์มวลชนตามโครงการจัดตั้งหมู่บ้าน/ชุมชนเข้มแข็ง เอาชนะยาเสพติด ด้านการสืบสภาพข้อมูลหมู่บ้านเป้าหมาย พบว่า มีระดับปัญหาและอุปสรรค อยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 1.89$, $SD = 0.66$) เมื่อจำแนกเป็นรายชื่อได้ ดังนี้

ผู้นำ กรรมการหมู่บ้าน มีระดับปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงาน ในเรื่องการประชุมกับราษฎรเพื่อวางแผนในการปฏิบัติงานตามโครงการจัดตั้งหมู่บ้าน/ชุมชนเข้มแข็งเอาชนะยาเสพติด อยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 1.92$, $SD = 0.68$) เป็นอันดับที่ 1

ผู้นำ กรรมการหมู่บ้าน มีระดับปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงาน ในเรื่องเจ้าหน้าที่ ขพส. มีการพบปะกับผู้นำชุมชน กรรมการหมู่บ้าน และราษฎรในพื้นที่เพื่อสำรวจปัญหา ความต้องการของราษฎรในหมู่บ้าน ข้อมูลโอกาสต่าง ๆ อยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 1.90$, $SD = 0.74$) เป็นอันดับที่ 2

ผู้นำ กรรมการหมู่บ้าน มีระดับปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงาน ในเรื่องการเผยแพร่แนวคิดว่าการแก้ไขปัญหาเสพติดในชุมชนได้ จำเป็นต้องอาศัยพลังสามัคคีจากการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน อยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 1.86$, $SD = 0.78$) เป็นอันดับที่ 3

ตารางที่ 4-4 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานของชุดพัฒนาสัมพันธ์มวลชนตาม โครงการจัดตั้งหมู่บ้าน/ชุมชนเข้มแข็ง เอาชนะยาเสพติด ด้านการประชุมเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม

(n = 286)

การประชุมเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม	ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานของชุดพัฒนามวลชนสัมพันธ์ฯ				$\bar{X}$	SD	ระดับปัญหาและอุปสรรค	อันดับ
	มีปัญหามากที่สุด	มีปัญหา	มีปัญหา	มีปัญหา				
	มากที่สุด	มาก	น้อย	น้อยที่สุด				
1. การประชุมโดยเชิญราษฎรในหมู่บ้านเป้าหมายทุกกลุ่ม ได้แก่ ผู้นำตาม ภูมิตาม ธรรมชาติ กรรมการหมู่บ้าน กลุ่มแม่บ้านเยาวชน เป็นต้น	6 (2.10)	41 (14.34)	129 (45.10)	110 (38.46)	1.80	0.75	น้อย	3
2. ร่วมกันค้นหาปัญหาวิกฤตของชุมชน โดยใช้แผนที่ความคิด (Mind map) เป็นเครื่องมือชุมชน	14 (4.90)	62 (21.68)	144 (50.35)	66 (23.08)	2.08	0.79	น้อย	1
3. การร่วมกันกำหนดวิธีการในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในชุมชน	6 (2.10)	60 (20.98)	145 (50.70)	75 (26.22)	1.98	0.74	น้อย	2
ภาพรวม					1.95	0.66	น้อย	

จากตารางที่ 4-4 ผลการศึกษา ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานของชุดพัฒนาสัมพันธ์มวลชนตามโครงการจัดตั้งหมู่บ้าน/ชุมชนเข้มแข็ง เอาชนะยาเสพติด ด้านการประชุมเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม พบว่า มีระดับปัญหาและอุปสรรค อยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 1.95$, $SD = 0.66$) เมื่อจำแนกเป็นรายชื่อได้ ดังนี้

ผู้นำ กรรมการหมู่บ้าน มีระดับปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงาน ในเรื่องร่วมกันค้นหาปัญหาวิกฤตของชุมชน โดยใช้แผนที่ความคิด (Mind map) เป็นเครื่องมือชุมชน อยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.08$, $SD = 0.79$) เป็นอันดับที่ 1

ผู้นำ กรรมการหมู่บ้าน มีระดับปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงาน ในเรื่องการร่วมกันกำหนดวิธีการในการป้องกัน และแก้ไขปัญหายาเสพติดในชุมชน อยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 1.98$, $SD = 0.74$) เป็นอันดับที่ 2

ผู้นำ กรรมการหมู่บ้าน มีระดับปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงาน ในเรื่องการประชุมโดยเชิญราษฎรในหมู่บ้านเป้าหมายทุกกลุ่ม ได้แก่ผู้นำตามกฎหมาย ผู้นำตามธรรมชาติ กรรมการหมู่บ้าน กลุ่มแม่บ้าน เยาวชน เป็นต้น อยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 1.80$, $SD = 0.75$) เป็นอันดับที่ 3

ตารางที่ 4-5 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานของชุดพัฒนาสัมพันธ์มวลชนตามโครงการจัดตั้งหมู่บ้าน/ชุมชนเข้มแข็ง เอาชนะยาเสพติด ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในหมู่บ้าน/ชุมชน

(n = 286)

การป้องกันและแก้ไข ปัญหายาเสพติดใน หมู่บ้าน/ชุมชน	ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงาน ของชุดพัฒนามวลชนสัมพันธ์ ฯ				$\bar{X}$	SD	ระดับ ปัญหา และ อุปสรรค	
	มีปัญหามากที่สุด	มี	มี	มีปัญหาน้อยที่สุด			น้อย	อันดับ
		ปัญหา มาก	ปัญหา น้อย					
1. การทำแผนชุมชน ในการป้องกันยาเสพติด	6 (2.10)	66 (23.08)	132 (46.15)	82 (28.67)	1.98	0.77	น้อย	7
2. การจัดตั้งกองทุน ยาเสพติด	10 (3.50)	84 (29.37)	128 (44.76)	64 (22.38)	2.13	0.80	น้อย	4
3. การจัดตั้ง กฎระเบียบ/ ประชาคม หมู่บ้านเพื่อใช้ มาตรการทางสังคม ลงโทษผู้ที่เกี่ยวข้องกับ ยาเสพติดในชุมชน	13 (4.55)	62 (21.68)	125 (43.71)	86 (30.07)	2.00	0.83	น้อย	6

ตารางที่ 4-5 (ต่อ)

การป้องกันและแก้ไข ปัญหาสาเหตุคิดใน หมู่บ้าน/ชุมชน	ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงาน ของชุดพัฒนามวลชนสัมพันธ์ ฯ				$\bar{X}$	SD	ระดับ ปัญหา และ อุปสรรค	อันดับ
	มีปัญหา มากที่สุด	มี ปัญหา มาก	มี ปัญหา น้อย	มีปัญหา น้อย ที่สุด				
4. การคัดเลือกและ จัดตั้งครอบครัวสีขาว	10 (3.50)	73 (25.52)	93 (32.52)	110 (38.46)	1.94	0.88	น้อย	10
5. การฝึกอบรมราษฎร อาสาป้องกันภัยยาเสพติด (รสปส.)	9 (3.15)	32 (11.19)	132 (46.15)	113 (39.51)	1.77	0.76	น้อย	16
6. การใช้ราษฎรอาสา ป้องกันภัยยาเสพติด (รสปส.) ในการเฝ้า ระวังปัญหาสาเหตุ ชุมชน เช่นมีการเข้าเวร ยามสอดส่องดูแลไม่ให้ มีการแพร่ระบาดของยาเสพติด ในชุมชนอย่าง ต่อเนื่อง	8 (2.80)	41 (14.34)	121 (42.31)	116 (40.56)	1.79	0.78	น้อย	14
7. การจัดตั้งเครือข่าย เฝ้าระวังยาเสพติด ระหว่างหมู่บ้าน/ ชุมชน, ตำบล เพื่อแลกเปลี่ยน ข่าวสารแจ้ง เดือน เฝ้าระวังปัญหา สาเหตุอย่างต่อเนื่อง และเป็นรูปธรรม	8 (2.80)	43 (15.03)	126 (44.06)	109 (38.11)	1.82	0.78	น้อย	13

ตารางที่ 4-5 (ต่อ)

การป้องกันและแก้ไข ปัญหาสาเหตุคิดใน หมู่บ้าน/ชุมชน	ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงาน ของชุดพัฒนามวลชนสัมพันธ์ ฯ				$\bar{X}$	SD	ระดับ ปัญหา และ อุปสรรค	อันดับ
	มีปัญหา มากที่สุด	มี ปัญหา มาก	มี ปัญหา น้อย	มีปัญหา น้อย ที่สุด				
	8. มีการฝึกอบรมกลุ่ม เยาวชนและกลุ่มเสี่ยง ในพื้นที่หมู่บ้าน เข้าหมายเพื่อป้องกัน เยาวชนกลุ่มเสี่ยง ไม่ให้ เป็นผู้เสพยาเสพติดราย ใหม่ในชุมชน	13 (4.55)	50 (17.48)	138 (48.25)				
9. การจัดเตรียม สถานที่บำบัดยาเสพติด ในหมู่บ้านชุมชน โดย ประสานงานกับ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	12 (4.20)	88 (30.77)	109 (38.11)	77 (26.92)	2.12	0.85	น้อย	5
10. ความต่อเนื่องใน การปฏิบัติงานของ เจ้าหน้าที่ในการ ปฏิบัติงานป้องกัน แก้ไขปัญหาสาเหตุ ในชุมชน	13 (4.55)	45 (15.73)	134 (46.85)	95 (32.87)	1.91	0.81	น้อย	11
11. ความร่วมมือและ การมีส่วนร่วมของ ราษฎรในหมู่บ้าน/ ชุมชน ในการป้องกัน แก้ไขปัญหาสาเหตุ	11 (3.85)	56 (19.58)	129 (45.10)	90 (31.47)	1.95	0.81	น้อย	9

ตารางที่ 4-5 (ต่อ)

การป้องกันและแก้ไข ปัญหาสาเหตุคิดใน หมู่บ้าน/ชุมชน	ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงาน ของชุดพัฒนามวลชนสัมพันธ์ ฯ				$\bar{X}$	SD	ระดับ ปัญหา และ อุปสรรค	อันดับ
	มีปัญหามากที่สุด	มี ปัญหา มาก	มี ปัญหา น้อย	มีปัญหาน้อยที่สุด				
	12. การทำงานร่วมกัน ของหน่วยงานที่ เกี่ยวข้องในการป้องกัน และแก้ไขปัญหาสาเหตุ คิดในชุมชน	12 (4.20)	48 (16.78)	121 (42.31)				
13. หมู่บ้านที่ท่าน อาศัยอยู่มีคนหลายเชื้อ ชาติปะปนกันอยู่ทำให้ ยากต่อการควบคุมดูแล เรื่องยาเสพติดใน หมู่บ้าน	69 (24.13)	72 (25.17)	73 (25.52)	72 (25.17)	2.48	1.11	น้อย	1
14. หมู่บ้านที่ท่าน อาศัยอยู่เป็นเส้นทาง ลำเลียงยาเสพติดและ เป็นที่พักยาเสพติด	42 (14.69)	93 (32.52)	80 (27.97)	71 (24.83)	2.37	1.01	น้อย	2
15. การแพร่ระบาดของ ของยาเสพติดใน หมู่บ้านที่ท่านอาศัยอยู่	42 (14.69)	48 (16.78)	114 (39.86)	82 (28.67)	2.17	1.00	น้อย	3
16. หมู่บ้านที่ท่าน อาศัยอยู่มีกลุ่มผู้ อิทธิพลที่เกี่ยวข้องกับ ยาเสพติด	12 (4.20)	49 (17.13)	90 (31.47)	135 (47.20)	1.78	0.87	น้อย	15
	ภาพรวม				2.00	0.63	น้อย	-

จากตารางที่ 4-5 ผลการศึกษา ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานของชุดพัฒนา
สัมพันธ์มวลชนตาม โครงการจัดตั้งหมู่บ้าน/ชุมชนเข้มแข็ง เหาชนะยาเสพติด ด้านการป้องกัน

และแก้ไขปัญหาสาเหตุคิดในหมู่บ้าน/ชุมชน พบว่า มีระดับปัญหาและอุปสรรค อยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.00, SD = 0.63$) เมื่อจำแนกเป็นรายข้อพบว่าเรื่องที่มีปัญหา 3 อันดับแรก คือ

หมู่บ้านที่อาศัยอยู่มีคนหลายเชื้อชาติปะปนกันอยู่ทำให้ยากต่อการควบคุมดูแลเรื่อง
ยาเสพติดในหมู่บ้าน อยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.48, SD = 1.11$) เป็นอันดับที่ 1

หมู่บ้านที่อาศัยอยู่เป็นเส้นทางลำเลียงยาเสพติดและเป็นที่พักยาเสพติด อยู่ในระดับน้อย
($\bar{X} = 2.37, SD = 1.01$) เป็นอันดับที่ 2 และ การแพร่ระบาดของยาเสพติดในหมู่บ้านที่อาศัยอยู่ อยู่ใน
ระดับน้อย ($\bar{X} = 2.17, SD = 1.00$) เป็นอันดับที่ 3

ตอนที่ 3 การทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐานข้อที่ 1 ผู้นำ กรรมการหมู่บ้านที่มีเพศต่างกัน มีระดับปัญหาในการปฏิบัติงาน
ของชุดพัฒนาสัมพันธ์มวลชนต่างกัน

ตารางที่ 4-6 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานของ
ชุดพัฒนาสัมพันธ์มวลชน จำแนกตามเพศ

(n = 286)

เพศ	จำนวน	ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงาน ของชุดพัฒนามวลชนสัมพันธ์ฯ		t	Sig.
		$\bar{X}$	SD		
		ชาย	198		
หญิง	88	1.81	0.52		

จากตารางที่ 4-6 พบว่า ผู้นำ กรรมการหมู่บ้าน ที่เป็นเพศหญิง มีระดับปัญหาและ
อุปสรรคในการปฏิบัติงานของชุดพัฒนาสัมพันธ์มวลชน น้อยกว่าเพศชาย โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ
1.81 ขณะที่ผู้นำ กรรมการหมู่บ้าน ที่เป็นเพศชาย มีระดับปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานของ
ชุดพัฒนาสัมพันธ์มวลชน เฉลี่ยเท่ากับ 2.01 และเมื่อทดสอบด้วยค่า t-test พบว่าผู้นำ กรรมการที่มี
เพศต่างกัน มีระดับปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานของชุดพัฒนาสัมพันธ์มวลชนต่างกัน
อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ดังนั้นจึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย

สมมติฐานข้อที่ 2 ผู้นำ กรรมการหมู่บ้านที่มีอายุต่างกัน มีระดับปัญหาในการปฏิบัติงาน
ของชุดพัฒนาสัมพันธ์มวลชนต่างกัน

ตารางที่ 4-7 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานของชุดพัฒนาสัมพันธ์มวลชน จำแนกตามอายุ

(n = 286)

อายุ	SS	df	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	8.29	5	1.658	4.675	0.000
ภายในกลุ่ม	99.303	280	0.355		
รวม	107.593	285			

จากตารางที่ 4-7 การเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานของชุดพัฒนาสัมพันธ์มวลชน พบว่า ผู้นำ กรรมการหมู่บ้านที่มีอายุต่างกัน มีระดับปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานของชุดพัฒนาสัมพันธ์มวลชนต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ดังนั้นจึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย และเมื่อทำการวิเคราะห์เปรียบเทียบรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe ได้ผลการวิเคราะห์ ดังนี้

ตารางที่ 4-8 ผลวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานของชุดพัฒนาสัมพันธ์มวลชน จำแนกตามอายุ

อายุ	ต่ำกว่า 25 ปี	25-34 ปี	35-44 ปี	45-54 ปี	55-64 ปี	มากกว่า 64 ปี
ต่ำกว่า 25 ปี	-	0.18	0.13	-0.13	-0.20	0.39
25-34 ปี		-	-0.04	-0.31*	-0.38*	0.21
35-44 ปี			-	-0.26*	-0.34*	0.26
45-54 ปี				-	-0.07	0.53*
55-64 ปี					-	0.60
มากกว่า 64 ปี						-

* $p \leq 0.05$

จากตารางที่ 4-8 พบว่า เมื่อเปรียบเทียบรายคู่ ด้วยวิธีการของ Scheffe มี 5 คู่ ที่แตกต่างกัน ได้แก่ คู่ที่ 1 ผู้นำ กรรมการหมู่บ้าน ที่มีอายุ 25-34 ปี กับ ผู้นำ กรรมการหมู่บ้าน ที่มีอายุ 45-54 ปี มีระดับปัญหาในการปฏิบัติงานของชุดพัฒนาสัมพันธ์มวลชนต่างกัน

คู่ที่ 2 ผู้นำ กรรมการหมู่บ้าน ที่มีอายุ 25-34 ปี กับ ผู้นำ กรรมการหมู่บ้าน กลุ่มที่มีอายุ 55-64 ปี มีระดับปัญหาในการปฏิบัติงานของชุดพัฒนาสัมพันธ์มวลชนต่างกัน

คู่ที่ 3 ผู้นำ กรรมการหมู่บ้าน ที่มีอายุ 35-44 ปี กับ ผู้นำ กรรมการหมู่บ้าน กลุ่มที่มีอายุ 45-54 ปี มีระดับปัญหาในการปฏิบัติงานของชุดพัฒนาสัมพันธ์มวลชนต่างกัน

คู่ที่ 4 ผู้นำ กรรมการหมู่บ้าน ที่มีอายุ 35-44 ปี กับ ผู้นำ กรรมการหมู่บ้าน กลุ่มที่มีอายุ 55-64 ปี มีระดับปัญหาในการปฏิบัติงานของชุดพัฒนาสัมพันธ์มวลชนต่างกัน

คู่ที่ 5 ผู้นำ กรรมการหมู่บ้าน ที่มีอายุ 45-54 ปี กับ ผู้นำ กรรมการหมู่บ้าน กลุ่มที่มีอายุ มากกว่า 64 ปี มีระดับปัญหาในการปฏิบัติงานของชุดพัฒนาสัมพันธ์มวลชนต่างกัน

สมมติฐานข้อที่ 3 ผู้นำ กรรมการหมู่บ้านที่มีการศึกษาสูงสุดต่างกัน มีระดับปัญหาในการปฏิบัติงานของชุดพัฒนาสัมพันธ์มวลชนต่างกัน

ตารางที่ 4-9 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของปัญหาและ

อุปสรรคในการปฏิบัติงานของชุดพัฒนาสัมพันธ์มวลชน จำแนกตามการศึกษาสูงสุด

($n = 286$)

การศึกษาสูงสุด	SS	df	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	8.020	3	2.673	7.571	0.000
ภายในกลุ่ม	99.573	282	0.353		
รวม	107.593	285			

จากตารางที่ 4-9 การเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานของชุดพัฒนาสัมพันธ์มวลชน พบว่า ผู้นำ กรรมการหมู่บ้านที่มีการศึกษาสูงสุดต่างกัน มีระดับปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานของชุดพัฒนาสัมพันธ์มวลชนต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ดังนั้นจึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย และเมื่อทำการวิเคราะห์เปรียบเทียบรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe ได้ผลการวิเคราะห์ ดังนี้

ตารางที่ 4-10 ผลวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงาน
ของชุดพัฒนาสัมพันธ์มวลชน จำแนกตามการศึกษาสูงสุด

(n = 286)

การศึกษาสูงสุด	ประถมศึกษา/ หรือต่ำกว่า	มัธยมศึกษา/ ปวช.	ปวส./ อนุปริญญา	ปริญญาตรี	สูงกว่าปริญญา ตรี
ประถมศึกษา/ หรือต่ำกว่า	-	0.33*	0.33*	0.30	-0.33*
มัธยมศึกษา/ ปวช.		-	-0.00	-0.03	-0.33*
ปวส./ อนุปริญญา			-	0.00	-0.03
ปริญญาตรี				-	-0.30
สูงกว่าปริญญาตรี					-

* $p \leq 0.05$

จากตารางที่ 4-10 พบว่า เมื่อเปรียบเทียบรายคู่ ด้วยวิธีการของ Scheffe มี 4 คู่ ที่แตกต่างกัน ได้แก่ คู่ที่ 1 ผู้นำ กรรมการหมู่บ้าน ที่มีการศึกษาสูงสุดประถมศึกษา/ หรือต่ำกว่า กับ ผู้นำ กรรมการหมู่บ้าน ที่มีการศึกษาสูงสุดมัธยมศึกษา/ ปวช. มีระดับปัญหาในการปฏิบัติงานของชุดพัฒนาสัมพันธ์มวลชนต่างกัน

คู่ที่ 2 ผู้นำ กรรมการหมู่บ้าน ที่มีการศึกษาสูงสุดประถมศึกษา/ หรือต่ำกว่า กับ ผู้นำ กรรมการหมู่บ้าน ที่มีการศึกษาสูงสุดปวส./ อนุปริญญา มีระดับปัญหาในการปฏิบัติงานของชุดพัฒนาสัมพันธ์มวลชนต่างกัน

คู่ที่ 3 ผู้นำ กรรมการหมู่บ้าน ที่มีการศึกษาสูงสุดประถมศึกษา/ หรือต่ำกว่า กับ ผู้นำ กรรมการหมู่บ้าน ที่มีการศึกษาสูงสุดสูงกว่าปริญญาตรี มีระดับปัญหาในการปฏิบัติงานของชุดพัฒนาสัมพันธ์มวลชนต่างกัน

คู่ที่ 4 ผู้นำ กรรมการหมู่บ้าน ที่มีการศึกษาสูงสุดมัธยมศึกษา/ ปวช. กับ ผู้นำ กรรมการหมู่บ้าน ที่มีการศึกษาสูงสุดสูงกว่าปริญญาตรี มีระดับปัญหาในการปฏิบัติงานของชุดพัฒนาสัมพันธ์มวลชนต่างกัน

สมมติฐานข้อที่ 4 ผู้นำ กรรมการหมู่บ้านที่มีอาชีพต่างกัน มีระดับปัญหาในการปฏิบัติงานของชุดพัฒนาสัมพันธ์มวลชนต่างกัน

ตารางที่ 4-11 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานของชุดพัฒนาสัมพันธ์มวลชน จำแนกตามอาชีพ

(n = 286)

อาชีพ	SS	df	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	3.329	3	1.110	3.002	0.031
ภายในกลุ่ม	104.264	282	0.370		
รวม	107.593	285			

จากตารางที่ 4-11 การเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานของชุดพัฒนาสัมพันธ์มวลชน พบว่า ผู้นำ กรรมการหมู่บ้านที่มีอาชีพต่างกัน มีระดับปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานของชุดพัฒนาสัมพันธ์มวลชนต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ดังนั้นจึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย และเมื่อทำการวิเคราะห์เปรียบเทียบรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe ได้ผลการวิเคราะห์ ดังนี้

ตารางที่ 4-12 ผลวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานของชุดพัฒนาสัมพันธ์มวลชน จำแนกตามอาชีพ

(n = 286)

อาชีพ	เกษตรกร	รับจ้าง	ค้าขาย	รับราชการ
เกษตรกร	-	-0.24*	-0.10	-0.17
รับจ้าง		-	0.13	0.06
ค้าขาย			-	0.10
รับราชการ				-

* $p \leq 0.05$

จากตารางที่ 4-12 พบว่า เมื่อเปรียบเทียบรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe มี 1 คู่ ที่แตกต่างกัน ได้แก่ ผู้นำ กรรมการหมู่บ้าน ที่มีอาชีพเกษตรกร กับ ผู้นำ กรรมการหมู่บ้าน ที่มีอาชีพรับจ้าง มีระดับปัญหาในการปฏิบัติงานของชุดพัฒนาสัมพันธ์มวลชนต่างกัน

สมมติฐานข้อที่ 5 ผู้นำ กรรมการหมู่บ้านที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่างกัน มีระดับปัญหา/อุปสรรคในการปฏิบัติงานของชุดพัฒนาสัมพันธ์มวลชนต่างกัน

ตารางที่ 4-13 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานของชุดพัฒนาสัมพันธ์มวลชน จำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อเดือน

(n = 286)

รายได้เฉลี่ยต่อเดือน	SS	df	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	0.810	3	0.270	0.713	0.545
ภายในกลุ่ม	106.783	282	0.379		
รวม	107.593	285			

จากตารางที่ 4-13 การเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานของชุดพัฒนาสัมพันธ์มวลชน พบว่า ผู้นำ กรรมการหมู่บ้านที่มีรายได้เฉลี่ยต่างกัน มีระดับปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานของชุดพัฒนาสัมพันธ์มวลชนไม่ต่างกัน ดังนั้นจึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย

สมมติฐานข้อที่ 6 ผู้นำ กรรมการหมู่บ้านที่มีประเภทตำแหน่งต่างกัน มีระดับปัญหา/อุปสรรคในการปฏิบัติงานของชุดพัฒนาสัมพันธ์มวลชนต่างกัน

ตารางที่ 4-14 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานของชุดพัฒนาสัมพันธ์มวลชนจำแนกตามประเภทตำแหน่ง

(n = 286)

ประเภทตำแหน่ง	จำนวน	ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานของชุดพัฒนามวลชนสัมพันธ์ ฯ		t	Sig.
		$\bar{X}$	SD		
ที่เป็นตำแหน่งตามกฎหมาย	87	2.00	0.58	0.89	0.374
ที่ไม่ใช่ตำแหน่งตามกฎหมาย	199	1.93	0.62		

*p ≤ 0.05

จากตารางที่ 4-14 พบว่า ผู้นำ กรรมการหมู่บ้าน ที่ประเภทตำแหน่งเป็นตำแหน่งที่ไม่ใช่ตำแหน่งตามกฎหมาย มีระดับปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานของชุดพัฒนาสัมพันธ์มวลชนน้อยกว่าผู้นำ กรรมการหมู่บ้าน ที่เป็นประเภทตำแหน่งที่เป็นตำแหน่งตามกฎหมาย โดยมีค่าเฉลี่ย

เท่ากับ 1.93 ขณะที่ผู้นำ กรรมการหมู่บ้าน ที่เป็นประเภทตำแหน่งที่เป็นตำแหน่งตามกฎหมาย มีระดับปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานของชุดพัฒนาสัมพันธ์มวลชน เฉลี่ยเท่ากับ 2.00 และเมื่อทดสอบด้วยค่า t-test พบว่า ผู้นำ กรรมการที่มีประเภทตำแหน่งต่างกัน มีระดับปัญหา/ อุปสรรคในการปฏิบัติงานของชุดพัฒนาสัมพันธ์มวลชน ไม่ต่างกัน ดังนั้นจึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย

ตารางที่ 4-15 สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐาน	ผลการทดสอบสมมติฐาน
1. ผู้นำ กรรมการหมู่บ้านที่มีเพศต่างกัน มีระดับปัญหาในการปฏิบัติงานของชุดพัฒนาสัมพันธ์มวลชนต่างกัน	ยอมรับสมมติฐาน
2. ผู้นำ กรรมการหมู่บ้านที่มีอายุต่างกัน มีระดับปัญหาในการปฏิบัติงานของชุดพัฒนาสัมพันธ์มวลชนต่างกัน	ยอมรับสมมติฐาน
3. ผู้นำ กรรมการหมู่บ้านที่มีการศึกษาสูงสุดต่างกัน มีระดับปัญหาในการปฏิบัติงานของชุดพัฒนาสัมพันธ์มวลชนต่างกัน	ยอมรับสมมติฐาน
4. ผู้นำ กรรมการหมู่บ้านที่มีอาชีพต่างกัน มีระดับปัญหาในการปฏิบัติงานของชุดพัฒนาสัมพันธ์มวลชนต่างกัน	ยอมรับสมมติฐาน
5. ผู้นำ กรรมการหมู่บ้านที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่างกัน มีระดับปัญหา/อุปสรรคในการปฏิบัติงานของชุดพัฒนาสัมพันธ์มวลชนไม่ต่างกัน	ปฏิเสธสมมติฐาน
6. ผู้นำ กรรมการหมู่บ้านที่มีประเภทตำแหน่งต่างกัน มีระดับปัญหา/อุปสรรคในการปฏิบัติงานของชุดพัฒนาสัมพันธ์มวลชนไม่ต่างกัน	ปฏิเสธสมมติฐาน

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด ตามโครงการจัดตั้งหมู่บ้าน/ ชุมชน เข้มแข็งเอาชนะยาเสพติด

4.1 การวิเคราะห์ข้อเสนอแนะในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด ตามโครงการฯ ในส่วนข้อคำถามปลายปิด ได้แก่ เจ้าหน้าที่ชุดพัฒนาสัมพันธ์มวลชนควรปฏิบัติงานในพื้นที่อย่างต่อเนื่องอย่างน้อย 2 ปี ขึ้นไป เจ้าหน้าที่ชุดพัฒนาสัมพันธ์มวลชนต้องมีความรู้ความสามารถและเข้าใจประเพณีวัฒนธรรมท้องถิ่นเป็นอย่างดี ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐทุกฝ่ายมีการประสานงานร่วมกัน แก้ไขปัญหาเสพติดไปในแนวทางเดียวกัน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตั้งงบประมาณในแผนประจำปี สนับสนุนในการดำเนินการกิจกรรมการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดอย่างต่อเนื่อง

จัดตั้งกฎประชาคมหมู่บ้าน ใช้มาตรการกวดขันทางสังคมเพื่อลงโทษผู้ที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดอย่างจริงจัง จัดตั้งเครือข่ายเฝ้าระวังยาเสพติดระหว่างหมู่บ้าน/ชุมชน ตำบล โดยมีการแลกเปลี่ยนข่าวสารแจ้งเตือน เฝ้าระวังปัญหาเสพติดอย่างต่อเนื่องและเป็นรูปธรรม จัดประชาคมในหมู่บ้าน/ชุมชนเพื่อค้นหาผู้เกี่ยวข้องกับยาเสพติดทุกเดือน มีการลดพื้นที่เสี่ยงและจัดแหล่งมั่วสุมของวัยรุ่น เยาวชนในหมู่บ้าน ส่งเสริมบทบาทของเยาวชนให้มีส่วนร่วมและสร้างจิตสำนึกในการรณรงค์แก้ไขปัญหายาเสพติด ในชุมชน จัดกิจกรรมเสริมสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างสมาชิกภายในครอบครัวและภายในหมู่บ้าน/ชุมชน มีกิจกรรมกีฬา นันทนาการ การออกกำลังกายเพื่อให้ห่างไกลจากยาเสพติดอย่างสม่ำเสมอ มีการบังคับใช้กฎหมาย ลงโทษอย่างจริงจังและเด็ดขาด สำหรับผู้เกี่ยวข้องกับยาเสพติด ทั้งการ ผลิต ค้า เสพ ตลอดจนเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ให้การสนับสนุนหรือเกี่ยวข้องกับยาเสพติด โดยการวิเคราะห์ด้วยค่าความถี่ ร้อยละ

ตารางที่ 4-16 ข้อเสนอแนะในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ตาม โครงการจัดตั้งหมู่บ้าน/ชุมชน เข้มแข็งเอาชนะยาเสพติด อำเภอชายแดน จังหวัดเชียงใหม่

(n = 286)

ข้อเสนอแนะ	จำนวน	ร้อยละ	อันดับ
1. เจ้าหน้าที่ชุดพัฒนาสัมพันธ์มวลชนควรปฏิบัติงานในพื้นที่อย่างต่อเนื่องอย่างน้อย 2 ปี ขึ้นไป	273	95.45	1
2. เจ้าหน้าที่ชุดพัฒนาสัมพันธ์มวลชน ต้องมีความรู้ความสามารถและเข้าใจประเพณี วัฒนธรรมท้องถิ่นเป็นอย่างดี	236	82.51	4
3. ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐทุกฝ่ายมีการประสานงานร่วมกันแก้ไขปัญหายาเสพติดไปในแนวทางเดียวกัน	244	85.31	2
4. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตั้งงบประมาณในแผนประจำปีสนับสนุนในการดำเนินการกิจกรรมการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดอย่างต่อเนื่อง	217	75.87	6
5. จัดตั้งกฎประชาคมหมู่บ้าน ใช้มาตรการกวดขันทางสังคมเพื่อลงโทษผู้ที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดอย่างจริงจัง	213	74.47	7
6. การแลกเปลี่ยนข่าวสารแจ้งเตือน เฝ้าระวังปัญหายาเสพติดอย่างต่อเนื่องและเป็นรูปธรรม	212	74.12	8
7. จัดประชาคมในหมู่บ้าน/ชุมชนเพื่อค้นหาผู้เกี่ยวข้องกับยาเสพติดทุกเดือน	195	68.18	12

ตารางที่ 4-16 (ต่อ)

ข้อเสนอแนะ	จำนวน	ร้อยละ	อันดับ
8. มีการลดพื้นที่เสี่ยงและขจัดแหล่งมั่วสุ่มของวัยรุ่น เยาวชน ในหมู่บ้าน	205	71.67	9
9. ส่งเสริมบทบาทของเยาวชนให้มีส่วนร่วมและสร้าง จิตสำนึกในการรณรงค์แก้ไขปัญหายาเสพติด ในชุมชน	205	71.67	10
10. จัดกิจกรรมเสริมสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างสมาชิก ภายในครอบครัวและภายในหมู่บ้าน/ ชุมชน	197	68.88	11
11. มีกิจกรรมกีฬา นันทนาการ การออกกำลังกายเพื่อให้ ห่างไกลจากยาเสพติดอย่างสม่ำเสมอ	227	79.37	5
12. มีการบังคับใช้กฎหมาย ลงโทษอย่างจริงจังและเด็ดขาด สำหรับผู้เกี่ยวข้องกับยาเสพติด ทั้งการ ผลิต ค้า เสพ ตลอดจน เจ้าหน้าที่ของรัฐที่ให้การสนับสนุนหรือเกี่ยวข้องกับยาเสพติด	237	82.86	3

4.2 การวิเคราะห์ข้อเสนอแนะคำถามปลายเปิดวิเคราะห์ด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา

(Content analysis)

ผู้นำ กรรมการหมู่บ้านในหมู่บ้านเป้าหมาย ของชุดพัฒนาสัมพันธ์มวลชนที่ได้ปฏิบัติงานตามโครงการจัดตั้งหมู่บ้าน/ ชุมชนเข้มแข็ง เอาชนะยาเสพติด ส่วนใหญ่มีความเห็น อยากให้ชุดพัฒนาสัมพันธ์แต่ละชุดควรอยู่ทำงานเกิน 2 ปี เพื่อแก้ไขปัญหายาเสพติดให้ต่อเนื่อง และให้เจ้าหน้าที่ตำรวจปราบปรามอย่างจริงจัง และขึ้นเด็ดขาดกับผู้ที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด และถ้ามีเจ้าหน้าที่เข้าไปอยู่ในหมู่บ้านแล้วสิ่งผิดกฎหมายไม่ค่อยมี แต่เนื่องจากเจ้าหน้าที่มาแล้วก็กลับ ทำให้ยาเสพติดไม่ลดลง จึงอยากให้เจ้าหน้าที่มาควบคุมในหมู่บ้าน ให้มีหมอมานำให้คำแนะนำในหมู่บ้าน และตรวจหาสารเสพติดให้บ่อยมากขึ้น ให้นำคนติดยาเสพติดไปบำบัดให้หมด ส่วนผู้ที่เคยต้องโทษ เมื่อกลับออกมาแล้วก็ไม่ได้ออกตัว ยังยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด และเกิดการอาฆาตผู้นำชาวบ้านไม่ค่อยมีความสามัคคี ไม่เข้าร่วมกิจกรรม และแบ่งเป็นฝักเป็นฝ่ายไม่เชื่อฟังผู้นำ ยาเสพติดในอำเภอไชยปราการ หมู่ 4 บ้านดอยหล่อ มีมาก อยากให้ทหารจัดการให้เด็ดขาด ผู้นำ กรรมการหมู่บ้านในหมู่บ้านเป้าหมาย ของชุดพัฒนาสัมพันธ์มวลชนที่ได้ปฏิบัติงานตามโครงการจัดตั้งหมู่บ้าน/ ชุมชนเข้มแข็ง เอาชนะยาเสพติด มีความเห็นส่วนใหญ่ว่า การบังคับใช้กฎหมายของไทยไม่เด็ดขาด ทำให้ผู้ที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดไม่เกรงกลัว ทำผิดซ้ำซาก ถ้ายังไม่สามารถปรับปรุงแก้ไข

ภายใน 10 ปีหรือ 20 ปีข้างหน้า ปัญหาจะยิ่งมากขึ้นและจะ ไม่มีทางแก้ไขได้ และอยากให้เจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานอย่างตรงไปตรงมา มิใช่ทำเพื่อเอาหน้าและเพื่อตำแหน่ง หากเจ้าหน้าที่ปราบปรามผู้ที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดทั้งผู้ค้า ผู้ขาย ผู้เสพย์ และผู้ผลิต อย่างเด็ดขาดแล้วจะทำให้ปัญหาเสพติดในหมู่บ้านลดลงไปได้อย่างแน่นอน

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาเรื่อง “ปัญหาการปฏิบัติงานของชุดพัฒนาสัมพันธ์มวลชน ตามโครงการ จัดตั้ง หมู่บ้าน/ ชุมชนเข้มแข็ง เอาชนะยาเสพติด ศึกษากรณีอำเภอชายแดน จังหวัดเชียงใหม่” มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบถึงปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานของชุดพัฒนาสัมพันธ์มวลชน และเสนอแนวทางการปฏิบัติในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดอย่างยั่งยืนต่อไป จำแนกตามเพศ อายุ การศึกษาสูงสุด อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และประเภทตำแหน่ง โดยเก็บข้อมูลจากผู้นำ กรรมการหมู่บ้านในหมู่บ้านเป้าหมาย ของชุดพัฒนาสัมพันธ์มวลชนปฏิบัติงานตาม โครงการจัดตั้ง หมู่บ้าน/ ชุมชนเข้มแข็ง เอาชนะยาเสพติด จำนวน 286 คน และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentages) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) ทดสอบสมมติฐาน โดยใช้สถิติอนุมาน (Inferential statistic) เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่าง โดยใช้ t-test และ One-way ANOVA ในส่วนนี้จะแบ่งเนื้อหาออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

1. สรุปผลการวิจัย
2. อภิปรายผลการวิจัย
3. ข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

ผลการศึกษา ข้อมูลทั่วไปของผู้นำ กรรมการหมู่บ้านในหมู่บ้านเป้าหมาย ของชุดพัฒนาสัมพันธ์มวลชนปฏิบัติงานตาม โครงการจัดตั้งหมู่บ้าน/ ชุมชนเข้มแข็ง เอาชนะยาเสพติด ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุระหว่าง 35-44 ปี มากที่สุด ส่วนกลุ่มอายุมากกว่า 64 ปีมีน้อยที่สุด ผู้นำ กรรมการหมู่บ้านในหมู่บ้านเป้าหมาย ของชุดพัฒนาสัมพันธ์มวลชน ส่วนใหญ่มีการศึกษาสูงสุดระดับ ประถมศึกษา/ หรือต่ำกว่า ส่วนผู้ที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี มีจำนวนน้อยที่สุด กลุ่มที่มีอาชีพเกษตรกรกรรม มีจำนวนมากที่สุด ส่วนกลุ่มที่มีอาชีพค้าขาย มีจำนวนน้อยที่สุด ผู้นำ กรรมการหมู่บ้านในหมู่บ้านเป้าหมาย ของชุดพัฒนาสัมพันธ์มวลชน ส่วนใหญ่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 5,000-10,000 บาท ส่วนกลุ่มที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 15,001 บาทขึ้นไป มีจำนวนน้อยที่สุด ผู้นำ กรรมการหมู่บ้านในหมู่บ้านเป้าหมาย ของชุดพัฒนาสัมพันธ์มวลชน ส่วนใหญ่เป็นกรรมการ

ที่ไม่ใช่ตำแหน่งตามกฎหมาย (ที่มาจากการเลือกของราษฎรในหมู่บ้าน) ได้แก่ ประธานชมรม ผู้สูงอายุ ประธานกองทุนหมู่บ้าน ประธานกลุ่มหนุ่มสาว ประธานกลุ่มสตรี ประธานกลุ่มเยาวชน และ ประธานกลุ่มอาชีพ

ผลการศึกษา ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานของชุดพัฒนาสัมพันธ์มวลชนตาม โครงการจัดตั้งหมู่บ้าน/ชุมชนเข้มแข็ง เอาชนะยาเสพติด อยู่ในระดับน้อย เมื่อเรียงลำดับตามระดับ ความคิดเห็น พบว่า ผู้นำ กรรมการหมู่บ้านในหมู่บ้านเป้าหมาย ของชุดพัฒนาสัมพันธ์มวลชน มีความเห็นด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในหมู่บ้าน/ชุมชน เป็นอันดับแรก รองลงมา คือ การประชุมเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม และสุดท้าย คือ การสืบสภาพข้อมูลหมู่บ้านเป้าหมาย

ผลการศึกษา ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานของชุดพัฒนาสัมพันธ์มวลชนตาม โครงการจัดตั้งหมู่บ้าน/ชุมชนเข้มแข็ง เอาชนะยาเสพติดแยกเป็นรายด้าน ดังนี้

ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานของชุดพัฒนาสัมพันธ์มวลชนตาม โครงการจัดตั้ง หมู่บ้าน/ชุมชนเข้มแข็ง เอาชนะยาเสพติด ด้านการสืบสภาพข้อมูลหมู่บ้านเป้าหมาย พบว่า ผู้นำ กรรมการหมู่บ้านในหมู่บ้านเป้าหมาย ของชุดพัฒนาสัมพันธ์มวลชน มีความเห็นในเรื่องการ ประชุมกับราษฎรเพื่อวางแผนในการปฏิบัติงานตามโครงการจัดตั้งหมู่บ้าน/ชุมชนเข้มแข็งเอาชนะ ยาเสพติด สูงเป็นอันดับแรก รองลงมาคือ เรื่องเจ้าหน้าที่ ชพส. มีการพบปะกับผู้นำชุมชน กรรมการ หมู่บ้าน และราษฎรในพื้นที่เพื่อสำรวจปัญหา ความต้องการของราษฎรในหมู่บ้าน ข้อมูลโอกาส ต่าง ๆ อันดับสุดท้าย คือ เรื่องการเผยแพร่แนวคิดว่าการแก้ไขปัญหายาเสพติดในชุมชนได้ จำเป็นต้องอาศัยพลังสามัคคีจากการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน

ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานของชุดพัฒนาสัมพันธ์มวลชนตาม โครงการจัดตั้ง หมู่บ้าน/ชุมชนเข้มแข็ง เอาชนะยาเสพติด ด้านการประชุมเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม พบว่า ผู้นำ กรรมการหมู่บ้านในหมู่บ้านเป้าหมาย ของชุดพัฒนาสัมพันธ์มวลชน มีความเห็นในเรื่อง ร่วมกันค้นหาปัญหาวิกฤตของชุมชน โดยใช้แผนที่ความคิด (Mind map) เป็นเครื่องมือชุมชน สูง เป็นอันดับแรก รองลงมาคือ เรื่องการร่วมกันกำหนดวิธีการในการป้องกัน และแก้ไขปัญหายาเสพติดในชุมชน อันดับสุดท้าย คือ เรื่องการประชุมโดยเชิญราษฎรในหมู่บ้านเป้าหมายทุกกลุ่ม ได้แก่ ผู้นำตามกฎหมาย ผู้นำตามธรรมชาติ กรรมการหมู่บ้าน กลุ่มแม่บ้าน เยาวชน

ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานของชุดพัฒนาสัมพันธ์มวลชนตาม โครงการจัดตั้ง หมู่บ้าน/ชุมชนเข้มแข็ง เอาชนะยาเสพติด ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในหมู่บ้าน/ชุมชน พบว่า ผู้นำ กรรมการหมู่บ้านในหมู่บ้านเป้าหมาย ของชุดพัฒนาสัมพันธ์มวลชน มีความเห็น ในเรื่องหมู่บ้านที่ท่านอาศัยอยู่มีคนหลายเชื้อชาติปะปนกันอยู่ทำให้ยากต่อการควบคุมดูแลเรื่องยาเสพติดในหมู่บ้าน สูงเป็นอันดับแรก รองลงมาคือ เรื่องหมู่บ้านที่ท่านอาศัยอยู่เป็นเส้นทางลำเลียงยา

เสพติดและเป็นที่พักยาเสพติด เรื่องการแพร่ระบาดของยาเสพติดในหมู่บ้านที่ท่านอาศัยอยู่ เรื่องการจัดตั้งกองทุนยาเสพติด เรื่องการจัดเตรียมสถานที่บำบัดยาเสพติดในหมู่บ้านชุมชน โดยประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เรื่องการจัดตั้งกฎระเบียบ/ ประชาคมหมู่บ้านเพื่อใช้มาตรการทางสังคมลงโทษผู้ที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดในชุมชน เรื่องการทำแผนชุมชนในการป้องกันยาเสพติด เรื่องมีการฝึกอบรมกลุ่มเยาวชนและกลุ่มเสี่ยงในพื้นที่หมู่บ้านเป้าหมาย เพื่อป้องกันเยาวชนกลุ่มเสี่ยง ไม่ให้เป็นผู้เสพยาเสพติดรายใหม่ในชุมชน เรื่องความร่วมมือและการมีส่วนร่วมของราษฎรในหมู่บ้าน/ ชุมชน ในการป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติด เรื่องการคัดเลือกและจัดตั้งครอบครัวสีขาว เรื่องความต่อเนื่องในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ในการปฏิบัติงานป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติดในชุมชน เรื่องการทำงานร่วมกันของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในชุมชน เรื่องการจัดตั้งเครือข่ายเฝ้าระวังยาเสพติดระหว่างหมู่บ้าน/ ชุมชนตำบล เพื่อแลกเปลี่ยนข่าวสารแจ้งเตือน เฝ้าระวังปัญหายาเสพติดอย่างต่อเนื่องและเป็นรูปธรรมเรื่องการใช้ราษฎรอาสาป้องกันภัยยาเสพติด (รสปส.) ในการเฝ้าระวังปัญหายาเสพติดชุมชน เช่น มีการเข้าเวรยามสอดส่องดูแลไม่ให้มีการแพร่ระบาดของยาเสพติดในชุมชนอย่างต่อเนื่อง เรื่องหมู่บ้านที่ท่านอาศัยอยู่มีกลุ่มผู้อิทธิพลที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด อันดับสุดท้ายคือ เรื่องการฝึกอบรมราษฎรอาสาป้องกันภัยยาเสพติด (รสปส.)

จากการเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อระดับปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานของชุดพัฒนาสัมพันธ์มวลชน จำแนกตามเพศ อายุ การศึกษาสูงสุด อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และประเภทตำแหน่ง พบว่า

การเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อระดับปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานของชุดพัฒนาสัมพันธ์มวลชน กับเพศ พบว่า ผู้นำ กรรมการหมู่บ้านที่มีเพศต่างกัน มีระดับปัญหาในการปฏิบัติงานของชุดพัฒนาสัมพันธ์มวลชนต่างกัน กล่าวคือ เพศหญิงมีระดับปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานของชุดพัฒนาสัมพันธ์มวลชน น้อยกว่าเพศชาย

การเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อระดับปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานของชุดพัฒนาสัมพันธ์มวลชน กับอายุ พบว่า ผู้นำ กรรมการหมู่บ้านที่มีอายุต่างกัน มีระดับปัญหาในการปฏิบัติงานของชุดพัฒนาสัมพันธ์มวลชนต่างกัน กล่าวคือ ผู้นำ กรรมการหมู่บ้าน กลุ่มที่มีอายุ 25-34 ปี มีระดับปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานของชุดพัฒนาสัมพันธ์มวลชน ต่างกับกลุ่มที่มีอายุ 45-54 ปี ผู้นำ กรรมการหมู่บ้านกลุ่มที่มีอายุ 25-34 ปี มีระดับปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานของชุดพัฒนาสัมพันธ์มวลชน ต่างกับกลุ่มที่มีอายุ 55-64 ปี ผู้นำ กรรมการหมู่บ้านกลุ่มที่มีอายุ 35-44 ปี มีระดับปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานของชุดพัฒนาสัมพันธ์มวลชน ต่างกับกลุ่มที่มีอายุ 45-54 ปี ผู้นำ กรรมการหมู่บ้านกลุ่มที่มีอายุ 35-44 ปี มีระดับปัญหาและอุปสรรคใน

การปฏิบัติงานของชุดพัฒนาสัมพันธ์มวลชน ต่างกับกลุ่มที่มีอายุ 55-64 ปี ผู้นำ กรรมการหมู่บ้าน กลุ่มที่มีอายุ 45-54 ปี มีระดับปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานของชุดพัฒนาสัมพันธ์มวลชน ต่างกับกลุ่มที่มีอายุมากกว่า 64 ปี

การเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อระดับปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานของชุดพัฒนาสัมพันธ์มวลชน กับการศึกษาสูงสุด พบว่า ผู้นำ กรรมการหมู่บ้านที่มีการศึกษาสูงสุดต่างกัน มีระดับปัญหาในการปฏิบัติงานของชุดพัฒนาสัมพันธ์มวลชนต่างกัน กล่าวคือ ผู้นำ กรรมการหมู่บ้าน กลุ่มที่มีการศึกษาสูงสุดประถมศึกษา/ หรือต่ำกว่า ต่างกับกลุ่มที่มีการศึกษาสูงสุดมัธยมศึกษา/ ปวช. ผู้นำ กรรมการหมู่บ้าน ที่มีการศึกษาสูงสุดประถมศึกษา/ หรือต่ำกว่า ต่างกับกลุ่มที่มีการศึกษาสูงสุดปวส./ อนุปริญญา ผู้นำ กรรมการหมู่บ้าน ที่มีการศึกษาสูงสุดประถมศึกษา/ หรือต่ำกว่า ต่างกับกลุ่มที่มีการศึกษาสูงสุดสูงกว่าปริญญาตรี ผู้นำ กรรมการหมู่บ้าน ที่มีการศึกษาสูงสุดมัธยมศึกษา/ ปวช. ต่างกับกลุ่มที่มีการศึกษาสูงสุดสูงกว่าปริญญาตรี

การเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อระดับปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานของชุดพัฒนาสัมพันธ์มวลชน กับอาชีพ พบว่า ผู้นำ กรรมการหมู่บ้านที่มีอาชีพต่างกัน มีระดับปัญหาในการปฏิบัติงานของชุดพัฒนาสัมพันธ์มวลชนต่างกัน กล่าวคือ ผู้นำ กรรมการหมู่บ้าน ที่มีอาชีพเกษตรกรรม ต่างกับกลุ่มที่มีอาชีพรับจ้าง

การเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อระดับปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานของชุดพัฒนาสัมพันธ์มวลชน กับรายได้เฉลี่ยต่อเดือน พบว่า ผู้นำ กรรมการหมู่บ้านที่มีรายได้เฉลี่ยต่างกัน มีระดับปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานของชุดพัฒนาสัมพันธ์มวลชนไม่ต่างกัน

การเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อระดับปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานของชุดพัฒนาสัมพันธ์มวลชน กับประเภทตำแหน่ง พบว่า ผู้นำ กรรมการที่มีประเภทตำแหน่งต่างกัน มีระดับปัญหา/ อุปสรรคในการปฏิบัติงานของชุดพัฒนาสัมพันธ์มวลชนไม่ต่างกัน

การวิเคราะห์ข้อเสนอแนะในส่วน of ข้อคำถามปลายปิด ในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดของผู้นำ กรรมการหมู่บ้านในหมู่บ้านเป้าหมาย ของชุดพัฒนาสัมพันธ์มวลชน พบว่า ผู้นำ กรรมการหมู่บ้านฯ มีข้อเสนอแนะให้เจ้าหน้าที่ชุดพัฒนาสัมพันธ์มวลชนควรปฏิบัติงานในพื้นที่อย่างต่อเนื่องอย่างน้อย 2 ปี ขึ้นไป มากที่สุด รองลงมาคือ ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐทุกฝ่ายมีการประสานงานร่วมกันแก้ไขปัญหายาเสพติดไปในแนวทางเดียวกัน มีการบังคับใช้กฎหมาย ลงโทษอย่างจริงจังและเด็ดขาด สำหรับผู้เกี่ยวข้องกับยาเสพติด ทั้งการ ผลิต ค้า เสพ ตลอดจนเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ให้การสนับสนุนหรือเกี่ยวข้องกับยาเสพติด เจ้าหน้าที่ชุดพัฒนาสัมพันธ์มวลชน ต้องมีความรู้ความสามารถและเข้าใจประเพณี วัฒนธรรมท้องถิ่น เป็นอย่างดี มีกิจกรรมกีฬา นันทนาการ การออกกำลังกายเพื่อให้ห่างไกลจากยาเสพติดอย่างสม่ำเสมอ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตั้ง

งบประมาณในแผนประจำปี สนับสนุนในการดำเนินการกิจกรรมการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดอย่างต่อเนื่อง จัดตั้งกฎประชาคมหมู่บ้าน ใช้มาตรการกวดขันทางสังคมเพื่อลงโทษผู้ที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดอย่างจริงจัง การแลกเปลี่ยนข่าวสารแจ้งเตือน ใฝ่ระวังปัญหายาเสพติดอย่างต่อเนื่องและเป็นรูปธรรม มีการลดพื้นที่เสี่ยงและขจัดแหล่งมั่วสุมของวัยรุ่น เยาวชนในหมู่บ้าน ส่งเสริมบทบาทของเยาวชนให้มีส่วนร่วมและสร้างจิตสำนึกในการรณรงค์แก้ไขปัญหายาเสพติดในชุมชน จัดกิจกรรมเสริมสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างสมาชิกภายในครอบครัวและภายในหมู่บ้าน/ชุมชน และสุดท้ายคือ จัดประชาคมในหมู่บ้าน/ชุมชนเพื่อค้นหาผู้เกี่ยวข้องกับยาเสพติดทุกเดือน

อภิปรายผล

จากการศึกษาปัญหาการปฏิบัติงานของชุดพัฒนาสัมพันธ์มวลชน ตามโครงการจัดตั้งหมู่บ้าน/ชุมชนเข้มแข็ง เอาชนะยาเสพติด ศึกษากรณีอำเภอชายแดน จังหวัดเชียงใหม่ มีประเด็นที่น่าสนใจ ดังนี้

ผลการศึกษา ปัญหาการปฏิบัติงานของชุดพัฒนาสัมพันธ์มวลชน ตามโครงการจัดตั้งหมู่บ้าน/ชุมชนเข้มแข็ง เอาชนะยาเสพติด อยู่ในระดับน้อย ทั้งนี้เนื่องจากรัฐบาลปัจจุบันได้ตระหนักถึงความรุนแรงของปัญหายาเสพติด จึงกำหนดให้เป็นนโยบายสำคัญและจำเป็นเร่งด่วนของรัฐบาลที่จะต้องเร่งดำเนินการ โดยการผนึกกำลังของทุกภาคส่วนของสังคมร่วมกัน เพื่อให้สามารถป้องกันและแก้ไขสถานการณ์ปัญหายาเสพติดเป็น ไปอย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะการป้องกันแก้ไขปัญหาดังแต่ต้นทางของยาเสพติดในหมู่บ้านชุมชน โดยได้จัดทำแผนประชารัฐร่วมใจสร้างหมู่บ้าน/ชุมชนมั่นคง ปลอดภัยยาเสพติด พ.ศ. 2559-2560 ส่ววิสัยทัศน์ยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560-2579) ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในภาค 3 ส่วนแยก 2 เป็นอีกหน่วยงานหนึ่งที่ได้รับขอบในการป้องกันแก้ไขปัญหายาความมั่นคงในพื้นที่ภาคเหนือตอนบน โดยเฉพาะปัญหายาเสพติด โดยได้จัดชุดพัฒนาสัมพันธ์มวลชน จำนวน 5 ชุด เข้าปฏิบัติงานตามโครงการจัดตั้งหมู่บ้าน/ชุมชนเข้มแข็งเอาชนะยาเสพติดในพื้นที่ 5 อำเภอชายแดนจังหวัดเชียงใหม่ ได้แก่อำเภอเวียงแหง อำเภอเชียงดาว อำเภอไชยปราการ อำเภอฝาง และอำเภอแม่ฮาด ในหมู่บ้านเป้าหมายในพื้นที่เสี่ยง ซึ่งอยู่ใกล้แนวชายแดน อยู่ตามช่องทางลำเลียง เป็นทางผ่านยาเสพติด และมีปัญหาการแพร่ระบาดของ ยาเสพติด โดยส่งเสริมกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ส่งผลให้ผู้นำ กรรมการหมู่บ้านในหมู่บ้านเป้าหมาย ของชุดพัฒนาสัมพันธ์มวลชน มีความคิดเห็นต่อระดับปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานของชุดพัฒนาสัมพันธ์มวลชนตามโครงการจัดตั้งหมู่บ้าน/ชุมชนเข้มแข็ง เอาชนะยาเสพติด

อยู่ในระดับน้อย ทั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชูเฟียน มาหะมะ (2550) ทำวิจัยเรื่องปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับภาวะผู้นำของผู้ใหญ่บ้านในชุมชนเข้มแข็งเอาชนะยาเสพติดจังหวัดนครราชสีมา วัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาปัจจัยด้านคุณลักษณะส่วนบุคคลปัจจัยด้านลักษณะรูปแบบผู้นำและปัจจัยด้านสังคมจิตวิทยาของผู้ใหญ่บ้านในชุมชนเข้มแข็งเอาชนะยาเสพติดจังหวัดนครราชสีมา 2) ศึกษาภาวะผู้นำของผู้ใหญ่บ้านในชุมชนเข้มแข็งเอาชนะยาเสพติดจังหวัดนครราชสีมา 3) ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับภาวะผู้นำของผู้ใหญ่บ้านในชุมชนเข้มแข็งเอาชนะยาเสพติดจังหวัดนครราชสีมา 4) ศึกษาปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะจากการปฏิบัติงานเอาชนะยาเสพติดของผู้ใหญ่บ้านในชุมชนเข้มแข็งเอาชนะยาเสพติดจังหวัดนครราชสีมา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ผู้ใหญ่บ้านในพื้นที่จังหวัดนครราชสีมา จำนวน 13 อำเภอ 581 หมู่บ้าน จำนวน 237 คน ผลการศึกษาพบว่า ปัญหาเกี่ยวกับยาเสพติดส่วนใหญ่อยู่ในระดับน้อย

ปัญหาการปฏิบัติงานของชุดพัฒนาสัมพันธ์มวลชน ตามโครงการจัดตั้งหมู่บ้าน/ชุมชนเข้มแข็งเอาชนะยาเสพติด ด้านการสืบสภาพข้อมูลหมู่บ้านเป้าหมาย อยู่ในระดับน้อย และเป็นอันดับน้อยที่สุด ทั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของณรงค์ศักดิ์ เต็มลาภ (2551) ทำวิจัยเรื่องปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการแก้ไขปัญหาการจัดตั้งชุมชนปลอดภัยเอาชนะยาเสพติดตามแนวชายแดนไทย-พม่ามี วัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการแก้ไขปัญหาการจัดตั้งชุมชนปลอดภัยเอาชนะยาเสพติดตามแนวชายแดนไทย-พม่า 2) เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหาการจัดตั้งชุมชนปลอดภัยเอาชนะยาเสพติดของเจ้าหน้าที่รัฐกับประชาชนตามแนวชายแดนไทย-พม่า ผลการวิจัยพบว่ากลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหาการจัดตั้งชุมชนปลอดภัยเอาชนะยาเสพติดตามแนวชายแดนไทย-พม่า และมีความรู้ความเข้าใจเรื่องยาเสพติดเป็นอย่างดีและจากข้อมูลพบว่ากลุ่มตัวอย่างมีความรู้ความเข้าใจเรื่องยาเสพติดอยู่ในระดับมาก แสดงว่าสถานภาพหมู่บ้านที่เข้าร่วมโครงการป้องกัน และแก้ไขปัญหายาเสพติดของรัฐ จะมีความรู้ความเข้าใจมากกว่าสถานภาพหมู่บ้านที่ไม่เข้าร่วมโครงการ

ปัญหาการปฏิบัติงานของชุดพัฒนาสัมพันธ์มวลชน ตามโครงการจัดตั้งหมู่บ้าน/ชุมชนเข้มแข็งเอาชนะยาเสพติด ด้านการประชุมเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม อยู่ในระดับน้อย ทั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของของสุรียา มณีโชติ (2551) ทำวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมในนโยบายแก้ไขปัญหายาเสพติดภายใต้ยุทธศาสตร์ “พลังแผ่นดิน” ของผู้นำชุมชนในอำเภอเวียงชัยจังหวัดเชียงราย มีวัตถุประสงค์ของการศึกษา 1) เพื่อศึกษาถึงระดับการมีส่วนร่วมในนโยบายแก้ไขปัญหายาเสพติดภายใต้ยุทธศาสตร์ “พลังแผ่นดิน” ของผู้นำชุมชนในอำเภอเวียงชัยจังหวัดเชียงราย 2) เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างลักษณะทั่วไปของผู้นำชุมชนได้แก่เพศอายุ ระดับการศึกษา

ตำแหน่ง และประสบการณ์ในการทำงาน กับการมีส่วนร่วมในนโยบายแก้ไขปัญหายาเสพติด ภายใต้ยุทธศาสตร์ “พลังแผ่นดิน” 3) เพื่อศึกษาถึงปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาในการมีส่วนร่วม ในนโยบายแก้ไขปัญหายาเสพติดภายใต้ยุทธศาสตร์ “พลังแผ่นดิน” กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่กลุ่มผู้นำชุมชนในอำเภอเวียงชัย จังหวัดเชียงราย จำนวน 310 คน ผลการศึกษาพบว่าโดยรวม ผู้นำชุมชนในอำเภอเวียงชัยจังหวัดเชียงรายมีส่วนร่วมในระดับปานกลาง โดยผู้นำชุมชนมีส่วนร่วม ในด้านกิจกรรมการดำเนินการให้เป็นไปตามกฎระเบียบของหมู่บ้านมากที่สุด และยังคงคล้อยกับ งานวิจัยของอานนท์ เชื้อเล็ก (2554) ทำวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการหมู่บ้านในการ ป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด อำเภอเลาขวัญ จังหวัดกาญจนบุรี มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อ ศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการหมู่บ้านในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด 2) เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการหมู่บ้านในการป้องกันและแก้ไข ปัญหายาเสพติด จำแนกตาม เพศ อายุ การศึกษา อาชีพ รายได้และประเภทตำแหน่ง 3) เพื่อศึกษา ข้อมูลของปัญหา อุปสรรค แนวทางแก้ไข และข้อเสนอแนะ ในการนำไปใช้ในการปรับปรุง พัฒนา และวางแผนการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ ในการวิจัยได้แก่ คณะกรรมการหมู่บ้าน อำเภอเลาขวัญจังหวัดกาญจนบุรี จำนวน 285 คน ผลการ ศึกษาพบว่าคณะกรรมการหมู่บ้าน อำเภอเลาขวัญ จังหวัดกาญจนบุรี มีส่วนร่วมในการป้องกันและ แก้ไขปัญหายาเสพติด ทั้ง 4 ด้านในภาพรวมอยู่ในระดับการมีส่วนร่วมมาก

ปัญหาการปฏิบัติงานของชุดพัฒนาสัมพันธ์มวลชน ตามโครงการจัดตั้งหมู่บ้าน/ ชุมชน เข้มแข็ง เอาชนะยาเสพติด ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในหมู่บ้าน/ ชุมชน อยู่ใน ระดับน้อย แต่เป็นอันดับแรก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสรายุทธ ปาภิวนิชและมานะ ศิริพิทยา วัฒน์ (2556) ทำวิจัยเรื่องการศึกษามาตรการการสกัดกั้นการลักลอบค้ายาเสพติดตามแนวชายแดน ภาคเหนือตอนบนของกองทัพบกเพื่อรองรับปฏิญญาอาเซียนมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษา นโยบายยุทธศาสตร์แนวความคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการพัฒนายุทธศาสตร์และมาตรการในการสกัดกั้นการ ลักลอบค้ายาเสพติดตามแนวชายแดน 2) เพื่อศึกษาแนวทางการดำเนินการของกองทัพบกในสกัด กั้นการลักลอบค้ายาเสพติดตามแนวชายแดนภาคเหนือตอนบน 3) เพื่อศึกษาแนวทางในการบูรณา การกฎหมายและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและเสนอแนะแนวทางในการพัฒนายุทธศาสตร์หรือ มาตรการในการสกัดกั้นการลักลอบค้ายาเสพติดตามแนวชายแดนภาคเหนือตอนบนของกองทัพบก เพื่อรองรับปฏิญญาอาเซียน ผลการวิจัยพบว่า 1) สถานการณ์การลักลอบค้ายาเสพติดตามแนว ชายแดนภาคเหนือตอนบนยังคงมีความรุนแรงอย่างต่อเนื่องสถานการณ์ภายนอกประเทศยังคงมี การผลิตและลำเลียงยาเสพติดมาพักคอยตามแนวชายแดนภาคเหนือตอนบนอย่างต่อเนื่องและมี แนวโน้มสูงขึ้นกลุ่มเครือข่ายยาเสพติดรายสำคัญยังคงเป็นชนกลุ่มน้อยที่มีความสัมพันธ์เชื่อมโยง

ถึงพื้นที่ตอนใน 2) มาตรการและแผนงานการดำเนินงานเพื่อการสกัดกั้นการลักลอบค้ายาเสพติดตามแนวชายแดนภาคเหนือตอนบนของรัฐบาลตามแผนงานความร่วมมือระหว่างประเทศมีเป้าหมายเพื่อการเตรียมการเป็นเขตปลอดยาเสพติดอาเซียนในปี พ.ศ. 2558 เชื่อมโยงกลไกความร่วมมือและลดปริมาณการผลิตการค้ายาเสพติดในภูมิภาคและสกัดกั้นยาเสพติดเสริมสร้างความเข้มแข็งของกลไกความร่วมมือพื้นที่ชายแดนทั้งทางบก ทางน้ำและทางอากาศรวมทั้งพัฒนาพื้นที่ชายแดนเพื่อการควบคุมยาเสพติดพัฒนาสัมพันธ์และเสริมสร้างบทบาทของประเทศไทยในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดในเวทีระหว่างประเทศเพื่อการแก้ไขปัญหายาเสพติดในภูมิภาคตามแผน ปฏิบัติการอาเซียนเพื่อต่อต้านการลักลอบค้าและใช้ยาเสพติดมีเป้าหมายเพื่อการยกระดับความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้านในการแก้ไขปัญหายาเสพติดยกระดับความร่วมมือในการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารการพัฒนาความร่วมมือระดับพื้นที่กับประเทศเพื่อนบ้านโดยการพัฒนาและเสริม สร้างความเข้มแข็งของกลไกความร่วมมือพื้นที่ชายแดนเพื่อสกัดกั้นปราบปรามและเฝ้าระวังปัญหายาเสพติดควบคุมเคมีภัณฑ์และสารตั้งต้นอย่างเป็นระบบสนับสนุนและพัฒนาโครงการหมู่บ้านชุมชนคู่นานชายแดนไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของรพีพงศ์ มณีพรรณ (2554) ทำวิจัยเรื่องการพัฒนาแนวทางการสกัดกั้นการลักลอบลำเลียงยาเสพติดของ นรช. พื้นที่ภาค ตะวันออกเฉียงเหนือ ในอีก 5 ปีข้างหน้าวัตถุประสงค์ของการศึกษาวิจัยในเรื่องนี้ คือ

- 1) เพื่อศึกษาแนวทางสกัดกั้นการลักลอบลำเลียงยาเสพติด
- 2) เพื่อศึกษาแนวทางสกัดกั้นการลักลอบลำเลียงยาเสพติดของ นรช. พื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
- 3) เพื่อนำเสนอการพัฒนาแนวทางการสกัดกั้นการลักลอบลำเลียงยาเสพติด ของ นรช. ในอีก 5 ปีข้างหน้า

ผลการศึกษาวิจัยโดยสรุป ปัญหาการลักลอบนำเข้ายาเสพติดตามแนวชายแดนมีสาเหตุปัจจัยหลายประการ อาทิเช่น การขาดแคลนเครื่องมือ/ อุปกรณ์ในการตรวจค้นที่มีเทคโนโลยีสูง กำลังเจ้าหน้าที่ไม่เพียงพอ เจ้าหน้าที่รัฐเข้าไปเกี่ยวข้องและเป็นเครื่องมือให้กับกลุ่มขบวนการค้ายาเสพติด การบูรณาการการปฏิบัติระหว่างหน่วยงานยังไม่แน่นแฟ้นขาดการบูรณาการด้านข้อมูลข่าวสาร การขับเคลื่อนกลไกต่าง ๆ ของรัฐบาลในการแก้ไขปัญหายาเสพติดขาดความจริงจัง กลุ่มขบวนการ ค้ายาเสพติดมีการปรับเปลี่ยนวิธีการลักลอบนำเข้าเพื่อหลบเลี่ยงการจับกุมของเจ้าหน้าที่ตลอดเวลา เจ้าหน้าที่ยังขาดองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด ขาดทักษะในการสื่อสารภาษาท้องถิ่น ขาดความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติงาน ขาดการฝึกเทคนิคเฉพาะในการปฏิบัติงาน รวมทั้งยังต้องปฏิบัติภารกิจหลักได้แก่ การป้องกันประเทศ การรักษาความมั่นคงภายใน ไปพร้อม ๆ กัน ทำให้การปฏิบัติงานกระทำไม่ได้เต็มที่นัก ตลอดจนงบประมาณด้านการสกัดกั้นยาเสพติดก็มีอยู่อย่างจำกัดไม่เพียงพอต่อเจ้าหน้าที่ในการปฏิบัติงาน ส่วนกลุ่มผู้ผลิตยาเสพติดโดยเฉพาะยาบ้าภายนอกประเทศ ยังคงมีการลักลอบนำเข้าเป็นปริมาณมากอย่างต่อเนื่อง และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของสุทน เหมือนพิทักษ์ (2553)

ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาแนวทางการสกัดกั้นการลักลอบนำเข้ายาเสพติดตามแนวชายแดนของ กองทัพไทย ห้วงปี พ.ศ. 2550 – 2552 วัตถุประสงค์ของการศึกษาวิจัยในเรื่องนี้ คือ 1) เพื่อศึกษา ปัญหาการลักลอบนำเข้ายาเสพติดตามแนวชายแดน ตลอดจนยุทธศาสตร์และกลไกการป้องกันและ แก้ไขปัญหาเสพติดตามนโยบายรัฐบาล 2) เพื่อศึกษาแผนสกัดกั้นยาเสพติดตามแนวชายแดนของ กองทัพไทย 3) เพื่อหาจุดอ่อนและแนวทางแก้ไขในการดำเนินงานตามแผนสกัดกั้นยาเสพติดตาม แนวชายแดนของกองทัพไทย ผลการศึกษาวิจัยโดยสรุป ปัญหาการลักลอบนำเข้ายาเสพติดตามแนว ชายแดนมีสาเหตุปัจจัยหลายประการ อาทิเช่น การขาดแคลนเครื่องมือ/ อุปกรณ์ในการตรวจค้นที่มี เทคโนโลยีสูง กำลังเจ้าหน้าที่มีไม่เพียงพอ เจ้าหน้าที่รัฐเข้าไปเกี่ยวข้องและเป็นเครื่องมือให้กับกลุ่ม ขบวนการค้ายาเสพติด การบูรณาการการปฏิบัติระหว่างหน่วยงานยังไม่แน่นแฟ้นขาดการบูรณา การด้านข้อมูลข่าวสาร การขับเคลื่อนกลไกต่าง ๆ ของรัฐบาลในการแก้ไขปัญหาเสพติดขาด ความจริงจัง กลุ่มขบวนการค้ายาเสพติดมีการปรับเปลี่ยนวิธีการลักลอบนำเข้าเพื่อหลบเลี่ยงการ จับกุมของเจ้าหน้าที่ตลอดเวลา เจ้าหน้าที่ยังขาดองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด ขาดทักษะใน การสื่อสารภาษากับชาวไทยภูเขาและชนกลุ่มน้อย ขาดความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติงานข่าว ขาดการฝึกเทคนิคเฉพาะในการปฏิบัติงาน รวมทั้งยังต้องปฏิบัติภารกิจหลัก ได้แก่ การป้องกัน ประเทศ การรักษาความมั่นคงภายในไปพร้อม ๆ กัน ทำให้การปฏิบัติงานกระทำไม่ได้ไม่เต็มที่นัก ตลอดจนงบประมาณด้านการสกัดกั้นยาเสพติดก็มีอยู่อย่างจำกัดไม่เพียงพอต่อเจ้าหน้าที่ในการ ปฏิบัติงาน นอกจากนั้นวิกฤตการณ์ทางการเมืองในปัจจุบันยังส่งผลให้การลักลอบนำเข้ายาเสพติด มีปริมาณเพิ่มมากขึ้นอีกด้วย ส่วนกลุ่มผู้ผลิตยาเสพติด โดยเฉพาะยาบ้าภายนอกประเทศ ยังคงเป็น ชนกลุ่มน้อยของพม่า ได้แก่ กลุ่มว้า กลุ่มโกกั้ง กลุ่มไทยใหญ่ และ กลุ่ม WNA เป็นหลัก สำหรับ กลุ่มผู้ค้ายาเสพติดในฝั่งไทยบริเวณชายแดน ยังคงเป็นชาวไทยภูเขาเผ่าต่าง ๆ อาทิ กลุ่มม้ง มูเซอ เย้า กลุ่มจีนฮ่อ โดยร่วมมือกับกลุ่มนายทุนคนไทยในตัวเมือง แต่ขัดแย้งกับงานวิจัยของเดชา หรสิทธิ์ (2554) ทำวิจัยเรื่องการดำเนินการป้องกันปัญหาเสพติดของโรงเรียนขยายโอกาสทาง การศึกษา อำเภอธาตุพนม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนมเขต 1 มี วัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพและปัญหาการป้องกันปัญหาเสพติดใน โรงเรียนขยายโอกาส ทางการศึกษา อำเภอธาตุพนม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนมเขต 1 2) เปรียบเทียบการดำเนินการป้องกันปัญหาเสพติดของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอ ธาตุพนม จำแนกตามสภาพและขนาดของโรงเรียน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครู นักเรียน โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม จำนวน 564 คนผลการศึกษา พบว่าระดับการป้องกันยาเสพติดของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอธาตุพนม โดย ภาพรวมอยู่ในระดับมาก

จากการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ผู้นำ กรรมการหมู่บ้านที่มีเพศต่างกัน มีระดับปัญหาในการปฏิบัติงานของชุดพัฒนาสัมพันธ์มวลชนต่างกัน โดยที่ผู้นำ กรรมการหมู่บ้านที่มีเพศต่างกัน มีระดับปัญหาในการปฏิบัติงานของชุดพัฒนาสัมพันธ์มวลชนต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อานนท์ เชื้อเล็ก (2554) ทำวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการหมู่บ้านในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด อำเภอเลาขวัญ จังหวัดกาญจนบุรี ผลการวิจัยพบว่า คณะกรรมการหมู่บ้านที่มีเพศ ต่างกันมีระดับการมีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดแตกต่างกัน แต่ขัดแย้งกับ แต่ขัดแย้งกับงานวิจัยของเดชา หรสิทธิ์ (2554) ทำวิจัยเรื่องการดำเนินการป้องกันปัญหายาเสพติดของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอธาตุพนม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนมเขต 1 เปรียบเทียบกับครูกับนักเรียน มีความเห็น ต่อการดำเนินงานป้องกันยาเสพติดในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอธาตุพนม โดยภาพรวมและรายด้านไม่พบว่าแตกต่างกัน

จากการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ผู้นำ กรรมการหมู่บ้านที่มีอายุต่างกัน มีระดับปัญหาในการปฏิบัติงานของชุดพัฒนาสัมพันธ์มวลชนต่างกัน โดยที่ผู้นำ กรรมการหมู่บ้านที่มีอายุต่างกัน มีระดับปัญหาในการปฏิบัติงานของชุดพัฒนาสัมพันธ์มวลชนต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อานนท์ เชื้อเล็ก (2554) ทำวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการหมู่บ้านในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด อำเภอเลาขวัญ จังหวัดกาญจนบุรี ผลการวิจัยพบว่า คณะกรรมการหมู่บ้านที่มีอายุต่างกันมีระดับการมีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดแตกต่างกัน แต่ขัดแย้งกับงานวิจัยของเดชา หรสิทธิ์ (2554) ทำวิจัยเรื่องการดำเนินการป้องกันปัญหายาเสพติดของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอธาตุพนม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนมเขต 1 เปรียบเทียบกับครูกับนักเรียน มีความเห็น ต่อการดำเนินงานป้องกันยาเสพติดในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอธาตุพนม โดยภาพรวมและรายด้านไม่พบว่าแตกต่างกัน

จากการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ผู้นำ กรรมการหมู่บ้านที่มีการศึกษาสูงสุดต่างกัน มีระดับปัญหาในการปฏิบัติงานของชุดพัฒนาสัมพันธ์มวลชนต่างกัน โดยที่ผู้นำ กรรมการหมู่บ้านที่มีการศึกษาสูงสุดต่างกัน มีระดับปัญหาในการปฏิบัติงานของชุดพัฒนาสัมพันธ์มวลชนต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของอานนท์ เชื้อเล็ก (2554) ทำวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการหมู่บ้านในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด อำเภอเลาขวัญ จังหวัดกาญจนบุรี ผลการวิจัยพบว่า คณะกรรมการหมู่บ้านที่มีการศึกษาต่างกันมีระดับการมีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดแตกต่างกัน และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของณรงค์ศักดิ์ เต็มลาภ (2551) ทำวิจัยเรื่องปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการแก้ไขปัญหาคาการจัดตั้งชุมชนปลอดภัยยาเสพติดตามแนวชายแดนไทย-พม่า ผลการศึกษาพบว่า พบว่า การศึกษามีความ สัมพันธ์ทางบวกกับการจัดตั้งชุมชนปลอดภัยยาเสพติด

ติดตามแนวชายแดนไทย - พม่าอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่ขัดแย้งกับงานวิจัยของ เดชา หรสิทธิ์ (2554) ทำวิจัยเรื่องการดำเนินการป้องกันปัญหายาเสพติดของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอธาตุพนม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 เปรียบเทียบกับครูกับนักเรียน มีความเห็น ต่อการดำเนินงานป้องกันยาเสพติดในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอธาตุพนม โดยภาพรวมและรายด้านไม่พบว่าแตกต่างกัน

จากการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ผู้นำ กรรมการหมู่บ้านที่มีอาชีพต่างกัน มีระดับปัญหาในการปฏิบัติงานของชุดพัฒนาสัมพันธ์มวลชนต่างกัน โดยที่ผู้นำ กรรมการหมู่บ้านที่มีอาชีพต่างกัน มีระดับปัญหาในการปฏิบัติงานของชุดพัฒนาสัมพันธ์มวลชนต่างกัน ขัดแย้งกับงานวิจัยของอานนท์ เชื้อเล็ก (2554) ทำวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการหมู่บ้านในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด อำเภอเลาขวัญ จังหวัดกาญจนบุรี ผลการวิจัยพบว่า คณะกรรมการหมู่บ้านที่มีอาชีพที่ต่างกัน มีระดับการมีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดไม่แตกต่างกัน

จากการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ผู้นำ กรรมการหมู่บ้านที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่างกัน มีระดับปัญหา/อุปสรรคในการปฏิบัติงานของชุดพัฒนาสัมพันธ์มวลชนต่างกัน โดยที่ ผู้นำ กรรมการหมู่บ้านที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่างกัน มีระดับปัญหา/อุปสรรคในการปฏิบัติงานของชุดพัฒนาสัมพันธ์มวลชนไม่ต่างกัน ขัดแย้งกับงานวิจัยของอานนท์ เชื้อเล็ก (2554) ทำวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการหมู่บ้านในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด อำเภอเลาขวัญ จังหวัดกาญจนบุรี ผลการวิจัยพบว่า คณะกรรมการหมู่บ้านที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่างกันมีระดับการมีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดแตกต่างกัน

จากการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ผู้นำ กรรมการหมู่บ้านที่มีประเภทตำแหน่งต่างกัน มีระดับปัญหา/อุปสรรคในการปฏิบัติงานของชุดพัฒนาสัมพันธ์มวลชนต่างกัน โดยที่ ผู้นำ กรรมการหมู่บ้านที่มีประเภทตำแหน่งต่างกัน มีระดับปัญหา/อุปสรรคในการปฏิบัติงานของชุดพัฒนาสัมพันธ์มวลชนไม่ต่างกัน ขัดแย้งกับงานวิจัยของอานนท์ เชื้อเล็ก (2554) ทำวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการหมู่บ้านในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด อำเภอเลาขวัญ จังหวัดกาญจนบุรี ผลการวิจัยพบว่า คณะกรรมการหมู่บ้านที่มีประเภทตำแหน่งต่างกันมีระดับการมีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดแตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย “ปัญหาการปฏิบัติงานของชุดพัฒนาสัมพันธ์มวลชน ตามโครงการจัดตั้งหมู่บ้านชุมชนเข้มแข็ง อาชญาเสพติด ศึกษากรณีอำเภอชายแดน จังหวัดเชียงใหม่” พบว่า ผู้นำ กรรมการหมู่บ้านในหมู่บ้านเป้าหมาย ของชุดพัฒนาสัมพันธ์มวลชน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับ ปัญหาการปฏิบัติงานของชุดพัฒนาสัมพันธ์มวลชน ในภาพรวมอยู่ในระดับน้อย และเมื่อแยกเป็น ด้านย่อยพบว่า การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในหมู่บ้าน/ ชุมชน การประชุมเชิงปฏิบัติการ แบบมีส่วนร่วม การสืบสภาพข้อมูลหมู่บ้านเป้าหมาย ทุกด้านอยู่ในระดับน้อย และเมื่อเปรียบเทียบ ตามข้อมูลทั่วไปส่วนบุคคล พบว่า ผู้นำ กรรมการหมู่บ้านในหมู่บ้านเป้าหมาย ของชุดพัฒนาสัมพันธ์มวลชน ที่มีเพศต่างกัน อายุต่างกัน การศึกษาสูงสุดต่างกัน อาชีพต่างกัน มีระดับปัญหา ในการปฏิบัติงานของชุดพัฒนาสัมพันธ์มวลชนต่างกัน และผู้นำ กรรมการหมู่บ้านในหมู่บ้านเป้าหมาย ของชุดพัฒนาสัมพันธ์มวลชน ที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่างกัน ประเภทตำแหน่งต่างกัน มีระดับปัญหาในการปฏิบัติงานของชุดพัฒนาสัมพันธ์มวลชนไม่ต่างกัน ทั้งนี้ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังต่อไปนี้

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. ผู้นำ กรรมการหมู่บ้านในหมู่บ้านเป้าหมายของชุดพัฒนาสัมพันธ์มวลชน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับปัญหาการปฏิบัติงานของชุดพัฒนาสัมพันธ์มวลชนในด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในหมู่บ้าน/ ชุมชน เป็นอันดับแรก รองลงมาคือ การประชุมเชิงปฏิบัติการ แบบมีส่วนร่วมและสุดท้ายคือการสืบสภาพข้อมูลหมู่บ้านเป้าหมาย ผู้ศึกษาจึงเสนอแนะให้ระดับนโยบายของรัฐ และ สำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติด มีกลยุทธ์ในการพัฒนาแผนการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในหมู่บ้าน/ ชุมชน ให้เป็นรูปธรรม โดย กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร (กอ.รมน.) ซึ่งรับผิดชอบ โดยตรงต่อชุดพัฒนาสัมพันธ์มวลชนในการปฏิบัติงานตาม โครงการจัดตั้งหมู่บ้าน/ ชุมชนเข้มแข็งอาชญาเสพติด ต้องอบรมให้ความรู้กับชุดพัฒนาสัมพันธ์มวลชน ได้มีความเข้าใจในระบบแผนการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในหมู่บ้าน/ ชุมชนและนำไปวางแผนแก้ไขปรับปรุงการทำงานต่อไป

2. ผู้นำ กรรมการหมู่บ้านในหมู่บ้านเป้าหมายของชุดพัฒนาสัมพันธ์มวลชน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาในด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในหมู่บ้าน/ ชุมชนปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานของชุดพัฒนาสัมพันธ์มวลชน มีความเห็นในเรื่องหมู่บ้านที่ท่านอาศัยอยู่มีคนหลายเชื้อชาติปะปนกันอยู่ทำให้ยากต่อการควบคุมดูแลเรื่องยาเสพติดในหมู่บ้าน สูงเป็นอันดับแรก รองลงมาคือ เรื่องหมู่บ้านที่อาศัยอยู่เป็นเส้นทางลำเลียงยาเสพติดและเป็นที่พักยาเสพติด ผู้ศึกษาจึงเสนอแนะให้มีการควบคุมจัดระเบียบชุมชนเฝ้าในหมู่บ้านสามารถตรวจสอบได้ รวมทั้งให้

ความรู้ การศึกษา เกี่ยวกับเรื่องยาเสพติดมีการดำเนินการตามกฎหมาย และกรณีหมู่บ้านในเส้นทางลำเลียงยาและเป็นแหล่งยาเสพติด หน่วยงานระดับนโยบายได้แก่สำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติดให้ความสำคัญในการสนับสนุนหน่วยปฏิบัติในการสกัดกั้นและปราบปราม ทั้งงบประมาณและเครื่องมือให้เพียงพอกับสภาพปัญหาของแต่ละพื้นที่

3. ผู้นำ กรรมการหมู่บ้านในหมู่บ้านเป้าหมาย ได้ให้ข้อเสนอแนะในการป้องกันและแก้ไขปัญหา ยาเสพติด ตามโครงการจัดตั้งหมู่บ้าน/ชุมชนเข้มแข็งเอาชนะยาเสพติด 3 อันดับแรก ได้แก่ให้เจ้าหน้าที่ชุดพัฒนาสัมพันธ์มวลชนควรปฏิบัติงานในพื้นที่อย่างต่อเนื่องอย่างน้อย 2 ปีขึ้นไป มากที่สุด รองลงมาคือ ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐทุกฝ่ายมีการประสานงานร่วมกันแก้ไขปัญหา ยาเสพติดไปในแนวทางเดียวกันและมีการบังคับใช้กฎหมาย ลงโทษอย่างจริงจังและเด็ดขาด สำหรับผู้เกี่ยวข้องกับยาเสพติด ทั้งการ ผลิต ค้า เสด ตลอดจนเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ให้การสนับสนุนหรือเกี่ยวข้องกับยาเสพติด ผู้ศึกษาจึงเสนอแนะให้ กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร ซึ่งเป็นหน่วยที่รับผิดชอบหลักตามโครงการ ได้มีนโยบายไปยังหน่วยจัดกำลังเข้าไปปฏิบัติงานได้แก่กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในภาค 3 ส่วนแยก 1 และส่วนแยก 2 จัดเจ้าหน้าที่เข้าปฏิบัติงานอย่างน้อย 2 ปี ขึ้นไปเพื่อให้สามารถปฏิบัติในพื้นที่อย่างต่อเนื่อง รวมทั้งมีนโยบายในการบูรณาการแผนการทำงานของทุกหน่วยงาน ให้ทำงานไปในทิศทางเดียวกัน พร้อมกัน และมีการบังคับใช้กฎหมายลงโทษผู้ที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดอย่างเด็ดขาด

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

1. จากผลการศึกษาในประเด็นการป้องกันและแก้ไขปัญหา ยาเสพติดในชุมชนพบว่า

1.1 หมู่บ้านเป้าหมายมีคนหลายเชื้อชาติปะปนกันอยู่ทำให้ยากต่อการควบคุมดูแลเรื่องยาเสพติดในหมู่บ้านมีปัญหาอันดับ 1 ข้อเสนอแนะ ควรมีการสำรวจประชากรให้ชัดเจนว่ามีชนเผ่าไหนบ้าง ใครที่เข้ามาไม่ถูกต้อง ไม่มีประจำตัวประชาชนหรือหลักฐานอื่น ๆ ของทางราชการให้ดำเนินคดีตามขั้นตอนของกฎหมาย และตรวจสอบประวัติให้ชัดเจนว่าใครมีที่อยู่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดต้องเฝ้าระวังใช้มาตรการทางสังคมกดดัน หากทำความผิดก็ให้ดำเนินคดีตามกฎหมาย

1.2 หมู่บ้านเป้าหมายเป็นเส้นทางลำเลียงยาเสพติดและเป็นที่พักยาเสพติด มีปัญหาอันดับ 2 ข้อเสนอแนะต้องสร้างระบบเฝ้าระวังปัญหา ยาเสพติดหมู่บ้าน อย่างเป็นทางการ เข้าเวรยามโดยชุดรักษาความปลอดภัยของหมู่บ้าน ร่วมกับเจ้าหน้าที่ของรัฐทหาร ตำรวจ เฝ้าระวังไม่ให้หมู่บ้านและพื้นที่รอบ ๆ เป็นเส้นทางลำเลียงยาเสพติดและเป็นที่พักยาเสพติด และให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการแจ้งข่าวสารในกรณีที่จะมีการลำเลียงยาเสพติดผ่านหรือใช้หมู่บ้านเป็นแหล่งพักยาเสพติด ดำเนินการปราบปรามจับกุมให้เด็ดขาด

1.3 มีการแพร่ระบาดของยาเสพติดในหมู่บ้านเป้าหมาย มีปัญหาอันดับ 3

ข้อเสนอแนะ มีการสร้างเครือข่ายการเฝ้าระวังปัญหายาเสพติดภายในหมู่บ้าน/ ชุมชนและระหว่างหมู่บ้าน/ ชุมชน ในการจัดเวรยามสอดส่องดูแลปัญหายาเสพติด การแลกเปลี่ยนข่าวสารระหว่างชุมชน การจัดตั้งจุดตรวจ/ จุดสกัดร่วมกับเจ้าหน้าที่ของรัฐ การสำรวจข้อมูลผู้เสพและผู้ค้ายาเสพติดในชุมชน ส่งเสริมให้ความรู้กับเยาวชน โดยเฉพาะกลุ่มเสี่ยงให้รู้ถึงโทษพิษภัยของยาเสพติด มีสถานที่ในการออกกำลังกาย เช่นลานกีฬาต้านยาเสพติด จัดกิจกรรมเชิงบวก ให้มีการเล่นกีฬา ระหว่างหมู่บ้าน/ ชุมชนกิจกรรมนันทนาการ การเล่นเกมบอร์ด เกมที่เสี่ยงแหล่งมั่วสุมต่าง ๆ เช่น ร้านเกมส์-อินเทอร์เน็ต สถานบันเทิง เป็นต้น มีกิจกรรมทางศาสนา การส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม การสร้างความรักความอบอุ่นในครอบครัว เพื่อให้เกิดความรัก ความสามัคคีภายในชุมชนและระหว่างชุมชน เพื่อจะช่วยกันระวังปัญหายาเสพติด และหลีกเลี่ยงห่างไกลจากยาเสพติดต่อไป

2. จากการทดสอบสมมติฐานพบว่า

2.1 ผู้นำ กรรมการหมู่บ้าน ที่เป็นเพศหญิง มีระดับปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานของชุดพัฒนาสัมพันธ์มวลชนน้อยกว่าเพศชาย ข้อเสนอแนะ การปฏิบัติงานในหมู่บ้านเป้าหมายของชุดพัฒนาสัมพันธ์มวลชน ควรมุ่งเน้นไปที่ผู้หญิงในการเผยแพร่ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปัญหาเสพติด นำมาเป็นแนวร่วมในการที่จะขยายผลความร่วมมือในการป้องกันแก้ไขปัญหาเสพติดในชุมชนให้เพิ่มมากขึ้น

2.2 ผู้นำ กรรมการหมู่บ้าน ที่หมู่บ้านที่มีการศึกษาสูงสุดสูงกว่าปริญญาตรี มีระดับปัญหาในการปฏิบัติงานของชุดพัฒนาสัมพันธ์มวลชนน้อยที่สุด ข้อเสนอแนะ ต้องนำผู้ที่มีความรู้สูงกว่าปริญญาตรีมาช่วยเหลือในการปฏิบัติงานและเผยแพร่ องค์ความรู้ในการป้องกันปัญหาเสพติดมากขึ้น

2.3 ผู้นำ กรรมการหมู่บ้านที่มีอาชีพเกษตรกรมีระดับปัญหาในการปฏิบัติงานของชุดพัฒนาสัมพันธ์มวลชนน้อยที่สุด ข้อเสนอแนะ ชุดพัฒนาสัมพันธ์ ต้องขยายผลให้องค์ความรู้ด้านการแก้ไขปัญหาเสพติดในชุมชนกับกลุ่มอาชีพเกษตรกรให้มากขึ้นนำมาเป็นแนวร่วมขยายผลในการสร้างระบบการเฝ้าระวังปัญหาเสพติดชุมชน ได้ผลเป็นรูปธรรมมากขึ้น

2.4 ผู้นำ กรรมการหมู่บ้านที่มีอายุมากกว่า 64 ปี มีระดับปัญหาในการปฏิบัติงานของชุดพัฒนาสัมพันธ์มวลชนน้อยที่สุด ข้อเสนอแนะ ให้นำผู้อายุมากกว่า 64 ปี มาเป็นแนวร่วมในการอบรมให้ความรู้ในการป้องกันปัญหาเสพติดให้มากขึ้นเนื่องจากเป็นผู้อาวุโสในกลุ่มวัยรุ่นเยาวชนในชุมชนให้ความเคารพนับถือและเชื่อฟัง

ข้อเสนอแนะเชิงวิชาการ

1. ควรมีการศึกษาวิจัยในเรื่องปัญหาการปฏิบัติงานของชุดพัฒนาสัมพันธ์มวลชนตามโครงการจัดตั้งหมู่บ้าน/ชุมชนเข้มแข็งเอาชนะยาเสพติด ศึกษากรณีอำเภอชายแดน จังหวัด เชียงใหม่ เพิ่มเติมให้ครอบคลุม ผู้นำและคณะกรรมการหมู่บ้านทุกคน เพื่อให้ได้ผลการศึกษาวิจัย กลั้เคียงความเป็นจริงและถูกต้องที่สุด
2. ควรมีการศึกษาวิจัยในเรื่องปัญหาการปฏิบัติงานของชุดพัฒนาสัมพันธ์มวลชนตามโครงการจัดตั้งหมู่บ้าน/ชุมชนเข้มแข็งเอาชนะยาเสพติดในพื้นที่อื่น ๆ เช่น อำเภอชายแดนจังหวัด เชียงราย และจังหวัดพะเยา ซึ่งมีชุดพัฒนาสัมพันธ์มวลชนปฏิบัติงานตามโครงการจัดตั้งหมู่บ้าน/ชุมชนเข้มแข็งเอาชนะยาเสพติดอยู่เช่นเดียวกัน เพื่อนำผลศึกษาวิจัยไปพิจารณาเปรียบเทียบและ ใช้ประโยชน์เชิงวิชาการในอนาคต
3. ควรมีการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพเพื่อค้นหารูปแบบ แนวทาง และวิธีการ ในการปฏิบัติงานของชุดพัฒนาสัมพันธ์มวลชนตามโครงการจัดตั้งหมู่บ้าน/ชุมชนเข้มแข็งเอาชนะยาเสพติด เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานในชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพสอดคล้องกับสถานการณ์ยาเสพติด ในปัจจุบัน ซึ่งมีการแพร่ระบาด และมีความต้องการปริมาณจำนวนมากเพื่อให้สามารถป้องกัน แก้ไขปัญหายาเสพติดในหมู่บ้าน/ชุมชนได้อย่างเป็นรูปธรรมและมีความยั่งยืน
4. จัดการประชุมสัมมนาเชิงวิชาการ โดยมีหน่วยงานส่วนราชการที่เกี่ยวข้องทั้งการ ป้องกันและการปราบปรามยาเสพติด องค์กรเอกชน ภาคประชาชน นักวิชาการสาขาต่าง ๆ เพื่อ ระดมแนวคิด ความคิดเห็นต่อปัญหายาเสพติดซึ่งเป็นปัญหาที่บ่อนทำลายประเทศชาติอย่างมาก รวมทั้งมีการปรับปรุงทบทวนยุทธศาสตร์ กลยุทธ์และแผนงานการปฏิบัติต่าง ๆ เพื่อให้สามารถ ป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดได้อย่างเป็นรูปธรรมมีตัวชี้วัดที่ชัดเจนต่อไป

บรรณานุกรม

- กัลยา วงษ์ลัมย์. (2556). *ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของพนักงาน บริการด้าน เครื่องรูดบัตรเครดิต (ธนาคารกรุงศรีอยุธยา)*. วิทยานิพนธ์เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยสยาม.
- กระทรวงยุติธรรม. (2560). *แผนประชารัฐร่วมใจสร้างหมู่บ้าน/ชุมชนมั่นคงปลอดภัยยาเสพติด พ.ศ. 2559-2560* คู่มือวิสัยทัศน์ยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560-2579) ประเทศไทยมีความ มั่นคงมั่งคั่งยั่งยืน. เข้าถึงได้จาก https://www.oncb.go.th/Home/PublishingImages/Pages/ProgramsandActivities/Pracharat_plan%202559-2560.pdf
- กอ.รมน. (2560). *แผนการปฏิบัติงานของกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในภาค 3 ส่วนแยก 2 พ.ศ. 2560*. เข้าถึงได้จาก http://www.isoc.go.th/?page_id=456
- ชูเพียน มาหะมะ. (2550). *ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับภาวะผู้นำของผู้ใหญ่บ้าน ในชุมชนเข้มแข็งอาชญา ยาเสพติด จังหวัดนราธิวาส*. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาสังคมศาสตร์ เพื่อการพัฒนา, คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.
- ณรงค์ศักดิ์ เต็มลาภ. (2551). *ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการแก้ไขปัญหาการจัดตั้งชุมชนปลอดภัยยาเสพติดตามแนวชายแดนไทย-พม่า*. กรุงเทพฯ: วิทยาลัยเสนาธิการทหาร สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ.
- เดชา หรสิทธิ์. (2554). *การดำเนินการป้องกันปัญหาเสพติดของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอหาดูพนม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปฐมภูมิกศีกษานครพนมเขต 1*. กรุงเทพฯ: วิทยาลัยเสนาธิการทหาร สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ.
- นเรศ สงเคราะห์สุข. (2543). *จากแนวคิดสู่การปฏิบัติ*. เชียงใหม่: สำนักงานโครงการพัฒนาที่สูง ไทย-เยอรมัน.
- ปาริชาติ วลัยเสถียร, พระมหาสุทิตย์ อบอุ่น, สหัทยา วิเศษ, จันทนา เบญจทรัพย์ และ ชลกาญจน์ ฮาชันนารี. (2543). *กระบวนการพัฒนาและเทคนิคการทำงานของนักพัฒนา*. กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.).
- ไพฑูริย์ แสงพุ่ม. (2543). *ทฤษฎีจิตวิเคราะห์ sigmend Freud*. กรุงเทพฯ: ศูนย์วิชาการด้านยาเสพติด สำนักพัฒนาการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด.
- รพีพงศ์ มณีพรรณ. (2554). *การพัฒนาแนวทางการสกัดกั้นการลักลอบลำเลียงยาเสพติดของ นรข. พื้นที่ภาค ตะวันออกเฉียงเหนือ ในอีก 5 ปีข้างหน้า*. กรุงเทพฯ: วิทยาลัยเสนาธิการทหาร สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ.

- สมศักดิ์ นิลบรรเจิดกุล. (2553). *การเพิ่มประสิทธิภาพการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดตามแนวชายแดนพื้นที่ภาคเหนือ*. กรุงเทพฯ: วิทยาลัยเสนาธิการทหาร สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ.
- สรายุทธ ปาลีวิช และ มานะ ศิริพิทยาวัฒน์. (2556). *การศึกษามาตรการการสกัดกั้นการลักลอบค้ายาเสพติดตามแนวชายแดนภาคเหนือตอนบนของกองทัพบกเพื่อรองรับปฏิญญาอาเซียน*. กรุงเทพฯ: วิทยาลัยเสนาธิการทหาร สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ.
- สันตต์ เพชรน้อย. (2551). *การพัฒนาการมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของผู้นำท้องถิ่น ในตำบลท่าข้าม อำเภอท่าชะ จังหวัดชุมพร*. กรุงเทพฯ: วิทยาลัยเสนาธิการทหาร สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ.
- สุทนต์ เหมือนพิทักษ์. (2553). *การศึกษาแนวทางการสกัดกั้นการลักลอบนำเข้ายาเสพติดตามแนวชายแดนของกองทัพไทย ห้วงปี พ.ศ.2550-2552*. กรุงเทพฯ: วิทยาลัยเสนาธิการทหาร สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ.
- สุรยุทธ พุกจินดา. (2554). *การศึกษาแนวโน้มความรุนแรงของสถานการณ์การค้าและการแพร่ระบาดของยาเสพติดพื้นที่ จ.เชียงใหม่ ช่วงปี พ.ศ.2554-2556*. กรุงเทพฯ: วิทยาลัยเสนาธิการทหาร สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ.
- สุริยา มณีโชติ. (2551). *การมีส่วนร่วมในนโยบายแก้ไขปัญหายาเสพติดภายใต้ยุทธศาสตร์ “พลังแผ่นดิน” ของผู้นำชุมชนในอำเภอเวียงชัยจังหวัดเชียงราย*. กรุงเทพฯ: วิทยาลัยเสนาธิการทหาร สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ.
- อานนท์ เชื้อเล็ก. (2554). *การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการหมู่บ้านในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด อำเภอเลาขวัญ จังหวัดกาญจนบุรี*. กรุงเทพฯ: วิทยาลัยเสนาธิการทหาร สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ.
- อดิน รพีพัฒน์. (2531). *ปัญหาการพัฒนาชนบท บทเรียนจากกรณีกระบัตติโครงการพัฒนาชนบทลุ่มน้ำแม่กลอง*. ขอนแก่น: สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- Freud, S. (1964). *Group psychology and the analysis of the ego Sigmund freud*. New York: Bantam Books.

ภาคผนวก

แบบสอบถาม

เรื่อง การปฏิบัติงานของชุดพัฒนาสัมพันธ์มวลชนตามโครงการจัดตั้งหมู่บ้าน/ชุมชนเข้มแข็ง
เอาชนะยาเสพติด ศึกษากรณีอำเภอชายแดน จังหวัดเชียงใหม่

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามนี้จัดทำขึ้นเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา

2. คำตอบที่ได้รับจากท่านจะไม่มีผลกระทบต่อตัวท่านหรือครอบครัวของท่านแต่อย่างใด แต่จะเป็นข้อมูลในการปรับปรุงปฏิบัติงานของชุดพัฒนาสัมพันธ์มวลชน ตามโครงการจัดตั้งหมู่บ้าน/ชุมชนเข้มแข็ง เอาชนะยาเสพติด จึงขอความร่วมมือจากท่านโปรดตอบคำถามตามความเป็นจริง

3. ผู้วิจัยจะเก็บคำตอบของท่านไว้เป็นความลับ และจะนำเสนอในภาพรวมเท่านั้น

4. ผู้วิจัยจะนำข้อมูลดังกล่าวที่ได้จากการศึกษาวิจัยไปใช้ประโยชน์ในทางวิชาการเท่านั้น

5. แบบสอบถามนี้แบ่งออกเป็น 3 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานของชุดพัฒนาสัมพันธ์มวลชนตามโครงการจัดตั้งหมู่บ้าน/ชุมชนเข้มแข็ง เอาชนะยาเสพติด

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง (ผู้นำและคณะกรรมการหมู่บ้าน)

โปรดกาเครื่องหมาย / ลงในช่องว่างที่ตรงกับข้อมูลของท่าน และเติมข้อความลงในช่องว่าง

1. เพศ ( ) 1 ชาย ( ) 2 หญิง

2. อายุ

( ) ต่ำกว่า 25 ปี ( ) 25-34 ปี ( ) 35-44 ปี

( ) 45-54 ปี ( ) 55-64 ปี ( ) มากกว่า 64 ปี

3. การศึกษาสูงสุด

( ) ประถมศึกษา/หรือต่ำกว่า ( ) มัธยมศึกษา/ ปวช.

( ) ปวส./ อนุปริญญา ( ) ปริญญาตรี

( ) สูงกว่าปริญญาตรี

4. อาชีพ

- ( ) เกษตรกรรม ( ) รับจ้าง
( ) ค้าขาย ( ) รับราชการ

5. รายได้เฉลี่ยต่อเดือน

- ( ) น้อยกว่า 5,000 บาท ( ) 5,000 -10,000 บาท
( ) 10,001-15,000 บาท ( ) 15,001 บาทขึ้นไป

6. ประเภทตำแหน่ง

- ( ) ผู้นำ กรรมการหมู่บ้านที่เป็นตำแหน่งตามกฎหมาย ได้แก่ กำนัน, ผู้ใหญ่บ้าน, ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน, สารวัตรกำนัน, สมาชิกสภาเทศบาล, สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล และสมาชิก อสม. เป็นต้น
- ( ) ผู้นำ กรรมการหมู่บ้าน ที่ไม่ใช่ตำแหน่งตามกฎหมาย (ที่มาจากการเลือกของราษฎรในหมู่บ้าน) ได้แก่ ประธานชมรมผู้สูงอายุ, ประธานกองทุนหมู่บ้าน, ประธานกลุ่มหมุ่มสาว, ประธานกลุ่มสตรี, ประธานกลุ่มเยาวชน และ ประธานกลุ่มอาชีพ เป็นต้น

ตอนที่ 2 ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานของชุดพัฒนาสัมพันธ์มวลชนตามโครงการจัดตั้งหมู่บ้านชุมชน/ เข้มแข็งเอาชนะยาเสพติด ในหมู่บ้านของท่าน

คำชี้แจง : โปรดกาเครื่องหมาย / ในช่องที่ท่านเห็นว่าตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด

หัวข้อ/ ประเด็น	มีปัญหา มากที่สุด	มีปัญหา มาก	มีปัญหา น้อย	มีปัญหา น้อยที่สุด
1. การสืบสภาพข้อมูลหมู่บ้านเป้าหมาย				
1.1 เจ้าหน้าที่ ชพส. มีการพบปะกับผู้นำชุมชน กรรมการหมู่บ้าน และราษฎรในพื้นที่เพื่อสำรวจปัญหา ความต้องการของราษฎรในหมู่บ้าน ข้อมูลโอกาสต่าง ๆ				
1.2 การประชุมกับราษฎรเพื่อวางแผนในการปฏิบัติงานตามโครงการจัดตั้งหมู่บ้าน/ชุมชนเข้มแข็งเอาชนะยาเสพติด				
1.3 การเผยแพร่แนวคิดว่าการแก้ไขปัญหายาเสพติดในชุมชนได้ จำเป็นต้องอาศัยพลังสามัคคีจากการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน				

หัวข้อ/ ประเด็น	มีปัญหา มากที่สุด	มีปัญหา มาก	มีปัญหา น้อย	มีปัญหา น้อยที่สุด
2. การประชุมเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม				
2.1 การประชุม โดยเชิญราษฎรในหมู่บ้าน เป้าหมายทุกกลุ่ม ได้แก่ผู้นำตามกฎหมาย ผู้นำตามธรรมชาติ กรรมการหมู่บ้าน กลุ่มแม่บ้าน เยาวชน เป็นต้น				
2.2 ร่วมกันค้นหาปัญหาวิกฤตของชุมชน โดยใช้แผนที่ความคิด (Mind map) เป็น เครื่องมือ				
2.3 การร่วมกันกำหนดวิธีการในการ ป้องกัน และแก้ไขปัญหายาเสพติดในชุมชน				
3. การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในหมู่บ้าน/ ชุมชน				
3.1 การทำแผนชุมชนในการป้องกัน ยาเสพติด				
3.2 การจัดตั้งกองทุนยาเสพติด				
3.3 การจัดตั้งกฎระเบียบ/ ประชาคมหมู่บ้าน เพื่อใช้มาตรการทางสังคมลงโทษผู้ที่ เกี่ยวข้องกับยาเสพติดในชุมชน				
3.4 การคัดเลือกและจัดตั้งครอบครัวสีขาว				
3.5 การฝึกอบรมราษฎรอาสาป้องกันภัยยา เสพติด (รสปส.)				
3.6 การใช้ราษฎรอาสาป้องกันภัยยาเสพติด (รสปส.)ในการเฝ้าระวังปัญหายาเสพติดชุม ชม เช่น มีการเข้าเวรยามสอดส่อง ดูแลไม่ให้มีการแพร่ระบาดของยาเสพติดใน ชุมชนอย่างต่อเนื่อง				

หัวข้อ/ ประเด็น	มีปัญหา มากที่สุด	มีปัญหา มาก	มีปัญหา น้อย	มีปัญหา น้อยที่สุด
3.7 การจัดตั้งเครือข่ายเฝ้าระวังยาเสพติด ระหว่างหมู่บ้าน/ ชุมชน, ตำบล เพื่อแลกเปลี่ยนข่าวสารแจ้งเตือน เฝ้าระวังปัญหา ยาเสพติดอย่างต่อเนื่องและเป็นรูปธรรม				
3.8 มีการฝึกอบรมกลุ่มเยาวชนและกลุ่ม เสี่ยงในพื้นที่หมู่บ้านเป้าหมาย เพื่อป้องกัน เยาวชนกลุ่มเสี่ยง ไม่ให้เป็นผู้เสพยาเสพติด รายใหม่ในชุมชน				
3.9 การจัดเตรียมสถานที่บำบัดยาเสพติดใน หมู่บ้านชุมชน โดยประสานงานกับ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง				
3.10 ความต่อเนื่องในการปฏิบัติงานของ เจ้าหน้าที่ในการปฏิบัติงานป้องกันแก้ไข ปัญหาเสพติดในชุมชน				
3.11 ความร่วมมือและการมีส่วนร่วมของ ราษฎรในหมู่บ้าน/ ชุมชน ในการป้องกัน แก้ไขปัญหาเสพติด				
3.12 การทำงานร่วมกันของหน่วยงานที่ เกี่ยวข้องในการป้องกันและแก้ไขปัญหา เสพติดในชุมชน				
3.13 หมู่บ้านที่ท่านอาศัยอยู่มีคนหลายเชื้อ ชาติปะปนกันอยู่ทำให้ยากต่อการ ควบคุมดูแลเรื่องยาเสพติดในหมู่บ้าน				
3.14 หมู่บ้านที่ท่านอาศัยอยู่เป็นเส้นทาง ลำเลียงยาเสพติดและเป็นที่พักยาเสพติด				

หัวข้อ/ ประเด็น	มีปัญหา มากที่สุด	มีปัญหา มาก	มีปัญหา น้อย	มีปัญหา น้อยที่สุด
3.15 การแพร่ระบาดของยาเสพติดใน หมู่บ้านที่ท่านอาศัยอยู่				
3.16 หมู่บ้านที่ท่านอาศัยอยู่มีกลุ่มผู้อิทธิพล ที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด				

**ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะในการป้องกันและแก้ไขปัญหา ยาเสพติด ตามโครงการจัดตั้งหมู่บ้าน/ ชุมชน
เข้มแข็งเอาชนะยาเสพติด**

โปรดทำเครื่องหมาย / ลงในช่อง ( ) โดยตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

- ( ) เจ้าหน้าที่ชุดพัฒนาสัมพันธ์มวลชนควรปฏิบัติงานในพื้นที่อย่างต่อเนื่องอย่างน้อย
2 ปี ขึ้นไป
- ( ) เจ้าหน้าที่ชุดพัฒนาสัมพันธ์มวลชน ต้องมีความรู้ความสามารถและเข้าใจประเพณี
วัฒนธรรมท้องถิ่น เป็นอย่างดี
- ( ) ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐทุกฝ่ายมีการประสานงานร่วมกันแก้ไขปัญหา ยาเสพติด ไปใน
แนวทางเดียวกัน
- ( ) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตั้งงบประมาณในแผนประจำปี สนับสนุนในการ
ดำเนินการกิจกรรมการป้องกันและแก้ไขปัญหา ยาเสพติดอย่างต่อเนื่อง
- ( ) จัดตั้งกฎประชาคมหมู่บ้าน ใช้มาตรการกวดขันทางสังคมเพื่อลงโทษผู้ที่เกี่ยวข้อง
กับยาเสพติดอย่างจริงจัง
- ( ) จัดตั้งเครือข่ายเฝ้าระวังยาเสพติดระหว่างหมู่บ้าน/ ชุมชน, ตำบล โดยมีการ
แลกเปลี่ยนข่าวสารแจ้งเตือน เฝ้าระวังปัญหา ยาเสพติดอย่างต่อเนื่องและเป็นรูปธรรม
- ( ) จัดประชาคมในหมู่บ้าน/ ชุมชนเพื่อค้นหาผู้เกี่ยวข้องกับยาเสพติดทุกเดือน
- ( ) มีการลดพื้นที่เสี่ยงและขจัดแหล่งมั่วสุมของวัยรุ่น เยาวชน ในหมู่บ้าน
- ( ) ส่งเสริมบทบาทของเยาวชนให้มีส่วนร่วมและสร้างจิตสำนึกในการรณรงค์แก้ไข
ปัญหา ยาเสพติด ในชุมชน
- ( ) จัดกิจกรรมเสริมสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างสมาชิกภายในครอบครัวและ
ภายในหมู่บ้าน/ ชุมชน
- ( ) มีกิจกรรมกีฬา นันทนาการ การออกกำลังกายเพื่อให้ห่างไกลจากยาเสพติดอย่าง
สม่ำเสมอ

( ) มีการบังคับใช้กฎหมาย ลงโทษอย่างจริงจังและเด็ดขาด สำหรับผู้เกี่ยวข้องกับ ยาเสพติด ทั้งการ ผลิต ค้า เสพ ตลอดจนเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ให้การสนับสนุนหรือเกี่ยวข้องกับ ยาเสพติด

( ) อื่น ๆ โปรดระบุ

.....

.....

.....

.....

ขอขอบคุณผู้นำและคณะกรรมการหมู่บ้านทุกท่านที่ให้ความร่วมมือในการกรอกแบบสอบถามนี้